

T.C.

İstanbul Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**Mali Durumu Bozulan Sermaye Şirketlerinin  
Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması**

Alper Efe Erten

2501030467

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Abdürrahim Karslı

İstanbul, 2006

## TEZ ONAY SAYFASI

## ÖZ

Yüksek lisans tez çalmamızda, 12 Şubat 2004 tarihli 5092 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8.maddesi ile “Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması” üst başlığı altında İİK’ ye eklenen 309/m ila 309/ü maddeleri arasında düzenlenmiş olan uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulü, cebri icra hukuku çerçevesinde incelenmiştir.

Tez çalışmamızın birinci bölümde, öncelikle genel kavramlar yönünden bir inceleme yapılmış ve iyileştirme ve yeniden yapılandırma kavramları ve uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın hukuki niteliği, yeniden yapılandırma hukukunun tarihçesi ve gelişimi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulündeki görevli organlar ve bu usule başvurabilecekler konularına değinilmiştir. Diğer bölümlerde ise temelde müzakere safhası, başvuru safhası ve tasdik safhasında cereyan eden uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulüne, icra ve iflas kanunumuzun ilgili maddeleri ile önemli paralellikler taşıyan Amerikan İflas Kanunu ve Alman Külli Takip Kanunu ile ve icra ve iflas kanunumuzun diğer bir iyileştirme kurumu olan adi konkordato ile karşılaştırmalı olarak yer verilmiştir.

## ABSTRACT

The dissertation is about the plan of arranged reorganization; a process formulated between the Articles 309/m to 309/ü of the Turkish Execution and Bankruptcy Code amended with the Article nr.8 of the Amendment Code nr.5092 of 12.02.2004. In the first chapter, general concepts of this process are examined within the frames of execution and bankruptcy law. The first chapter includes the basis of this procedure, such as the legal characteristics, the history of the reorganization, the functionary bodies and the applicants. The following chapters includes a detailed examination about this legal process in comprehension with the US Bankruptcy Law, German Insolvency Law and concordat, another rehabilitation process of the Turkish Execution and Bankruptcy Code.

## ÖNSÖZ

Ülkemizde 21 Şubat 2001 tarihinde yaşanan ekonomik kriz, ülke ekonomisinde bıraktığı derin izler yanında, her tür sektörden birçok şirketin mali darboğaza girmesine sebep olmuş, mali zorlukların üstesinden gelemeyen şirketler ya ticari faaliyetlerini durdurma noktasına gelmiş, ya da ticari hayattan tümü ile silinmişlerdir.

Ekonomik kriz sonrası sıkça dile getirilen “finansal yeniden yapılandırma” kavramı, öncelikle Türkiye Bankalar Birliği tarafından sivil bir inisiyatif olarak hayata geçirilen İstanbul Yaklaşımı ve sonrasında 30 Ocak 2002 tarihinde kabul edilen “Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ve bu kanunun 2.maddesi gereğince çıkartılan “Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik” ile finansal darboğaz içindeki şirketlerin ticari faaliyetlerine devam edebilmelerine yönelik bir düzenleme olarak Türk hukukuna girmiştir.

İcra ve İflas Kanununda ise 2003 yılında 4949 sayılı Kanunla ve 2004 yılında ise 5092 sayılı Kanunla, Avrupa ülkelerinde 20.yüzyılın son çeyreğinde yapılan reformlara benzer köklü değişiklikler yapılarak, “mal varlığının terki suretiyle konkordato”, “iflasın ertelenmesi” ve “uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma” gibi iflasın önlenmesine yönelik usuller kanuna entegre edilmiş, “yeniden yapılandırma” bu defa da Türk külli takip hukukunda yerini bulmuştur.

Emekleme safhasındaki “uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma”, hukukumuzda getirdiği yeni kavramlar, borçlu özerkliğinde gerçekleşen prosedürü, borçlu tarafından seçilecek alacaklılarla borçlu arasında mahkeme dışı bir uzlaşmayı mümkün kılan ve bu alacaklıların gruplara ayrılmasına izin veren özgün sistemi ile kanımca heyecan verici bir yüksek lisans tezi konusudur.

Yeniden yapılandırma kavramının Türk doktrininde ve kanunda tanımlanmamış oluşu, yararlanabilecek yüksek mahkeme kararlarının azlığı, bu konudaki monografilerin kısıtlılığı gibi zorluklar, özellikle “uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma hukuku kavramlarını incelerken çeşitli zorluklarla karşılaşmama neden

olmuşsa da, başta Kuru, Pekcanitez v.d., Muşul ve Üstündağ gibi değerli hocalarımın İcra ve İflas Kanunundaki değişiklikleri de içeren yeni eserleri ile Taşpınar Ayvaz'ın özellikle karşılaştırmalı hukuk açısından geniş kapsamlı monografisinin ve kaynakçamda yer vermiş olduğum ve adlarını burada sayamadığım diğer değerli hukukçuların eserlerinin, hukuki incelememi karşılaştırmalı bir temele oturtmak ve tamamlayabilmek konusunda önemli katkıları olduğunu belirtmek isterim.

Tez çalışmam sırasında, benden her konuda desteklerini esirgemeyen, hem teorik hem de uygulamaya yönelik eleştirileri ile bana yol gösteren ve akademik çalışmaların mesleğimde ilerlemenin yegane koşulu olduğunu daha lisans öğrenimim sırasında bana aşıl原因an değerli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Abdürrahim Karşlı'ya, yüksek lisans hocalarım Sayın Prof. Dr. Hüseyin Hatemi, Sayın Doç. Dr. İlhan Helvacı ve Sayın Doç. Dr. Arslan Kaya'ya, yüksek lisans derslerim ve tez çalışmam sırasında her konuda yardımına koşan Sayın Arş. Gör. Evren Koç'a, hep yanımda olan değerli annem Sayın Avukat Cavidan Erten, babam Avukat Mehmet Aziz Erten ve ağabeyim Fatih Atahan Erten'e, sonsuz fedakarlığı ve alçak gönüllülüğüyle tüm çalışmalarımnda beni destekleyen ve güç veren sıra arkadaşım, meslektaşım ve eşim Avukat Sevde Erten'e teşekkürü bir borç bilirim. Bu özel hukuk yüksek lisans tez çalışmasını, çalışmam bitmeden hayata gözlerini yuman değerli amcam Hakim Mithat Turan Erten'e ithaf ederim.

İstanbul, Ulus, 2006

Alper Efe Erten

## İÇİNDEKİLER

Öz.....	ii
Abstract.....	ii
Önsöz.....	iii
İçindekiler.....	v
Kısaltmalar Listesi.....	ix
GİRİŞ.....	1
I. UZLAŞMA YOLUYLA YENİDEN YAPILANDIRMA HUKUKU.....	6
A. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Hukuki Niteliği.....	6
1. Genel Olarak.....	6
2. İyileştirme (Sanierung) Kavramı ve İyileştirmenin Bir Türü Olarak Yeniden Yapılandırma.....	7
3. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Benzer Takip Hukuku Kurumları İle Karşılaştırılması.....	12
a. Adi Konkordato (İflas Dışı Konkordato).....	12
b. İflasın Ertelenmesi.....	13
c. Mal varlığının Terki Suretiyle Konkordato.....	14
4. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Hukuki Niteliği....	15
B. Yeniden Yapılandırma Hukukunun Tarihçesi ve Gelişimi.....	16
1. Amerika Birleşik Devletleri.....	17
2. Kıta Avrupası.....	19
3. İngiltere.....	25
4. Türkiye.....	26
a. 3332 sayılı Kanun (Şirket Kurtarma Kanunu).....	27
b. 4743 sayılı Kanun (Finansal Yeniden Yapılandırma Usulü) ..	29
c. 5092 sayılı İİK' de Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma).....	31
C. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmada Görevli Organlar.....	31
D. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmaya Başvurabilecekler.....	34
1. Genel Olarak.....	34
2. Sermaye Şirketi Olma Koşulu.....	35

3.	Mali Durumun Bozulmasına Yönelik Koşullar .....	35
a.	Muaccel Para Borçlarını Ödeyemeyecek Durumda Olmak ....	36
b.	Mevcut ve Alacakları Borçlarını Karşılama Yetmemek .....	37
c.	Muaccel Para Borçlarını Ödeyemeyecek Durumda Olmak veya Mevcut ve Alacakları Borçlarını Karşılama Yetmemek Tehlikesiyle Karşı Karşıya Kalmak .....	38
II.	YENİDEN YAPILANDIRMA PROJESİ, PROJENİN MÜZAKERESİ VE OYLANMASI .....	39
A.	Yeniden Yapılandırma Projesinin Hukuki Niteliği .....	39
1.	Genel Olarak .....	39
2.	Amerikan Doktrininde Yeniden Yapılandırma Planının Hukuki Niteliğine İlişkin Genel Yaklaşım .....	40
3.	Alman Doktrininde Külli Takip Planının Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler .....	40
4.	Konkordatonun Hukuki Niteliğine İlişkin Türk Doktrinindeki Görüşler.....	43
5.	Yeniden Yapılandırma Projesinin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşümüz .....	45
B.	Projeden Etkilenen Alacaklıların Belirlenmesi ve Gruplandırılması ...	48
1.	Projeden Etkilenen Alacaklıların Belirlenmesi.....	48
2.	Alacaklıların Gruplandırılması (Gruppenbildung, Classification) .....	50
a.	Genel Olarak Gruplandırma .....	50
b.	Gruplandırma İlkeleri (YYY m.6) .....	54
C.	Projenin İçeriği .....	56
1.	Projeden Etkilenen Alacaklıların Tabi Olacağı Koşullar ve Benzer Alacaklara Sahip Olan Alacaklılar Arasında Eşitliğin Nasıl Sağlanacağı (İİK 309/n, f.1, b.1) .....	57
2.	Projenin Borçlunun Taraf Olduğu Sözleşmelere Etkisi (İİK 309/n, f.1, b.2).....	58
3.	Projenin Borçlunun Mal Varlığı Üzerindeki Tasarruf Yetkisine Etkisi (İİK 309/n, f.1, b.3).....	59
4.	Borçlunun Kredi Gibi Finansman Kaynaklarına Başvurup	

	Başvurmayacağı (İİK 309/n, f.1, b.4) .....	61
5.	Projenin Uygulanabilirliğini Sağlayacak Yöntemler (İİK 309/n, f.1, b.5) .....	63
6.	Proje Denetçisi (İİK 309/n, f.1, b.6) .....	63
7.	Eşit Muamele (İİK 309/n, f.1, b.7).....	65
D.	Projenin Müzakeresi.....	65
1.	Genel Olarak Alacaklıların Bilgilendirilmesi .....	65
2.	Bilgilendirme Usulü.....	66
3.	Projeden Etkilenen Alacaklıları Bilgilendirmeye Yönelik Belgeler .....	68
E.	Projenin Oylanması .....	71
1.	Oylamaya Davet Usulü (YYY m.10).....	72
2.	Oylamaya Davetiyesi (YYY m.11) ve Davetiyeye Eklenecek Belgeler (YYY m.12).....	73
3.	Oylama Usulü .....	75
4.	Projenin Projeden Etkilenen Alacaklılar Tarafından Oylanması ve Oylama Nisapları .....	77
III.	UZLAŞMA YOLUYLA YENİDEN YAPILANDIRMA BAŞVURUSU ....	80
A.	Başvuru.....	80
1.	Başvuru Koşulları .....	81
2.	Başvuruya Eklenecek Belgeler .....	82
a.	Yeniden Yapılandırma Projesi (İİK 309/o, 1).....	82
b.	Borçlunun Mali Durumunu Açıklayıcı Belgeler (İİK 309/o, 2,3,9) .....	82
c.	Projeye İlişkin Açıklayıcı Belgeler (İİK 309/o, 4, 5, 6, 7, 8) ..	83
B.	Başvuru Üzerine ve Ara Dönemde Mahkemece Yapılacak İşlem ve Alınacak Tedbirler.....	84
1.	Duruşmanın Belirlenmesi ve Başvurunun İlanı (İİK 309/ö, f.1) ..	84
2.	Ara Dönem.....	85
a.	Ara Dönemde Mahkemece Alınacak Tedbirler.....	85
b.	Ara Dönem Denetçisinin Tayini .....	86
c.	Ara Dönemde Projeden Etkilenen Alacaklıların Borçluya Karşı	



	Başlattıkları Takip ve Bu Takiplerle İlgili Davaların Durması	87
d.	Ara Dönemde Borçlunun Finansman Araçlarına Başvurması	88
IV.	YENİDEN YAPILANDIRMA PROJESİNİN MAHKEMECE İNCELENMESİ, TASDİKİ VE TASDİKİN SONUÇLARI	90
A.	Projeyi Tasdik Duruşması ve İtirazların Değerlendirilmesi	90
1.	Ön Duruşma	90
2.	İtirazlar ve İtirazların Değerlendirilmesi	91
B.	Tasdik Koşulları	93
C.	Kanun Yolları	95
D.	Tasdik Kararının Hüküm ve Sonuçları	96
E.	Yeniden Yapılandırma Projesinin Feshi	98
F.	Yeniden Yapılandırma Projesinin Tadili	99
G.	Yeniden Yapılandırma Projesinin İhlali	100
	<b>Sonuç</b>	<b>101</b>
	<b>Kaynakça</b>	<b>103</b>

## KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	adı geçen eserde
b.	bent
BankK	Bankacılık Kanunu
BC	United States Bankruptcy Code (Amerika İflas Kanunu)
BK	Borçlar Kanunu
Bkz.	Bakınız
c.	cilt
dn.	dipnot
f.	Fıkra
FYYÇY	Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik
HD.	Hukuk Dairesi
HGK.	Hukuk Genel Kurulu
HUMK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
HK	Harçlar Kanunu
IA	The Insolvency Act 1986
İİK	İcra ve İflas Kanunu
InsO	Insolvenzordnung
k.	Karar
Karş.	Karşılaştırınız
OR	Obligationenrecht
RG	Resmi Gazete
s.	sayfa

SchKG	Bundesgesetz über Schulbetreuung und Konkurs
TTK	Türk Ticaret Kanunu
yay.haz.	yayına hazırlayan
YYY	Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılmasına Dair Yönetmelik
v.d.	ve devamı

## GİRİŞ

Sermaye şirketleri, günümüzde sahip oldukları büyük sermaye güçleri, ulaşılmış oldukları geniş istihdam, dış ticaret ve vergi verme kapasiteleri, ekonomiyeye sağladıkları katma değerler ve özellikle uluslararası boyutlarıyla, ülkesel ekonomilerin vazgeçilmez kurumlarıdır<sup>1</sup>. Bu şirketlerin, savaş, grev, doğa olayları, pazar veya rekabet koşulları ve vergi politikaları gibi, siyasi, ekonomik veya doğal dış sebepler veya hatalı büyüme, eksik işletme teşkilatı, kötü iş idaresi ve yanlış finansman gibi kurumun iç yapısından doğan sebepler nedeniyle mali durumlarının bozulması mümkündür<sup>2</sup>.

Alacaklılarına karşı malvarlıkları ile sınırlı sorumlu olan sermaye şirketlerinde, “sermayenin karşılığının korunması” ilkesi<sup>3</sup> geçerli olduğundan, mali durumun bozulması, bozulmanın derecelerine bağlı olarak farklı hukuki sonuçlara bağlanmıştır. Takip hukuku açısından ise bu tür şirketlerin karşılaşılabileceği en önemli hukuki sonuç ise iflastır.

Mali durumu bozulan sermaye şirketlerinin, “bir tür kader ve zarar ortaklığı<sup>4</sup>” oluşturan tüm alacaklılarını *par condicio creditorum*<sup>5</sup>, diğer bir deyişle ortaklaşa,

---

<sup>1</sup> Türkiye genelinde ticaret siciline kayıtlı toplam 445.519 firmadan 273.041’i sermaye şirketi şeklinde örgütlenmiştir. Sadece İstanbul’da kayıtlı olan sermaye şirketi sayısı ise 200.713 olup, bu şirketler Türkiye genelinin yaklaşık %73’ünü oluşturmaktadır. 2005 yılı sonu itibarıyla, hisseleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ulusal pazarında devamlı işlem gören sermaye şirketlerinden sadece 281’inin ödenmiş sermaye toplamları yaklaşık 31,5 milyar YTL’ sidir. Ayrıca, tüm vergi gelirleri içindeki payı %9,6 olan 2005 yılı kurumlar vergisinin en çok tahsil edildiği ilk 100 mükelleften 90’ı sermaye şirkettir. (İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Devlet İstatistik Enstitüsü ve Gelirler İdaresi Başkanlığı istatistiklerinden derlenmiştir.)

<sup>2</sup> Büchi, Alfred J., **Grundzüge des schweizerischen Schuldbetreibungsrechts: 1 Band, Grundlagen und allgemeine Lehren Überblick über die Betreibungsarten Sanierung, Nachlassvertrag und Notstundung Repetitionsfragen, einfache Rechtsfälle und Formulare**, 2., veränderte und nachgeführte Auflage, yay. haz.: Meier, Isaak, Bosshard, Urs, Schulthess Polygraphischer Verlag Zürich, Zürich, 1982, s.108; Bauer, Joachim, "Unternehmenssanierung unter besonderer Berücksichtigung von insolvenz- und arbeitsrechtlichen Besonderheiten", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.129-165, s.131.

<sup>3</sup> Poroy, Reha, Tekinalp, Ünal, Çamoğlu, Ersin, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, Gözden Geçirilmiş, Geliştirilmiş ve Güncellenmiş Dokuzuncu Bası, Beta, İstanbul, 2003, s.250

<sup>4</sup> “*Schicksals- und Verlustgemeinschaft*”. Jauernig, Othmar, **Zwangsvollstreckungs- und Insolvenzrecht**, 21., völlig neubearbeitete Auflage, C.H.Beck’sche Verlagsbuchhandlung, München, 1999, s.173.

<sup>5</sup> “Tüm alacaklıların eşit muameleye tabi tutularak, alacakları oranında tatmin edilmesi prensibi.” Becker, Christoph, **Insolvenzrecht**, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, München, 2005, s.11; Picot,

orantılı ve garameten tatmin etmeyi<sup>6</sup> amaç edinmiş olan iflas yani külli icra; alacaklılar açısından her ne kadar ilkesel bir eşitlik<sup>7</sup> öngörse de, özellikle varlıklarını sürdürmeleri mümkün olan sermaye şirketleri yönünden bir çok olumsuz sonucu da beraberinde getirmektedir<sup>8</sup>. Sermaye şirketlerinin, etkili iyileştirme araçlarının yokluğu veya bu araçların etkin kullanılamaması sonucu iflas etmeleri ve ticari faaliyetlerini sonlandırmaları, borçlu açısından mali çöküş<sup>9</sup>, müşteriler ve işletme açısından yıllarca varlığını sürdürmüş organik bir ünitenin yok olması, işçiler açısından işsizlik, devlet açısından da bölgesel veya milli ekonominin etkilenmesi<sup>10</sup> anlamına gelmektedir.

İflasın, borçlu açısından meydana getirdiği ağır<sup>11</sup> ve “değer yok edici<sup>12</sup>” sonuçları bir yana; alacaklılarına karşı sermayesi ile sorumlu olan borçlu şirketin tasfiyeye tabi tutulacak mal varlığının yetersiz olması nedeniyle, özellikle teminatsız alacaklıların iflastan topyekun bir kayıpla ve elleri boş dönmeleri de muhtemel bir tehlikedir<sup>13</sup>. Bu husus Alman doktrininde sıkça “**Konkurs des Konkurses**” yani “iflasın iflası” olarak nitelendirilmiştir.

---

Gerhard, Aleth, Franz, **Unternehmenskrise und Insolvenz: Vorbeugung, Turnaround, Sanierung**, C.H.Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, s.219.

<sup>6</sup> “*Gemeinschaftlich, gleichmäßig und anteilig.*” Herzig, Dirk, **Das Insolvenzplanverfahren: Eine schwerpunktmäßige Untersuchung aus praktischer Sicht unter dem Gesichtspunkt der Zeitkomponente mit rechtsvergleichender Betrachtung des Reorganisationsverfahrens nach Chapter 11 des Bankruptcy Code**, Peter Lang Europäischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, 2001, s.24.

<sup>7</sup> Türk hukukunda imtiyazlı ve rehinli alacaklılar dışında, eşitlik ilkesi hakimdir. Taşpınar Ayvaz, Sema, **İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s.308.

<sup>8</sup> Seefelder, Günter, **Unternehmenssanierung**, Schäfer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2003, s.1.

<sup>9</sup> Jauernig, a.g.e., s.173.

<sup>10</sup> 3.12.2003 tarihli “İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Genel Gerekeşi.

<sup>11</sup> Bu sonuçlar: Borçlunun ticari faaliyetlerinin zarar görmesi, borçlunun mal varlığının tasfiyesi ve masaya dahil olması ile kredi imkanlarının daralması ve iflasın taksiratlı veya hileli olması durumunda borçlunun karşı karşıya kaldığı cezai sorumluluktur. Üstündağ, Saim, **İflas Hukuku: İflas-Konkordato-İptal Davaları**, Yenilenmiş 6.Bası, İstanbul, 2002, s.4.

<sup>12</sup> **Smid/Rattunde** genel olarak, işletmeye ait malların masaya devri sonucu elde edilen değerler ile eğer işletme faaliyetine devam etseydi ulaşılacak değerler arasında önemli fark olduğunu, dolayısıyla iflasın “*değer yok edici*” (Wertvernichter) sıfatını hak ettiğini vurgulamaktadır. Smid, Stefan, Rattunde, Rolf, **Der Insolvenzplan: Handbuch für das Sanierungsverfahren gemäß §§ 217 bis 269 InsO mit praktischen Beispielen und Musterverfügungen**, Zweite neu bearbeitete Auflage, Verlag W.Kohlhammer, Stuttgart, 2005, s.13.

<sup>13</sup> Seefelder, a.g.e., s.1; Jauernig, a.g.e., s.176. Almanya’da 1996 yılında yapılan 23708 iflas talebinden %73’ü masanın yetersizliği (mangels Masse) nedeniyle reddedilmiş, açılmasına karar verilen iflas tasfiyelerinden %20’si de ertelenmiştir.

Ülkemizde de, sermaye şirketlerinin en önemli kredi tedarikçilerinden olan bankalar, şirketin mali durumunun herhangi bir nedenle bozulması halinde, genel kredi sözleşmeleri çerçevesinde sağladıkları kredi hesaplarını keserek derhal rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmakta, dolayısıyla masaya girecek mallar azalmakta ve adi alacaklıların tatmin edilmesi de güçleşmektedir. Ayrıca bankalar şüpheli krediler<sup>14</sup> için yarıdan fazla, zarar niteliğindeki krediler<sup>15</sup> için de verdikleri kredinin tamamı oranında özel karşılık<sup>16</sup> ayırmakla yükümlü olduklarından, bu yükümlülüklerinden en kısa sürede kurtulmak adına, teminatları paraya çevirmeyi veya alacağı yeni bir ödeme planına bağlamak<sup>17</sup> gibi iyileştirme yöntemlerini, toplu tasfiyeye tercih etmektedirler.

---

<sup>14</sup> Mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu gereğince hazırlanmış ve BankK Geçici 1. numaralı maddesi ile halen yürürlükte olan ve 30.06.2001 tarihli 24448 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış “Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas Ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin” 4.maddesi 1.fıkrası (d) bendi uyarınca, özetle geri ödenmesi veya tasfiyesi muhtemel görünmeyen, tahsilatın yapılamayacağı kuvvetle muhtemel olan, ana para veya faize veya her ikisine ilişkin temerrüdün 180 günü aştığı ancak bir yılı geçmediği hallerde ve kredi borçlusunun kredi değerliliği önemli derecede zayıflamış olsa da borçlusunun iyileşmesine ilişkin emareler bulunması nedeniyle tam anlamıyla zarar niteliği taşımayan krediler tahsili şüpheli krediler olarak değerlendirilir.

<sup>15</sup> Yönetmeliğin (Bkz. dn.14) 4.maddesi 1.fıkrası (e) bendi gereğince, ana para veya faize veya her ikisine ilişkin temerrüdün bir yılı geçtiği hallerde tahsilinin mümkün olmadığına kanaat getirilen ve ise krediler zarar niteliğinde kredi olarak değerlendirilir.

<sup>16</sup> Mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu 11.maddesi 12.fıkrası ve BankK 53.maddesi gereğince, bankalar kredilerden doğan veya doğması muhtemel zararların karşılanması için karşılık ayırmakla yükümlü tutulmuşlardır. Yönetmelik (Bkz. dn.14) gereğince bankalar *standart nitelikteki* ve *yakın izlemedeki* krediler için “genel karşılık”, *tahsil imkanı sınırlı, tahsili şüpheli* ve *zarar niteliğindeki* krediler (Yönetmeliğin 5.maddesi gereğince “donuk alacaklar”) için ise “özel karşılık” ayırırlar. 4389 sayılı Kanunun 11.maddesi 12.fıkrası, 19.12.1999 tarih ve 4491 sayılı Kanunun 4.maddesi ile değiştirilmeden evvel, sadece “teminatsız krediler için ayrılan karşılıklar” kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilmekteyken, yapılan değişiklikte “özel karşılıkların tümünün” kurumlar vergisi matrahı hesaplanırken gider olarak tespit edilmesi kabul edilmiş ve BankK’ de kurumlar vergisi açısından bu düzenleme şekline riayet edilmiştir.

<sup>17</sup> Kredi borçlarının ve bankalara olan diğer alacakların “yeniden yapılandırılmasına” ve bunların itfalarının yeni bir plana bağlanmasına ilişkin hükümler içeren yönetmeliğin (Bkz. dn.14) 9.maddesi gereğince likidite sıkıntısı içerisinde bulunan borçlulara bir defaya mahsus olmak üzere, borçlarını ilave kredi imkanlarıyla yeniden yapılandırmalarına veya yeni bir itfa planına bağlamalarına olanak sağlanmaktadır. Yeniden yapılandırılan kredi alacakları ise bu maddede belirtilen koşullar gerçekleştiğinde, “Yenilenen ve İtfa Planına Bağlanan Krediler Hesabına” aktarılacak suretiyle bankalar tarafından yeniden sınıflandırılabilir ve dolayısıyla bankaların ayırmakla yükümlü oldukları karşılık oranları da azaltılabilecektir. Diğer yandan uygulamada “İstanbul Yaklaşımı” olarak anılan 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2. maddesi gereğince çıkarılmış olan 11.04.2002 tarihli ve 24723 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan “Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik (FYYÇY)” 9.maddesi gereğince, finansal yeniden yapılandırma kapsamına alınacak borçların da belirli koşullar altında “Yenilenen ve İtfa Planına Bağlanan Krediler Hesabına” aktarılmasına ve yeniden sınıflandırılmasına cevaz verilmiştir.

Özetle iflas, hem rehinli alacaklılar, hem adi alacaklılar, hem de borçlular açısından, gerçekleşmesi istenmeyen bir sonuç ve çekinilen bir cebri icra kurumu haline gelmiştir<sup>18</sup>. Bu gelişmelerin sonucunda, özellikle batı ülkelerinde yapılan reformlar ile, dürüstçe işletilen ancak ellerinde olmayan sebeplerle iflas tehlikesi ile karşı karşıya kalan şirketleri, iflasın ağır ekonomik ve sosyal neticelerinden korumak, bunları etkin şekilde iyileştirmek ve “ekonomik yaşama sıkıntısız döndürmek<sup>19</sup>” yoluyla alacaklıların tatmin edilmesi<sup>20</sup> anlayışı gelişmiş ve borçlular açısından esnek ve kolay uygulanabilen, alacaklılar açısından da tatminkar ve güvenli iyileştirme yöntemlerine modern külli takip kanunlarında veya özel düzenlemelerde yer verilmiştir. Günümüzde iyileştirme veya yeniden yapılandırma gibi kurumlar, artık iflas tasfiyesinin bir alternatifi olmaktan çok, bir *conditio sine qua non* olarak kabul görmektedir<sup>21</sup>.

Bu güncel gelişmelerin bir yansıması olarak, İcra ve İflas Kanunumuza 12 Şubat 2004 tarihli ve 5092 sayılı Kanunla eklenen “uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma” kurumu, yüksek lisans tez konumuz olarak belirlenmiş ve tez çalışmamızda, gerek Türk hukukundaki gerekse de yabancı hukuktaki diğer yeniden

---

<sup>18</sup> Ülkemizde 1999-2004 yılları arasında yapılan iflas yolu ile takipler ve açılan iflas davaları açısından bir inceleme, bu yıllar arasında toplam 11.135 adet iflas yolu ile takip yapıldığını ve toplam 5252 adet iflas davası açıldığını göstermektedir. İflas davaları açısından en yoğun yılın ise 1778 adet dava ile 2001 yılında gerçekleştiği görülmektedir. 2001-2004 yılları arasında İstanbul İflas Müdürlüklerine bildirilen iflas kararı sayısının toplam 336 olduğu ve bu yıllar arasında İstanbul Ticaret Odasına bağlı sermaye şirketlerinden iflas edenlerin sayısının sadece 27 olduğu ise dikkat çekmektedir. İcra ve İflas Kanunumuzda tüm borçlular açısından bir iyileştirme kurumu olan konkordato için 1999 ve 2004 yılları arasında icra mahkemelerine yapılan toplam başvuru sayısı ise 769’dur. (Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü istatistiklerinden derlenmiştir.) (Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, İstanbul Ticaret Odası ve İstanbul İflas Müdürlükleri istatistiki verilerinden derlenmiştir.)

<sup>19</sup> Üstündağ, a.g.e., s.1.

<sup>20</sup> **Häsemeyer** alacaklıların tatmin edilmesi sürecinde, iyileştirme ve tasfiye arasında değişken sınırlar bulunduğunu ifade etmekte, tasfiyenin (özellikle bir işletme idare eden borçlu açısından), borçlunun tüm mal varlığını dağıtarak ayrı ayrı değerlendirmek amacına değil de, mal varlığını koruyucu veya iyileştirici elemanların kullanılmasıyla işletmenin bir bütün olarak değerlendirmesi amacına yöneldiği halde alacaklıların tatmin edilme şansının daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Häsemeyer, Ludwig, **Insolvenzrecht**, 3., vollständig überarbeitete Auflage, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, Bonn, München, 2003, s.688. **Göpfert**, borçlunun faaliyet halindeki işletmelerinin korunmasının sadece işçilerin değil aynı zamanda alacaklıların da menfaatine olduğunu; faaliyetine devam eden bir işletmenin satılmasının kural olarak daha fazla para getireceğini ve alacaklıların daha fazla tatmin edilmelerinin mümkün olacağını ifade etmektedir. Göpfert, Burkard, "Gestaltungsmöglichkeiten zur Neuordnung des Personalstruktur beim Kauf von Unternehmen aus der Insolvenz", **Unternehmensrestrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.395-421, s.397.

<sup>21</sup> Smid/Rattunde, a.g.e., s.13.

yapılandırma ve iyileştirme kurumlarıyla karşılaştırmalı olarak dört bölümde incelenmiş ve yüksek lisans tezi çizgisinde kalabilmek amacıyla inceleme sahamız “sermaye şirketleri” yönünden sınırlandırılmıştır.

Ayrıca konu başlığımız, İİK 309/m maddesi 1.fıkrası gereğince bu usule başvurmanın koşulları olan muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olma veya mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmeme veya bu hallerden birine düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalma hallerini tanımlayan “mali durumun bozulması” kavramıyla geliştirilmiştir.

Tezimizin birinci bölümünde, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma hukuku başlığı altında genel olarak yeniden yapılandırma usulüne değinilecek, bir iyileştirme türü olan uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın hukuki niteliği, iyileştirme kavramı ve benzer kurumlarla karşılaştırmalı olarak açıklanmaya çalışılacak, yeniden yapılandırma hukukunun Amerika, Kıta Avrupası, İngiltere ve Türkiye’deki tarihçesi ve gelişimi aktarılacaktır. Daha sonra da, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada görevli organlar ve uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvuru koşulları yani uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurabilecekler incelenecektir.

İzleyen bölümlerde ise kanun koyucunun sistemine sadık kalınarak, yeniden yapılandırma başvurusundan başlayarak yeniden yapılandırmanın feshini de kapsayan süreç içinde; uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulü, adi konkordato, Amerikan yeniden yapılandırma usulü ve Alman külli takip usulü ile kıyaslanarak anlatılmaya çalışılacaktır.



## I. UZLAŞMA YOLUYLA YENİDEN YAPILANDIRMA HUKUKU

### A. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Hukuki Niteliği

#### 1. Genel Olarak

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, külli takip hukukumuzda, 12 Şubat 2004 tarihli 5092 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8.maddesi ile “Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması” üst başlığı altında İİK’ ye eklenen 309/m ile 309/ü maddeleri ile dahil edilmiştir. 17 Temmuz 2003 tarihli ve 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun tamamlayıcısı niteliğinde olan bu değişiklikle, mali durumu bozulan sermaye şirketleri ile kooperatiflerin, ekonomik varlıklarını devam ettirmelerine olanak sağlamak adına, borçlarını ve yapısal organizasyonlarını alacaklılarıyla uzlaşarak yeniden yapılandırmalarına ilişkin hükümler getirilmiştir<sup>22</sup>. İİK 309/m maddesinde, muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olan veya mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmeyen ya da bu hallerden birine düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalması kuvvetle muhtemel olan sermaye şirketleri ve kooperatiflerinin belirli koşullar altında uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma yoluna başvurabileceği belirtilmiştir.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, mali sıkıntıya düşen sermaye şirketleri ve kooperatiflerin, uzlaşma çerçevesinde kendilerini çeşitli yollarla yeniden yapılandırarak zor durumu aşmalarını amaç edinmektedir<sup>23</sup>.

Bir külli takip veya külli tasfiye yolu olmayan uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, mali durumu bozulan sermaye şirketleri ve kooperatifler için öngörülmuş bir iyileştirme yöntemidir<sup>24</sup>. Bu nedenle, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın hukuki niteliğini incelemeye geçmeden evvel, iyileştirme kavramının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

---

<sup>22</sup> 3.12.2003 tarihinde kararlaştırılan “İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Genel Gerekçesi.

<sup>23</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e, s.279.

<sup>24</sup> Pekcanitez, Hakan, v.d., **İcra ve İflas Hukuku: 4949 ve 5092 sayılı Kanunlar ile İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerle Birlikte**, 3.Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s.483.

## 2. İyileştirme (Sanierung) Kavramı ve İyileştirmenin Bir Türü Olarak Yeniden Yapılandırma

İyileştirme, en genel tanımıyla, hasta bir yapının tedavi edilmesini ifade eder<sup>25</sup>. İyileştirilecek yapının bir işletme veya bir şirket yani örgütsel bir teşekkül (**Unternehmen**<sup>26</sup>) olması halinde ise, iyileştirme genel olarak mali durumu bozulan bu teşekkülün ekonomik yönden sağlığına kavuşturulması olarak tanımlanabilir<sup>27</sup>.

İyileştirme aslen bir işletme ekonomisi terimidir<sup>28</sup>. Ancak işletme ekonomisi literatüründe iyileştirme kavramı yönünden tam bir tanım birliği olduğu söylenemez. Bu hususta yapılan tanımlar, iyileştirme tedbirlerinin nitelikleri ve kapsamı, yapılacak iyileştirmenin zamanı gibi kriterler yönünden çeşitli farklılıklar göstermekte<sup>29</sup> ve farklı sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır<sup>30,31</sup>.

---

<sup>25</sup> Atalay, İflasın Erteleme, s.62.

<sup>26</sup> Türkçe'ye sözlük anlamı ile "teşebbüs" olarak çevrilebilecek "Unternehmen" kavramı, şahsi ve maddi araçların birleşiminden meydana gelmiş iktisadi ve örgütsel bir teşekkülü ifade eder. Bu teşekküle girişimcinin ve işverenin tüm faaliyeti ve diğer maddi olmayan değerler, iş sırları ve ticari itibar da dahildir. "Unternehmen" kavramına çeşitli hukuk dallarında kanun koyucunun amacına bağlı farklı anlamlar yüklenmiştir, ancak her halde bu teşekkül bir hukuk süjesi olmadığı gibi, hak ve yükümlülüklerin de taşıyıcısı olamaz. Brox, Hans, **Handelsrecht und Wertpapierrecht**, 15., neubearbeitete Auflage, Verlag C.H.Beck, München, 2001, s.59. **Hardmeier**, bu teşekküllerin ulusal ve uluslararası ticaret veya üretim teşebbüsleri, küçük, orta veya büyük işletmeler veya holdingler gibi farklı ekonomik tiplere veya İsviçre'de genellikle anonim şirket olmak üzere, limited şirket, kolektif veya komandit şirket veya nadiren dernek ve çok nadiren sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket gibi hukuki tiplere bürünebildiklerini belirtmektedir. Hardmeier, Hans Ulrich, "Voraussetzungen und rechtliche Möglichkeiten von Sanierungen in der Schweiz", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.1-27, s.2. **Ritter** ise "Unternehmen" kavramını, iktisadi amaca özgülenmiş tüm özel hukuk şirketlerini ifade eder şekilde kullanmıştır. Ritter, a.g.e, s.32. **Atalay**, iyileştirilecek yapının, iyileştirmenin ekonomik veya hukuki olması halinde farklılık göstereceğini, ekonomik bir iyileştirmenin objesinin işletme veya teşebbüs, hukuki bir iyileştirmenin objesinin ise tüzel kişilik olan şirket olduğunu belirtmektedir. Atalay, Oğuz, "İflasın Erteleme", **75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı**, Ankara, 2004, s.49-99, s.62.

<sup>27</sup> Märki, Michael, **Die Sanierung von krisenbetroffenen Grossunternehmen aus Sicht der Gläubigerbank: Eine empirische Untersuchung für die Schweiz**, Hauptverlag, Bern, Stuttgart, Wien, 2004, s.9.

<sup>28</sup> Ritter, a.g.e., s.31, Türk, a.g.e., s.60, Märki, a.g.e., s.9.

<sup>29</sup> Türk, Ahmet, **Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları (TTK.m.334)**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1999, s.60.

<sup>30</sup> Bir görüşe göre iyileştirme, gerek eski ve yeni alacaklılar, gerekse işletme idarecileri veya işletme sahibinin çabalarıyla alınan birbirlerine bağlı tedbirlerin bir bütünüdür. Bu nedenle doktrinde, iyileştirmenin işletmenin kendi içerisinde alınabilecek önlemleri ifade eden "iç iyileştirme (interne Sanierung)" ve alacaklıların iyileştirme sürecine dahil oldukları "dış iyileştirme (externe Sanierung)" türlerine ayrılabilirliği ifade edilmiştir. Crezelius, Georg, v.d, **Die GmbH in Krise, Sanierung und Insolvenz: Gesellschaftsrecht, Insolvenzrecht, Steuerrecht, Arbeitsrecht, Bankrecht und Organisation bei Krisenvermeidung, Krisenbewältigung und Abwicklung**, yay. haz.: Schmidt,

Türk hukukunda ve inceleme alanımızda bulunan yabancı hukukta, iyileştirme kavramına yönelik kanuni bir tanıma da yer verilmemiştir. Örneğin Alman hukukunda InsO 1.maddesinde<sup>32</sup>, alacaklıların tatmini (**Gläubigerbefriedigung**) ve teşebbüsün korunması (**Erhalt des Unternehmens**) külli takip hukukunun hedefleri olarak belirlenmişse de, iyileştirme kavramına hiç değinilmemiştir. İsviçre hukukunda OR 725a maddesi 1.fikrasında<sup>33</sup>, Türk hukukunda TTK 324.maddesi 2.fikrasında<sup>34</sup> ve TTK 399.maddesi 3.fikrasında<sup>35</sup> “ıslah” adı altında, İİK 179<sup>36</sup>, 179/a, 179/b maddelerinde, 4632 sayılı Bireysel

---

Karsten, Uhlenbruck, Wilhelm, 3. neu bearbeitete Auflage, Verlag Dr. Otto Schmidt Köln, 2003, s.162, (Schmidt), s.198 (Uhlenbruck).

<sup>31</sup> Bunun yanında iyileştirme, mahkeme dışında (**außergerichtlich/ freie Sanierung**) veya mahkeme içinde (**gerichtlich**) yapılmış olmasına göre sınıflandırılmış (Enzinger, Michael, "Außergerichtliche Sanierung/ Handels-, gesellschafts- und insolvenzrechtliche Aspekte", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.15-27, s.15 v.d., Uhlenbruck, Wilhelm, "Gerichtliche oder außergerichtliche Sanierung von Krisenunternehmen", **Insolvenz-Forum: Vorträge anlässlich des 9.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2002**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Bad Aussee, 2003, s.206-228, s.212.), mahkeme dışı iyileştirmenin, gizlilik, bürokrasinin olmayışı, dış denetçinin bulunmaması ve ek masraflar olmayışı yönünden, başarılı olması halinde borçlular açısından avantajlı olabileceği gibi, alacaklılar açısından önemli riskler de getirebileceği ifade edilmiştir. (Hochegger, Herbert, "Die Unternehmenssanierung im Spannungsfeld zwischen gesetzlicher Regelung und Eigeninitiative(-Verantwortung)", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.73-85, s.86; Smid, Stefan, "Haftung des außergerichtlichen Sanierers", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.191-223, s.223.)

<sup>32</sup> "InsO § 1 Ziele des Insolvenzverfahrens: Das Insolvenzverfahren dient dazu, die Gläubiger eines Schuldners gemeinschaftlich zu befriedigen, indem das Vermögen des Schuldners verwertet und der Erlös verteilt oder in einem Insolvenzplan eine abweichende Regelung insbesondere zum Erhalt des Unternehmens getroffen wird. ..."

<sup>33</sup> "Er kann ihn auf Antrag des Verwaltungsrates oder eines Gläubigers aufschieben, falls Aussicht auf **Sanierung** besteht; in diesem Falle trifft er Massnahmen zur Erhaltung des Vermögens."

<sup>34</sup> "...Şu kadar ki; şirket durumunun ıslahı mümkün görülüyorsa idare meclisi veya bir alacaklının talebi üzerine mahkeme iflâs kararını tehir edebilir. ..." Bu hüküm ile anonim şirketlerde aktiflerin borçları karşılamaya yetmemesi (borca batıklık) hali bir iflas sebebi olarak düzenlenmiş olup, şirketin iyileştirilmesinin (ıslahının) mümkün olduğu hallerde iflasın ertelenebileceği şeklindeki düzenleme TTK 546.maddesi atfı ile limited şirketler ve TTK 476.maddesi 2.fikrası gereğince anonim ortaklığın bir türü olarak kabul edilen (Poroy/Tekinalp/Çamaoğlu, a.g.e., s.856) sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklar, dolayısıyla TTK'de düzenlenmiş bulunan tüm sermaye şirketleri yönünden uygulama alanı bulur. Günel, Mete, **İflas Davaları ve İflasın Ertelenmesi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006, s.188.

<sup>35</sup> "...Şirketin müşkülleşmiş olan malî vaziyetinin ıslahı için hisse senetlerinin itibarı kıymeti en az bir Yeni Kuruşa kadar indirilebilir."

<sup>36</sup> İİK 179.maddesinde 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 49.maddesi ile TTK 324.maddesine "paralel bir düzenleme yapılarak" (Poroy/Tekinalp/Çamaoğlu, a.g.e., s.811.), "Anonim, Limitet ve Kooperatif Şirketlerin İflası" şeklindeki madde başlığı "Sermaye Şirketleri İle Kooperatiflerin İflası" olarak değiştirilmiş ve borca batıklık hali tüm sermaye şirketleri

Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 14.maddesi 2.fikrasında<sup>37</sup> ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 69.maddesinde<sup>38</sup> iyileştirme kavramına yer verilmiş ancak herhangi bir tanımlama yapılmamıştır.

Özetle ne işletme ekonomisi ne de hukuk literatüründe normatif ve bağımsız bir iyileştirme tanımı<sup>39</sup> mevcut değildir. Ancak, doktrinde yazarların çoğu iyileştirme kavramının geniş ve dar anlamlarda kullanıldığı, iyileştirmenin geniş anlamıyla bir işletme ekonomisi kavramı (**betriebswirtschaftlicher Sanierungsbegriff**), dar anlamıyla ise hukuki bir kavram (**rechtlicher Sanierungsbegriff**) olduğunda hemfikirlerdir<sup>40</sup>.

---

yönünden “özel” (Kuru, Baki, **İcra ve İflas Hukuku: El Kitabı**, Türkmen Yayınevi, İstanbul, 2004, s.994) ve “zorunlu” (Pekcanitez, v.d., a.g.e., s.354) bir iflas sebebi olarak düzenlenmiş, mali durumun iyileştirilmesi ümidi de iflas erteleme koşulu olarak kabul edilmiştir.

<sup>37</sup> “*Mali bünyenin güçlendirilmesi*” başlıklı bu hükümlerle, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya mali durumları katılımcıların halk ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek kadar bozulan emeklilik şirketleri, hazine müsteşarlığının bağlı olduğu bakan tarafından şirket yönetim kuruluna alınması gerekli tedbirlerin bildirilmesini takiben, on gün içinde bir iyileştirme planı hazırlamakla yükümlü tutulmuşlardır. Maddede, Bakan tarafından bildirilecek olan ve şirketin mali durumunun düzeltilmesi için alınması gereken tedbirler, “sermayenin artırılması, ödenmemiş kısmının ödenmesi, sermayeye mahsuben ödeme yapılması için ortaklara çağrıda bulunulması veya kar dağıtımının durdurulması, iştiraklerin ve sabit değerlerin kısmen veya tamamen elden çıkarılması veya elden çıkarılmasının durdurulması, yeni iştirak ve sabit değerler edinilmemesi, serbest varlıkların gösterilecek bir bankada bloke edilmesi ve bu varlıklar üzerinde izinsiz tasarruf edilmemesi gibi mali tedbirler ile ve şirketin mali bünyesini düzeltmeye yönelik diğer tedbirler olarak sıralanmıştır.

<sup>38</sup> BankK ise, bu kanunun 67.maddesinde sayılmış olan bozulma hallerinin herhangi birinin tespiti kısaca bankanın mali durumun bozulması halinde, alınması gerekli tedbirleri *düzeltilici, iyileştirici ve kısıtlayıcı* önlemler olarak üç grupta sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmaya göre, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu bozulmanın aşamalarına göre her halde bankadan düzenleyici, iyileştirici veya kısıtlayıcı önlemler grubundan herhangi birini almasını isteyecektir. Ayrıca düzeltilici önlemlerin alınmasının istendiği bir bankadan, bankanın bu önlemleri almaması veya bu önlemleri almış olsa da sorunların giderilmemesi halinde iyileştirici önlemleri uygulamasını, iyileştirici önlemlerin alınmasının istendiği bankadan ise, bankanın bu önlemleri almaması veya önlemleri almış olsa da durumunu düzeltmemesi halinde kısıtlayıcı önlemleri almasını isteyebilecektir. Maddede iyileştirici önlemler başlığında, bozulma hallerine bağlı olarak “malî bünyenin düzeltilmesi, sermaye yeterliliği veya likidite düzeylerinden birinin ya da her ikisinin yükseltilmesi, uygun bir süre vererek uzun vadeli veya duran varlıkların elden çıkarılması, işletme ve yönetim giderlerinde kısıntıya gidilmesini veya mensuplarına her ne ad altında olursa olsun düzenli olarak ödenenler dışındaki ödemelerin durdurulması, belirli kişi, kurum, risk grubu veya sektörlerle nakdî ve gayrinakdî kredi kullandırımının sınırlandırılması veya yasaklanması” gibi mali önlemler ve yönetim kurulu üyelerinin değiştirilmesi, yönetim kurulu üye sayısının artırılması, kanuna ve kurul kararlarına aykırı karar alan yönetim kurulu üyelerinin değiştirilmesi ve yönetimin basiretsizliği nedeniyle bankanın risklerinin artması halinde yönetim kurulu üyeleri ve nitelikli pay sahipleri tarafından Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından uygun görülecek bir planın yazılı olarak taahhüt edilmesi gibi organizasyona ilişkin tedbirler (Bkz. aşağıda dn. 42) sayılmıştır.

<sup>39</sup> Ritter, a.g.e., s.31.

<sup>40</sup> Bkz: Büchi, a.g.e., s.107, Märki, a.g.e., s.9, Ritter, a.g.e., s.31, Seefelder, a.g.e, s.21, Türk, a.g.e., s.61.

*Geniş anlamda iyileştirme*, işletme ekonomisinde, işletmenin sürekli bir verimliliğe ulaşabilmesi için, likiditenin yeniden tesis ettirilmesi veya en azından mümkün olduğu kadar düzeltilmesi amacıyla<sup>41</sup> alınması gerekli tüm olağanüstü önlemleri<sup>42</sup> ifade eder. Bu halde iyileştirme, organizasyona ilişkin tüm teknik tedbirler (**organisatorisch-technische Massnahmen**<sup>43</sup>) ile mali tedbirleri (**finanzielle Massnahmen**) kapsar. Bu tür bir iyileştirme, işletme temelindeki yapısal zayıflıkların düzeltilmesi ve işletmenin rekabet gücünün yeniden tesisi gayesine yönelmiştir<sup>44,45</sup>.

*Dar anlamda iyileştirmenin* konusu ise, borca batıklık (**Überschuldung**) veya zarar bilançosu (**Unterbilanz**<sup>46</sup>) hallerinin giderilmesi için uygulanması gereken mali tedbirlerdir<sup>47</sup>. Bu tür bir iyileştirmenin amacı, borçluyu tehdit eden ve iflasa yol açabilecek mevcut mali krizden kurtulma ve borçlu ögeyi iktisadi bir birlik olarak hayatta tutmaktır<sup>48</sup>. Kredi verenlerin moratoryuma gitmesi, alacaklıların alacaklarından feragat etmesi, borçların sermayeye dönüştürülmesi<sup>49</sup>, yitlik

---

<sup>41</sup> Blatz, Michael, v.d., **Restrukturierung, Sanierung, Insolvenz**: Handbuch, yay. haz.: Buth, K. Andrea, Hermanns, Michael, 2., vollständig neu bearbeitete Auflage, Verlag C.H.Beck München, 2004, s.119. Seefeldler, a.g.e., s.22.

<sup>42</sup> Seefeldler, a.g.e., s.22.

<sup>43</sup> Organizasyona ilişkin tedbirler, işletmenin tasarruf gücünü ve verimliliğini düzeltmeye yönelik tedbirlerdir. Teknik ve ticari işletmelerin yeniden yapılandırılması, iş veriminin artırılması, imalat programının düzeltilmesi, satış politikasının değiştirilmesi, vasıfsız personelin uzaklaştırılması, tutumsuz bölümlerin tasfiyesi veya elden çıkarılması gibi araçlar bu tedbirlere örnek verilebilir. Büchi, a.g.e., s.110. **Türk**, organizasyona ilişkin tedbirler ile işletme örgütünün geliştirilmesi temelinde mali durumun iyileştirilmeye çalışıldığını ve bu tedbirlerin mali nitelikte tedbirlerin tamamlayıcısı olduğunu belirtmektedir. Türk, a.g.e., s.63-64. **Taşpınar**'ın ifade ettiği, iş yerlerinin veya piyasa yeni girmiş bir ürünün korunması gibi tedbirler de kanımızca bu kapsamda değerlendirilmelidir. Taşpınar, Sema, "Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C:XXII, Sayı:2, Aralık 2003, Ankara, 2003, s.49-92., s.52.

<sup>44</sup> Ritter, a.g.e, s.31-32.

<sup>45</sup> Atalay, geniş anlamda bir iyileştirmenin konusunun hukuki açıdan bir kişilik değil, aslında (ticari) işletmenin kendisi olduğu görüşündedir. Atalay, İflasın Ertenilmesi, s.61.

<sup>46</sup> Sermaye şirketlerinde, zarar bilançosu, mal varlığının dış sermayeden büyük olduğu, ancak bu ikisi arasındaki farkın, ana sermayeye denk gelmemesi hali olarak tanımlanmıştır. Fechner, Dietrich, Kober, Bernd, **Praxis der Unternehmenssanierung: Analyse, Konzept und Durchführung**, 2., überarbeitete und erweiterte Auflage, Luchterhand, München, 2004 s.39.

<sup>47</sup> Märki, a.g.e., s.9.

<sup>48</sup> Ritter, a.g.e., s.32. Ticari işletmenin iyileştirilmesi, nakit darlığının aşılması, zararların durdurulması ya da azaltılması olarak da ifade edilebilir. Bu anlamda iyileştirme kötüye gidişin iyiye çevrilmesi olarak da anlaşılabilir. Balcı, **İflasın Ertenilmesi Usul ve Esaslar**, Güncel Yayınevi, İzmir, 2005, s.258.

<sup>49</sup> Amerikan hukukunda çok kullanılan ve Dept-to-Equity Swap (Die Umwandlung von Fremd- in Eigenkapital) olarak adlandırılan bu iyileştirme tedbiri, şirket ortaklarının borçlarının bir sermaye arttırımı şeklinde şirket varlıklarına dönüştürülmesi yöntemidir. Spahlinger, Andreas, Fischer,

sermayenin azaltılması<sup>50</sup> veya sermayenin artırılması<sup>51</sup> gibi mali tedbirler dar anlamda iyileştirme kapsamında değerlendirilmiştir<sup>52</sup>.

İşletme ekonomisi literatüründe, yeniden yapılandırma (**Restrukturierung**), iyileştirme ile eş anlamda kullanılmakta ve tüm mali, örgütsel (organizasyona yönelik) ve hukuki önlemlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır<sup>53</sup>. Amerikan, Alman ve Avusturya hukuklarında ise bir teşekkülü sağlığına kavuşturmak ve yaşatmak amacıyla alınacak tüm tedbirler “yeniden düzenleme” anlamına gelen ve Amerikan hukuku çıkışlı olan<sup>54</sup> Anglosakson diline özgü<sup>55</sup> “**Reorganization/Reorganisation**” terimi ile ifade edilmektedir<sup>56</sup>.

Yeniden yapılandırma anlamında bir iyileştirme, borçlu işletmenin veya şirketin mali ve organizasyona yönelik iktisadi tedbirler yoluyla korunması ve devam ettirilmesi anlamına gelmektedir<sup>57</sup>. Yeniden yapılandırma ile, aciz halinin veya borca batıklığın giderilmesi ve alacaklıların yeniden yapılandırılmış işletmenin kârından tatmin edilmeleri sağlanmaktadır<sup>58</sup>. Bu nedenle yeniden yapılandırmanın hayata

---

Roderich, "Sanierung vor der Insolvenz - Rechtlicher Rahmen, klassische Konzepte und kreative Alternativen", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.291-327., s.317. Loges/Benz, iyileştirmenin kural olarak taze sermaye ile mümkün olduğunu, bu sermayenin de iç veya dış sermaye olarak kullanıma sunulabileceğini belirtmektedirler. Loges, Rainer, Benz, Johannes, "Eigenkapitalersetzende Darlehen in der Sanierung", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.471-493, s.473.

<sup>50</sup> Basit azaltma olarak da tanımlanan bu iyileştirme yöntemi anonim şirketlerde bilançodaki zarar karşılığı payın itfa edilmesi yoluyla yapılır ve şirketin mali ve ekonomik açıdan sağlığına kavuşturulması amacıyla hizmet eder. Poroy/Tekinalp/Çamaoğlu, a.g.e., s.765.

<sup>51</sup> Sermayenin artırılması esas sermayenin üçte ikisinin karşılıksız kalması halinde uygulanması gerekli yasal bir yükümlülüktür (TTK324). **Poroy/Tekinalp/Çamaoğlu** bu yöntemin anonim şirketlerde “basiretli bir önlem şeklinde de belirebileceğini” belirtmektedir. Poroy/Tekinalp/Çamaoğlu, a.g.e., s.728.

<sup>52</sup> Roberto, a.g.e., s.12-13.

<sup>53</sup> Blatz v.d., a.g.e., s.119.

<sup>54</sup> Bork, Reinhard, **Einführung in das neue Insolvenzrecht**, 2., neu bearbeitete Auflage, Mohr Siebeck, 1998, s.172, dn.2.

<sup>55</sup> Ritter, Wolfgang, **Unternehmenssanierung im neuen Insolvenzrecht: Eine Analyse aus Sicht der Kreditinstitute**, yay. haz.: Hölscher Reinhold, Verlag Wissenschaft & Praxis, 2000, s.32, dn.35.

<sup>56</sup> İşletme ekonomisinde, yeniden yapılandırmanın (**Restrukturierung**) uygulanabilmesi için ileri derecede bir kaynak tüketiminin varlığı ve yetkili idare üzerindeki banka, tedarikçi, müşteri veya işçi baskısının yüksek seviyelerde olması yani mali durumun tehdit altında olması gerektiği, yeniden düzenleme (**Reorganisation**) için ise böyle bir tehdide gerek olmadığı, ticari başarının kabul edilmez bir seviyenin altına düşmesi halinde yeniden düzenlemeye başvurulabileceği ifade edilmiştir. Blatz, a.g.e., s.119, 120.

<sup>57</sup> Herzig, a.g.e., s.79.

<sup>58</sup> Herzig, a.g.e., s.79.

geçirilebilmesi, mali önlemler yanında, ayrıca ödeme gücünün yeniden tesis edilmesi, borca batıklık halinin giderilmesi, muhtemel aciz halinin önlenmesi, mali krizlerin altından kalkılması veya yiten kuruluş sermayesinin tamamlanması gibi iyileştirme için gerekli olan tüm tedbirlerin alınmasını zorunlu kılar<sup>59</sup>.

Sonuç olarak yeniden yapılandırma, gerçekleştirilmesi borçlu ve alacaklılar arasında geniş bir konsensüsün tesisine bağlı<sup>60</sup>, tüm mali, örgütsel ve hukuki tedbirleri kapsayan<sup>61</sup> geniş anlamda bir iyileştirme yöntemidir.

### **3. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Benzer Takip Hukuku Kurumları İle Karşılaştırılması**

#### **a. Adi Konkordato (İflas Dışı Konkordato)**

Konkordato genel olarak, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma olduğu gibi temelde iflasın engellemesi ve borçlunun borçlarının yeniden yapılandırılmasını amaç edinmiş bir müessesedir<sup>62</sup>. Bu iki usul arasında önemli benzerlikler bulunduğu gibi, temel farklılıklar da bulunmaktadır.

Öncelikle, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, konkordatoda olduğu gibi, borçlunun bu yola başvurması ile tasdik duruşmasına kadar mahkeme tarafından borçlunun mal varlığına yönelik tedbirler alınması, borçlunun mal varlığını ve işlerini idare edecek veya denetleyecek bağımsız bir denetçi atanması mümkün kılınmıştır (İİK m.309/ö, f.2). Yine uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın feshi hususunda konkordato hükümlerine atıf yapılmış olması (İİK m.309/s), projenin tasdiki kararının temyizi hakkının sadece tasdik duruşmasında itirazda bulunan alacaklılara tanınmış olması (İİK m.309/p, f.3) ve uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusunun da konkordato başvurusu gibi ilan edilecek olması (İİK 309/ö, f.1) gibi hususlar bu iki usul arasında önemli paralelliklerdir.

Ancak uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, konkordatodan farklı olarak

---

<sup>59</sup> Spahlinger/Fischer, a.g.e., s.315.

<sup>60</sup> Rattunde, Rolf, "Sanierungsplan im Insolvenzverfahren - der Fall Herlitz", **Unternehmensrestrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.421-441, s.425.

<sup>61</sup> Karş. İİK 309/n, f.5.

<sup>62</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.434.

geniş anlamda bir iyileştirme yöntemidir. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde konkordatodan farklı olarak, sadece alacakların belirli yüzdesinden vazgeçilmesi veya alacakların vadeye bağlanması değil<sup>63</sup>, bu tip mali tedbirler yanında, borçlunun işletmesinin kısmen ya da tamamen devri, diğer bir şirket veya şirketlerle birleşmesi, sermaye yapısının veya ana sözleşmesinin değiştirilmesi, borçlu işletmenin yönetiminde yer alacak kişilerin belirlenmesi, faiz oranlarının değiştirilmesi, menkul kıymet ihracı gibi (İİK m. 309/n, f.1, b.5) diğer tedbirlere başvurulabilir.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, bu usulde müzakere ve oylama safhalarının mahkeme dışında gerçekleşmesi ve uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinin tasdiki halinde, projenin sadece projeye alacakları, hakları veya menfaatleri yeniden yapılandırılmış alacaklıları bağlaması gibi temel farklılıklar nedeniyle konkordatodan ayrılır. Ayrıca konkordatoda olduğu gibi, konkordatoya tabi olmayan alacaklılar dışında tüm alacaklılara eşit oranda ve koşullarda ödeme teklif edilmesi (İİK m.303) uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada geçerli değildir. Borçlunun bu usulde farklı alacaklıları arasında eşitsizlik öngörmesi mümkündür, ancak benzer alacaklılara sahip alacaklılar arasında eşitlik sağlanması (İİK m.309/n, b.1, b.7) ve alacaklılar projede gruplandırılıyorsa aynı sınıfta yer alan alacaklıların sınıftaki diğer alacaklılarla aynı koşullara tabi tutulmaları<sup>64</sup> (grup içi eşitlik ilkesi) gerekir. Bu iki usul arasındaki en önemli fark ise, konkordatonun iflase tabi olsun olmasın tüm borçlular için geçerli olmasına rağmen, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın sadece mali durumu bozulan sermaye şirketleri ve kooperatifler açısından uygulama alanı bulmasıdır.

#### b. İflasın Ertelenmesi

İflasın ertelenmesi, İİK. 179.maddesi gereğince, borca batıklık hali zorunlu ve doğrudan (takipsiz) iflas hali olarak öngörülmüş olan<sup>65</sup> sermaye şirketlerinin, iflaslarına karar vermektan belirli koşullar altında geçici olarak vazgeçilmek

---

<sup>63</sup> Kuru, El Kitabı, s.1230.

<sup>64</sup> Bu nedenle yeniden yapılandırma konkordatodan farklıdır. Pekcanitez v.d., a.g.e., s.485.

<sup>65</sup> Muşul, Timuçin, **İcra ve İflas Hukuku**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005, s.953.



suretiyle, iflasın önlemesini sağlayan bir kurumdur<sup>66</sup>. İflasın ertelenmesi, sermaye şirketlerinin borca batıklıktan kurtulması için öngörölmüş bir kurumdur; ancak bir iyileştirme yöntemi değildir<sup>67</sup>. İflasın ertelenmesinin bir iyileştirme yöntemi olmayışı, bu usulü uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmadan ayıran en önemli farktır.

İİK 179. maddesi gereğince, iflasın ertelenmesine sadece borca batıklık halinde başvurulabildiği halde, İİK 309/m gereğince borca batıklık, ödemeden aciz hali veya bu iki halden birinin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olması halinde uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurulabilir<sup>68</sup>.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma ile iflasın ertelenmesi kurumları arasında, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmadan farklı olarak iflasın ertelenmesinin alacaklılardan biri tarafından istenebilmesi (İİK m.179, f.1), iflasın ertelenmesinde alacaklıların sunulacak iyileştirme projesine katlanmak gibi bir yükümlülükleri olmayışı, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada takip ve davalar sadece projeden etkilenen alacaklılar yönünden durduğu halde iflas ertelenmesi kararı verilmesiyle birlikte borçlunun tüm alacaklıları yönünden takiplerin durması, yeniden yapılandırma projesinin tasdiki kararının ilanı gerekmediği halde, iflasın ertelenmesi kararının ilan edilmesi gibi belli başlı farklılıklar bulunmaktadır<sup>69</sup>.

#### c. Mal varlığının Terki Suretiyle Konkordato

Mal varlığının terki suretiyle konkordato, borçlunun mal varlığındaki aktifleri tamamen veya kısmen alacaklılarına veya üçüncü bir kişiye devretmek (İİK m.309/a) ve bunların tasfiyesinden veya satışından elde edilecek hasılatın alacaklılar arasında paylaşılması yoluyla borçlarından kurtulmasını sağlayan bir kurumdur<sup>70</sup>. Mal varlığının devri suretiyle konkordato, borçlunun mallarının tasfiyesi amacına

---

<sup>66</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.356,

<sup>67</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.289. Karşı görüşte Çavdar, Seyit, Biçkin, İnci, **İflas ve İflasın Ertelenmesi**, Son Yargıtay Kararları ve 4949 Sayılı Kanun ile İİK'da Yapılan Değişikliklerle Birlikte, Seçkin, Ankara, 2006, s.75.

<sup>68</sup> Taşpınar Ayvaz, borca batık sermaye şirketinin, bir yandan iflasını isterken diğer yandan aynı mahkemeye yeniden yapılandırma başvurusunda bulunabileceğini ifade etmektedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.289.

<sup>69</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.290.

<sup>70</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.472.

yöneldiği için adi konkordatodan ayrılrsa da, gerektiğinde adi konkordato ile aynı anda uygulanmak suretiyle bir iyileştirme yöntemi olarak da kullanılabilir<sup>71</sup>.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılmada da, İİK 309/n, f.1, b.5 gereğince, mal varlığının terki suretiyle konkordatoda olduğu gibi borçlunun işletmesinin kısmen ya da tamamen devri gibi iyileştirme tedbirlerine yer verilebilir. Ancak adi konkordato da olduğu gibi, mal varlığının terki suretiyle konkordatoda da, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmadan farklı olarak mutlak eşitlik ilkesinin geçerli oluşu bu iki usul arasındaki en önemli ayrımdır<sup>72</sup>.

#### **4. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmanın Hukuki Niteliği**

Doktrinde uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünün, bu usule ilişkin hükümler külli takip hukuku içinde düzenlenmiş olsa da, bir külli takip veya tasfiye yöntemi olmadığı konusunda görüş birliği bulunmaktadır<sup>73</sup>.

**Pekcanitez v.d.**, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın bir iyileştirme yöntemi olduğunu belirtmekte, ancak bir külli takip veya tasfiye yöntemi olmadığı ve ayrıca konkordatonun da bir türü olmadığı görüşünü bildirmektedirler<sup>74</sup>.

**Taşpınar Ayvaz**'a göre uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın konkordato hükümleri ile birlikte düzenlenmiş ve projenin feshi için konkordato hükümlerine atıf yapılmış oluşu, tasdik için mahkeme kararı gerekmesi ve tasdik aşamasında mahkemeye geniş yetki tanınmış oluşu, belirli bir çoğunluk tarafından kabul edildikten sonra diğer alacaklıları da bağlaması ve projenin ihlaline iflas sonucunun bağlanmış oluşu gibi nedenler çerçevesinde ele alındığında, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın bir tür konkordato olduğu söylenebilir<sup>75</sup>.

**Balcı**, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın, borçluya konkordatodan daha fazla serbestlik tanıyan ve borçlu ve alacaklıların iflastan daha fazla tatmin edilmelerini amaçlayan kendine özgü bir yapıya sahip olduğunu ifade etmektedir<sup>76</sup>.

---

<sup>71</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.472.

<sup>72</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.289.

<sup>73</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.483; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.291, 295.

<sup>74</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.483.

<sup>75</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.291 v.d.

<sup>76</sup> Balcı, Şakir, **Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma (İİK.309/m-ü): İflasın Ertelenmesi ve**

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, borçlu şirkete istediği alacaklılarıyla uzlaşarak şirketini veya işletmesini, mali ve yapısal tedbirlerle iyileştirmesini sağlayan geniş anlamda bir iyileştirme yöntemidir. Dolayısıyla uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, külli bir takip veya tasfiye yolu değildir. Borçlu şirkete serbestçe belirlediği alacaklılarını, farklı koşullara tabi tutma imkanı da tanındığından, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada konkordatodan farklı olarak *par condicio creditorum* ilkesi geçerli değildir. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma borçluya tanımış olduğu bu geniş hareket alanı ve özerklik sebebiyle, diğer cebri icra müesseselerinden ayrılır. Ayrıca uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın sadece mali durumu bozulan sermaye şirketleri açısından uygulanabilir olması ve yukarıda belirttiğimiz temel farklılıklar, kanımızca bu usulün konkordatonun bir türü olarak nitelendirilmesine engel olmaktadır. Sonuç olarak görüşümüz, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın cebri etkileri olan *sui generis* bir kurum olduğu yönündedir.

## **B. Yeniden Yapılandırma Hukukunun Tarihçesi ve Gelişimi**

Özellikle Birinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan işsizlik ve küresel ekonomik kriz, kanun koyucuları, bu değişimler nedeniyle ve kusuru olmaksızın zor duruma düşen borçluların çöküşlerinin nasıl engellenebileceği sorusu ile karşı karşıya getirmiştir<sup>77</sup>. Her ne kadar borçlunun alacaklıları ile uzlaşarak borçlarını tasfiye etmesine yönelik düzenlemeler Roma Hukukunda dahi uygulanıyor olsa da<sup>78</sup>, günümüz anlamında bir yeniden yapılandırma usulünün kaynağının Amerikan hukukunda 19.yüzyıl sonlarında geliştirilen “**receivership** (cebri yönetim<sup>79</sup>)” sistemi olduğu söylenebilir<sup>80</sup>.

Aşağıda yeniden yapılandırma hukuklarının tarihçesi ve gelişimi Amerika Birleşik Devletleri’nde, Fransa, İtalya, Almanya, Avusturya, İsviçre’yi kapsamak üzere kıta Avrupa’sında, İngiltere’de ve ülkemizdeki iyileştirmeye ve münhasıran

---

**Konkordato Hükümleri İle Karşılaştırmalı**, Güncel Yayınevi, İzmir, 2006

<sup>77</sup> Büchi, a.g.e., s.111.

<sup>78</sup> Happe, Eike, **Die Rechtsnatur des Insolvenzplans**, yay. haz.: Heinze Meinhard, Stürner, Rolf, Uhlenbruck, Wilhelm, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, München, 2004, s.3

<sup>79</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.41.

<sup>80</sup> Braun, Eberhard, Uhlenbruck, Wilhelm, **Unternehmensinsolvenz: Grundlagen Gestaltungs-Möglichkeiten Sanierung mit der Insolvenzordnung**, IDW Verlag GmbH, Düsseldorf, 1997, s.432.

yeniden yapılandırmaya ilişkin kanunlar ve gelişmeler ele alınarak kronolojik bir sistem içinde açıklanmaya çalışılacaktır.

## 1. Amerika Birleşik Devletleri

Amerikan hukuku, özellikle sömürge geçmişi<sup>81</sup> bir sonucu olarak, sistemli bir yeniden yapılandırma geleneğine sahiptir<sup>82</sup>. Günümüz Amerikan yeniden yapılandırma hukukunun ana kaynağı olan Amerikan İflas Kanunu 11.Babı'nın ("**Chapter 11 of the U.S. Bankruptcy Code**") çıkış noktası da, 19.yüzyıl sonlarında iflas tehlikesi ile karşı karşıya kalan demiryolu şirketlerinin<sup>83</sup> tasfiyelerini engelleme çalışmaları<sup>84</sup> ve "**receivership**" sisteminin kanunlaştırılması olmuştur<sup>85</sup>. "**Receivership**" sisteminin temel amacı, mali durumu bozulan şirketin aktiflerinin (**assets**), alacaklıların talebiyle hakim tarafından cebri bir idareciye (**receiver**) devri ve bu idareci tarafından tüm aktiflerin yeni kurulan bir toplayıcı şirkete aktarılması yoluyla işletmenin yeni bir hukuki yapıyla devamını sağlamak olarak özetlenebilir<sup>86</sup>. Bu sistem, 1898 yılında yürürlüğe giren **Bankruptcy Act** 10.babı ile, sermaye şirketlerinin finansal yeniden yapılandırılmasına yönelik bir düzenleme haline getirilmiş, cebri idareci de yerini kayyımaya (**trustee**) bırakmıştır. Bu düzenlemeye ek olarak **Bankruptcy Act** 11.babı ile de, gerçek kişiler, tüzel kişiliği olmayan şirketler ve küçük sermaye şirketleri yönünden, bir mal varlığı idarecisi olmaksızın, tüm borcun en azından yarısından fazlasını temsil eden ve alacaklıların çoğunluğunu

---

<sup>81</sup> **Braun/Uhlenbruck**, Amerika Birleşik Devletleri hukukunun kaynağının, İngiliz hukuku olmasına rağmen, tarihi koşullar neticesinde Amerika'da yeniden yapılandırmaya uygun bir gelişme alanı oluştuğunu, Amerika'nın ekonomik tarihinin, özellikle kuzeydeki eyaletlerin İngiliz sömürgesi olduğu sıralarda İngiliz sermayesi tarafından şekillendiğini, bağımsızlık savaşına kadar İngiliz Kraliyet vatandaşlarının alacaklı, kolonilerde yaşayanların ise genellikle borçlu olduğunu ve Amerikan bağımsızlık savaşının nedenlerinin de İngiliz Krallığının, kolonilerde yaşayan borçluları koruyan yasaları kabul etmemesi olduğunu ifade etmektedir. Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.432.

<sup>82</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.432.

<sup>83</sup> 19.yüzyılın sonlarında, batı bölgelerinin birleşik devletlere bütünleşmesini sağlayan ve sermayelerinin özü raylardan ve tekerlekli malzemelerden oluşan Amerikan demiryolu şirketlerinin acilen ekonomik olarak yeniden yapılandırmaları ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu şirketlerin Amerikan ekonomisinin gelişmesi ve bütünleşmesi için büyük önemleri ve sosyal yönden vazgeçilemezlikleri bir yana, Amerika'da ödeme gücünü içindeki demiryolu şirketlerinin halen işletilen veya yapım aşamasındaki mal varlığının ferdi icra yoluyla satılarak alacaklıların tatmin edilmesinin alacaklılar açısından yetersiz oluşudur. Bkz: Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.433 v.d., Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.41 v.d.

<sup>84</sup> Happe, a.g.e., s.26.

<sup>85</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., 41.

<sup>86</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.433.

tarafından kabul edilmiş bir sulh planının mahkemede onaylanarak, planı kabul eden ve (menfaatlerine uygun olması halinde) planı reddeden alacaklılar açısından da uygulanmasına yönelik hükümler getirilmiştir<sup>87</sup>.

1978 yılına gelindiğinde ise, **Bankruptcy Act** yeniden düzenlenerek **Bankruptcy Code** (İflas Kanunu) adını almış, 10.bap ve 11.baplar birleştirilerek, hukuki tip ve ekonomik büyüklüklerinden bağımsız olarak mali açıdan sorunlu firmaların tekdüze bir sistemle yeniden yapılandırılmalarına olanak veren **Chapter 11 Bankruptcy Code**<sup>88</sup> yürürlüğe girmiştir<sup>89</sup>.

Günümüzde bir çok yeniden yapılandırma sistemine temel teşkil eden ve nispeten kolay bir usul öngören **Chapter 11 Bankruptcy Code**, borçlunun<sup>90</sup> alacaklılarına (gerektiğinde alacaklıları belirli gruplara ayırarak) bir yeniden yapılandırma planı teklif etmesi ve bu planı alacaklı gruplarının oyuna sunması, kural olarak alacaklıların (veya alacaklı gruplarının) planı belirli bir çoğunlukla kabul etmeleri halinde ve planın 11.bap hükümlerine uygun olması şartıyla, planın mahkemede<sup>91</sup> tasdik edilmesi esasına dayanmaktadır<sup>92</sup>. Sistemin en önemli unsurları

---

<sup>87</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.434-435.

<sup>88</sup> Amerikan iflas mevzuatı, sekiz ayrı bap (chapter) oluşmaktadır. 1, 3 ve 5 numaralı ilk üç bapta genel hükümler belirlenmiş, takip eden beş bölümde ise farklı alacaklıların borçlarından kurtulması için farklı hukuki alternatifler düzenlenmiştir. Bu alternatifler, kanunun 7.babında düzenlenmiş olan borçlunun tüm mal varlığının paraya çevrilerek alacaklılara dağıtılması sistemi olan “tasfiye” (liquidation), 9.bapta düzenlenmiş olan “yerel yönetimlerin borçlarının yeniden düzenlenmesi” (adjustment of debts of municipality), 11.bapta düzenlenmiş (gerçek kişiler yönünden uygulama alanı bulsa da) genellikle mali durumu bozulan işletmelerin “yeniden yapılandırılması” (reorganization), 12.bapta düzenlenmiş “düzenli yıllık geliri olan çiftçilerin borçlarının yeniden düzenlenmesi” (adjustment of debts of a family farmer with regular annual income) ve son olarak da 13.bapta “düzenli geliri olan hakiki şahısların borçlarının yeniden düzenlenmesi” (adjustment of debts of an individual with regular income) kurumlarıdır.

<sup>89</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s. 435.

<sup>90</sup> BC §109 iflas yoluna başvurabilecek borçluları belirlemektedir. (Eligibility for Bankruptcy) Demiryolları, milli veya uluslararası sigorta şirketleri, bankalar, yatırım bankaları, yatırım ve kredi kuruluşları, sandıklar ve benzerleri tasfiye yoluna başvuramazlar. Yeniden yapılandırma yoluna başvurabilecekler ise tasfiyeye başvurabilecek olanlar ve demiryolu şirketleridir. 9.bap sadece yerel idareler, 13.bap ise düzenli geliri olan gerçek kişiler için geçerlidir. Baird, Douglas G., Jackson, Thomas H., Adler, Barry E., **Bankruptcy: Cases, Problems, And Materials**, Revised Third Edition, University Casebook Series, New York Foundation Press, New York, 2001, s.54 v.d.

<sup>91</sup> Mali durumu bozulan bir işletmenin veya şirketin Amerikan hukukunda 11.bap hükümlerinden bağımsız olarak ve mahkeme dışı yeniden yapılandırılması mümkündür ve bu usul “out-of-court workout” veya kısaca “workout” olarak adlandırılır. Bir “workout” anlaşması ile borçluya yeni vadeler tanınabileceği gibi (extension agreement), yapılacak anlaşmada her alacaklının alacağı belirli bir yüzdesinden feragat etmesi (composition agreement) veya her iki koşulun da birlikte yer alması da mümkündür. Scarberry Mark S., v.d., **Business Reorganization in Bankruptcy: Cases**

ise, eski alacak ve faizlerin, alacaklıların ve hissedarların haklarının şirketin güncel ekonomik durumunu yansıtan bir şekilde tatmin edilmesi amacıyla yönelik olarak yeni alacak ve faizlerle değiştirilmesine ilişkin düzenlemeler içeren<sup>93</sup> “yeniden yapılandırma planı” (**plan of reorganization**), borçlunun “yediemin zilyet<sup>94</sup>” sıfatı altında, kendi aktifleri üzerinde tasarruf etmesine ve işletmesini idare etmesine<sup>95</sup> olanak sağlayan **debtor in possession**<sup>96</sup> ve borçluya işlerini idare etmeye devam ederken borçlarından kurtulmak ve faaliyetine devam etmek hususunda bir yeniden yapılandırma planı hazırlayabilmesi için alacaklıların tüm cebri icra ve dava faaliyetlerini yasaklayan<sup>97</sup> ve böylelikle borçluyu koruyan **automatic stay**<sup>98</sup> kurumlarıdır<sup>99</sup>.

## 2. Kıta Avrupası

Yeniden yapılandırma hukukunun kıta Avrupa’sındaki gelişimi ise Amerikan Hukukuna göre neredeyse bir yüzyıl gecikmeli başlamıştır ve başlangıçta bu hususta yapılan kanun çalışmaları, varolan külli takip sistemlerine mahkeme dışı usullerin ilave edilmesi anlayışına dayanmaktadır<sup>100</sup>.

---

**And Materials**, Second Edition, American Casebook Series, West Group, St.Paul, Minn., 2001, s.6.

<sup>92</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.561.

<sup>93</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.561.

<sup>94</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.48.

<sup>95</sup> Barbatano, Salvatore A., Vaughan, Lori V., "Business reorganization in America: chapter 11 of the u.s. bankruptcy code", **Insolvenz-Forum: Vorträge anlässlich des 9.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2002**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Bad Aussee, 2003, s.1-22, s.13, **Presoly**, tasfiyeyi hüküm altına alan BC 7.babının aksine, yeniden yapılandırma usulünde kayyım atanmasının bir istisna olduğunu, bunun sebebinin de, borçlunun uzun yıllara dayanan tecrübesi ile işletmenin devamı için en uygun olan kişi olmasından ileri geldiğini ifade etmektedir. Presoly, Christian, **Chapter11 Unternehmensreorganisation in den U.S.A.: im Rechtsvergleich zum österreichischen Recht**, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2002, s.140.

<sup>96</sup> *BC §1107.Rights, powers, and duties of debtor in possession: (a) Subject to any limitations on a trustee serving in a case under this chapter, and to such limitations or conditions as the court prescribes, a debtor in possession shall have all the rights, ..., and powers, and shall perform all the functions and duties specified in sections...of this title,...*

<sup>97</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.60.

<sup>98</sup> Amerikan yeniden yapılandırma hukukunun en önemli unsurlarından biri olan “automatic stay” BC 362.maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde gereğince, iflas dilekçesinin verilmesi başlı başına bir durdurma olarak işlev görür ve tüm alacaklı faaliyeti yasaklanır. Rehinli alacaklıların rehinleri paraya çevirmeleri, alacaklıların borçluya karşı dava açmaları, açılmış davalara devam etmeleri ve kararları cebri icraya koymaları engellenir.

<sup>99</sup> Barbatano, Salvatore A., Vaughan, Lori V., a.g.e., s.13.

<sup>100</sup> Uhlenbruck, Gerichtliche oder außergerichtliche Sanierung von Krisenunternehmen, s.211. Ancak bu usullerin uygulamada yetersiz kaldığının anlaşılması nedeniyle, Avrupa ülkelerinin bir çoğunda zamanla Amerikan yeniden yapılandırma sistemi esas alınarak gerekli düzenlemeler yapılmaya

*Fransa'da* bu hususta ilk düzenleme olan 1967 tarihli 67-820 sayılı bazı işletmelerin ekonomik iyileştirmelerinin ve finansmanın kolaylaştırılmasına yönelik “**Ordonnance tendant à faciliter le redressement économique et financier de certaines entreprises**” iflası önleyici bir konkordato sistemi öngörse de, sadece ülke ve bölge ekonomisi açısından önemli işletmeler için geçerli olduğundan<sup>101</sup>, uygulamada yeterince etkili olamamıştır<sup>102</sup>. Uygulamada yapılan yoğun eleştiriler sonucunda, Fransa'da 1984 yılında başlatılan külli takip hukuku reformu ile 67-820 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin öngördüğü iyileştirme usulü yeniden düzenlenerek uygulama alanı genişletilmiş, 1984 yılında bir tür ön uyarı sistemi olan ve işletmelerin önemli finansman problemlerinin belirlenmesi ve bertaraf edilmesini amaçlayan<sup>103</sup> 84-148 sayılı “**règlement amiable**”<sup>104</sup> ve 1985 yılında ise iflasın önlenmesine yönelik bir konkordato sistemi olan ancak Amerikan hukukundan daha belirgin şekilde işletmenin faaliyet sahasını ve işçileri korumaya yönelik 85-98 sayılı “**reglèment judiciaire**”<sup>105</sup> yürürlüğe konmuştur<sup>106</sup>.

*İtalya'da* 30 Ocak 1979'da, 1942 tarihli İtalyan İflas Kanununda yer alan iflas içi konkordato (**Concordato fallimentare**) ve iflasın ertelenmesi için konkordato (**Concordato preventivo**) ile birlikte İtalyan takip hukukunun halen yürürlükte olan iyileştirme kurumlarından biri olan ve mali durumu bozulan büyük işletmelerin olağanüstü cebri idaresine yönelik “**Provvedimenti urgenti per l'amministrazione straordinaria dele grandi imprese in crisi**” yürürlüğe girmiştir<sup>107</sup>. Ancak, uygulamada “*legge prodi*” olarak anılan bu kanun, büyük şirketler için uygulanabilir

---

başlanmıştır. Üstündağ, a.g.e., s.1.

<sup>101</sup> Happe, a.g.e., s.46, Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.135.

<sup>102</sup> Uhlenbruck, Wilhelm, "Gerichtliche oder außergerichtliche Sanierung von Krisenunternehmen", **Insolvenz-Forum: Vorträge anlässlich des 9.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2002**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Bad Aussee, 2003, s.206-228, s.211.

<sup>103</sup> Uhlenbruck, Gerichtliche oder außergerichtliche Sanierung von Krisenunternehmen, s.212.

<sup>104</sup> “*Loi n° 84-148 du 1 mars 1984 relative à la prévention et au règlement amiable des difficultés des entreprises.*” (“İşletme zorluklarının önlenmesine yönelik tedbirler ve zorlukların uzlaşma yolu ile çözümü hakkında 1 Mart 1984 tarihli Kanun. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.137.)

<sup>105</sup> “*Loi n°85-98 du 25 janvier 1985. Loi relative au redressement et à la liquidation judiciaires des entreprises.*” (“İşletmelerin yargısal (âdli) tasfiyesi ve iyileştirilmesine yönelik 25 Ocak 1985 tarihli Kanun. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.137.)

<sup>106</sup> Happe, a.g.e., s.46.

<sup>107</sup> Braggion, Antonio, "Juristische Fragen der Unternehmenssanierung in Italien", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.89-107, s.90.

olması, prosedürün sanayi ve hazine bakanlıkları tarafından idare edilmesi ve iyileştirme planının sanayi bakanlığının gözetiminde bir veya üç cebri idareci tarafından hazırlanması gibi hükümleriyle<sup>108</sup> günümüz yeniden yapılandırma sistemlerinden oldukça farklıdır.

*Almanya’da* külli takip hukukuna yönelik en büyük reform çalışmasının temelleri ise 1973 yılında meydana gelen petrol krizinin ardından, iflası önleyici bir sistem üzerinde çalışmalar yapmak üzere 1978 yılında bir reform komisyonunun kurulmasıyla atılmıştır<sup>109</sup>. İşletmenin yeniden yapılandırmasına tasfiye ve devredici iyileştirmeye göre öncelik tanıyan ve Amerikan iflas hukuku kurum ve tecrübelerine dayanarak bir yeniden yapılandırma planı sistemi hazırlamaya girişen bu reform komisyonunun, külli takip hukukunu alacaklılar arasındaki bir paylaşımdan çok kamu düzeniyle ilişkilendirme anlayışı, teminat hukuku ve iktisat çevreleri tarafından eleştirilmiş, bu hususta yapılan tartışmalar ve değişiklikler nedeniyle reform çabaları, 1991 yılında kadar yani kanun teklifi hazırlanıncaya değin sürmüştür<sup>110</sup>. Almanya’da “yüzyılın kanunu” (**Jahrhundertsgesetz**) olarak anılan<sup>111</sup> Aciz Kanunu veya başka bir tanımla “Külli Takip Kanunu’nun<sup>112</sup>” (**Insolvenzordnung**) 1994 yılında kabul edilmesiyle de, kanunun yürürlüğe girdiği 1999 yılının Ocak ayında, 1877 tarihli İflas Kanunu (**Konkursordnung**) ve 1935 tarihli Konkordato Kanunu (**Vergleichsordnung**) ve Doğu Almanya’nın belirli bölgelerinde halen yürürlükte olan Külli İcra Kanunu (**Gesamtsvollstreckungsordnung**) ilga edilerek, Almanya’da külli takip sistemi açısından hukuk birliği sağlanmıştır<sup>113</sup>. Böylece Alman külli takip uygulamasında ikiliğe sebep olan iflas içi konkordato (cebrî

---

<sup>108</sup> Braggion, a.g.e., s.104 v.d.

<sup>109</sup> Herzig, a.g.e., s.1, Uhlenbruck, Gerichtliche oder außergerichtliche Sanierung von Krisenunternehmen, s.211.

<sup>110</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.430.

<sup>111</sup> Uhlenbruck, Wilhelm, "Erfahrungen mit der neuen Insolvenzordnung aus der Sicht des Richters", **Unternehmen in der Krise: Ringvorlesung der Fachbereiche Rechts- und Wirtschaftswissenschaft der Freien Universität Berlin im Sommersemester 2003**, yay. haz.: Heintzen, Markus, Kruschwitz, Lutz, Duncker & Humblot, Berlin, 2003, s.149-191, s.150.

<sup>112</sup> **Taşpınar Ayvaz**, 1994 tarihli “Insolvenzordnung” karşılığı olarak, bu kavramın tam karşılığı olmasa da “Külli Takip Kanunu” kavramının tercih edilmesinin daha doğru olduğunu, “Insolvenz” kelimesi aciz anlamına gelmekteyse de, aciz yani ödeme güçlüğü kavramının kanunun içeriğine ve niteliğine uygun düşmediğini belirtmektedir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.92 v.d. Üstündağ Insolvenz kavramının moda bir kavram olarak doktrine yerleştiğini ve aslında müflis kavramının Latince çevirisi olan bir üst kavram olduğunu belirtmektedir. Üstündağ, a.g.e., s.1.

<sup>113</sup> Herzig, a.g.e., s.1,4; Jauernig, a.g.e., s.175.



konkordato<sup>114</sup>[**Zwangsvergleich**]), konkordato (**Vergleich**) ve iflas (**Konkurs**) usullerinin yerini yeknesak bir sistem olarak tek bir kanunda birleştiren külli takip usulü almıştır<sup>115</sup>.

Alman Külli Takip Kanunu, külli takip borçlusunun ticari işletmesinin muhafaza edilmesini ve dolayısıyla iş alanlarının korunmasını açıkça külli takip usulünün hedeflerinden biri olarak görmektedir<sup>116</sup>. Kanunda bu amaca özgülünmüş kurum ise, Alman kanun koyucusu tarafından Külli Takip Kanunun en anlamlı yeniliği olarak tanımlanan **Insolvenzplan** (külli takip planı<sup>117</sup>) kurumudur<sup>118</sup>. Alman “külli takip planı” usulü Amerikan iflas kanunu 11.Babını temel almakta<sup>119</sup> ve Amerikan yeniden yapılandırma usulünden uyarlanmış kapsayıcı bilgilendirme ilkesi, gruplandırma ilkesi, plana karşı çıkan gruplar açısından da planın uygulanmasını mümkün kılan **Obstruktionsverbot**<sup>120</sup> (engelleme yasağı) ilkesi ve hakları plan ile daha kötü bir duruma getirilmiş alacaklıların veya alacaklıların talebiyle planın tasdik edilmesinin engellenmesi sonucunu doğuran **Minderheitenschutz**<sup>121</sup> (azınlığın korunması) ilkesi çerçevesinde<sup>122</sup> kanunun

---

<sup>114</sup> Kuru, El Kitabı, s.1230.

<sup>115</sup> Herzig, a.g.e., s.4, Üstündağ, a.g.e., s.1.

<sup>116</sup> Smid/Rattunde, a.g.e., s.1.

<sup>117</sup> Insolvenzplan usulü, Alman kanun koyucusunun amacına yönelik olarak, temelde tasfiyenin ve yeniden yapılandırmanın, kanunun öngörmüş olduğu sistemden farklı olarak bir plan dahilinde düzenlenmesi amacına yönelmiş ve külli takip hukukunun bütününe kapsayan bir sistemdir. InsO §217 ve §269 arasında düzenlenen “Insolvenzplan” usulü, borçluya teminatlı alacaklıların ve külli takip alacaklılarının tatmini, masanın tasfiyesi ve ilgililere paylaşılması ve külli takip usulünün bitiminde borçlunun sorumluluğu gibi hususları bir plan dahilinde, külli takip kanununun hükümlerinden farklı bir şekilde düzenleme imkanı tanımaktadır. InsO bu usulle plan hazırlayıcıya, mal varlığı değerlerinin müstakil olarak paraya çevrilmesinden, işletmenin (devir yoluyla) (übertragende Sanierung) veya yeniden yapılandırılmasına değin geniş bir alanda tasarruf etme imkanı sunmaktadır. Biz bu nedenle tez çalışmamızda “Insolvenzplan“ kavramının Türkçe karşılığı olarak “Külli Takip Planı” kavramını, “Reorganisationsplan” kavramının Türkçe karşılığı olarak “yeni yapılandırma planı” kavramını kullanmayı uygun görüyoruz.

<sup>118</sup> Herzig, a.g.e., s.4.

<sup>119</sup> Ehlers, Harald, Drieling, Ilka, **Unternehmenssanierung nach der Insolvenzordnung: Ein Wegweiser anhand eines Modellfalls, 2., neu bearbeitete und erweiterte Auflage**, Verlag C.H.Beck, München, 2000, s.2; Bork, a.g.e., s.153.

<sup>120</sup> *InsO § 245: Obstruktionsverbot: (1) Auch wenn die erforderlichen Mehrheiten nicht erreicht worden sind, gilt die Zustimmung einer Abstimmungsgruppe als erteilt, wenn: 1. die Gläubiger dieser Gruppe durch den n Insolvenzplan voraussichtlich nicht schlechter gestellt werden, als sie ohne Plan stünden, 2. die Gläubiger dieser Gruppe angemessen an dem wirtschaftlichen Wert beteiligt werden, der auf der Grundlage des Plans den beteiligten zufließen soll, und 3. die Mehrheit der abstimmenden Gruppen dem Plan mit den erforderlichen Mehrheiten zugestimmt hat. ...*

<sup>121</sup> *InsO §251: Minderheitenschutz: (1) Auf Antrag eines Gläubigers ist die Bestätigung des Insolvenzplans zu versagen wenn der Gläubiger 1. dem Plan spätestens im Abstimmungstermin*

düzenlemelerinden geniş ölçüde muaf tutulmuş bir plan dahilinde tasfiyenin, devredici iyileştirmenin veya yeniden yapılandırmanın gerçekleştirilmesi amacına hizmet etmektedir<sup>123</sup>. Alman külli takip planı usulü (**Insolvenzplanverfahren**), aciz halinin mümkün olan en iyi ekonomik çözümle ortadan kaldırabilmesi için, alacaklı ve borçlulara geniş bir özerklik tanımakta ve bunların kanun koyucunun düzenlemelerinden bağımsız bir şekilde hareket etmelerine imkan sağlamaktadır<sup>124</sup>.

*İsviçre’de* ise, Almanya’da olduğu gibi 1994 yılında kabul edilen ve 1997 yılının Ocak ayında yürürlüğe girmesi kararlaştırılan önemli değişikliklerle, 1889 tarihli **Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs** (İcra ve İflas Kanunu) 11.babında düzenlenmiş olan konkordato usulü (**Nachlassverfahren**) hükümleri işletmelerin iyileştirilmesini sağlayabilmek adına ve yeniden yapılandırma odaklı olarak<sup>125</sup> basitleştirilmiş ve ayrıca iflasa tabi olmayan borçluların borçlarının uzlaşma yoluyla tasfiyesine ilişkin “**einvernehmliche private Schuldenbereinigung**” usulü yürürlüğe konmuştur<sup>126</sup>. İsviçre’deki reform çalışmaları ile, her ne kadar özel bir yeniden yapılandırma hukukunun meydana getirilmesini hedeflenmiş olsa da, zaman darlığı nedeniyle ancak konkordato kurumuna ilişkin kısmi bir revizyon yapılması mümkün olmuştur<sup>127</sup>.

İsviçre hukukunda yeniden yapılandırmaya ilişkin özel bir kanun olmasa da, iyileştirmeye yönelik kurumlar olarak SchKG’ de düzenlenmiş olan **Konkursaufschub** (İflasin Ertelenmesi), **der gerichtliche Nachlassvertrag** (konkordato), **Nachlassvertrag im Konkurs** (iflas içi konkordato) ve **einvernehmliche private Schuldenbereinigung** (özel [uzlaşmaya dayalı] borçtan kurtulma anlaşması<sup>128</sup>) ve son zamanlarda uygulamada sıkça gündeme gelen ve mali

---

*schriftlich oder zu Protokoll der Geschäftsstelle widersprochen hat und 2. durch den Plan voraussichtlich schlechter gestellt wird, als er ohne einen Plan stünde. ...*

<sup>122</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.439-440.

<sup>123</sup> Jauernig, a.g.e., s.275.

<sup>124</sup> C. Frege, Michael, Keller, Ulrich, Riedel, Ernst, **Insolvenzrecht**, 6. völlig neu bearbeitete Auflage des von Siegfried Schrader begründeten und von Prof.Dr.Wilhelm Uhlenbruck und Karl Delhaes bis zur fünften Auflage bearbeiteten Werkes, Verlag C.H. Beck, München, 2002, s.650.

<sup>125</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.190.

<sup>126</sup> Happe, a.g.e., s.41.

<sup>127</sup> Happe, a.g.e., s.41; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.187.

<sup>128</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.213. Uzlaşmaya dayalı borçtan kurtulma anlaşması, SchKG’ de küçük borçlular için öngörülmüş olup, mahkeme dışı bir usuldür. Taşpınar, Sema, “İsviçre Federal İcra ve

durumu bozulan şirketin mal varlığının veya işletmesinin tümünün tamamı veya bir bölümünün, pasifler dışında bırakılmak ve sadece aktifler devredilmek suretiyle toplayıcı bir şirkete (**Auffanggesellschaft**) devrini amaçlayan iflas ve mahkeme dışı bir iyileştirme yöntemi olan “**Sanierung über eine Auffanggesellschaft**” kurumları sayılabilir<sup>129</sup>.

Son olarak *Avusturya’da* 1997 tarihli **Insolvenzrechtsänderungsgesetz** (Külli Takip Hukukunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun) 11.maddesiyle, geleneksel konkordato usulünün (**Ausgleichsverfahren**<sup>130</sup>) yanında, özel bir kanun olan **Unternehmensreorganisationsgesetz** (Yeniden Yapılandırma Kanunu) ile bir külli takip usulü olmayan<sup>131</sup> yeniden yapılandırma usulü yürürlüğe konulmuştur<sup>132</sup>.

---

İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara, 2004, s.599-670, s.663.

<sup>129</sup> Hardmeier, a.g.e., s.13 v.d., Wütrich, Karl, "Sanierung über eine Auffanggesellschaft in der Schweiz", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s. 29-50, s.30 v.d; Bauer, Joachim, Rechtsfragen der Unternehmenssanierung, ZAP Verlag für die Rechts- und Anwaltspraxis, 2005, s.169.

<sup>130</sup> Avusturya’da halen yürürlükte olan 1934 tarihli Ausgleichsordnung (konkordato kanunu) ile düzenlenen iflası önleyici nitelikteki “Ausgleich“ (konkordato) ve 1914 tarihli Konkursordnung (iflas kanunu) ile iflasın kaldırılmasına yönelik “Zwangsausgleich“ (cebri konkordato veya iflas içi konkordato) eski Alman külli takip hukuku kurumları olan Vergleich ve Zwangsvergleich kurumlarına çok benzemekle birlikte, borçlunun konkordatoya aciz halinin muhtemel olması halinde de (drohende Zahlungsunfähigkeit) başvurulabilmesi, konkordatonun kabulü için oylamaya hakkı olan alacaklıların alacakların tümünün değil de, alacaklılar toplantısına katılmış olan alacaklıların alacaklarının toplamının esas alınması ve konkordatonun tasdikinin reddine ilişkin sebeplerin sayıca daha fazla olması gibi belli başlı farklılıklar içermektedir. Happe, a.g.e., s.38. Avusturya İflas Kanunu gereğince, iflas içi konkordatonun onaylanması için alacaklılar toplantısına katılan ve alacakların en az %75’ini temsil eden ve katılan alacaklıların çoğunluğu tarafından kabul edilmiş olması gerekmektedir. Rehinli alacaklıların oy hakkı bulunmamaktadır. Kuczewski, Bernd, Zuleger, Reinhard, “Österreich”, **Insolvenzen in Europa**, yay.haz. Jahn, Uwe, Sahm, Anne, 4., neu bearbeitete Auflage, Economica Verlag, Heidelberg, 2004, s.353-373, s.369. Avusturya hukukunda çok fazla uygulama alanı oluşu, yazarlar tarafından bir başarı öyküsü olarak nitelendirilmesine sebep olmuştur. Mohr, Franz, "Zwangsausgleich", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.141-155, s.141; Kodek, Georg E., "Ausgewählte Fragen des Zwangsausgleichs", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.95-116, s.95.

<sup>131</sup> Bertl, Romuald, "Insolvenzursachen - Insolvenzprophylaxe - IRÄG", **Insolvenz -Sanierung - Liquidation**, yay. haz. Bertl, Romuald, et. al., Verlag Orac, Wien, 1998, s.1-25, s.12. Isola, Avusturya yeniden yapılandırma kanununun bir yandan sadece özellikle aciz halinde bulunmayan veya borca batık olmayan işletmeler için geçerli olması yönünden, diğer yandan da sadece bu tür işletmelere tanınması gereken tedbirlere kanunda yer verilmiş olması nedeniyle eleştirildiğini ifade etmektedir. Isola, Alexander, "Insolvenzstrategien aus rechtlicher Sicht", **Insolvenz -Sanierung - Liquidation**, yay. haz. Bertl, Romuald, et. al., Verlag Orac, Wien, 1998, s.25-39, s.33.

<sup>132</sup> Happe, a.g.e., s.39.

Avusturya yeniden yapılandırma usulü, borçluya<sup>133</sup> mahkemenin ve yeniden yapılandırma denetçisinin katılımıyla bir yeniden yapılandırma planı (**Reorganisationsplan**) dahilinde işletmesini mali ve iktisadi düzenlemelerle yeniden yapılandırmasına olanak tanır<sup>134</sup>. Avusturya yeniden yapılandırma usulünün, planın nesnel denetimine imkan sağlayan düzenlemeleri her ne kadar yeni kazanımlar olarak değerlendirilse de<sup>135</sup>, usulün sadece aciz halinde olan borçlular açısından uygulama alanı bulması ve borca batıklık halini kapsamaması<sup>136</sup>, plan ile hakları etkilenen alacaklılar açısından alınacak tedbirlerin ancak bunlar tarafından kabul edilmesi halinde uygulanabilmesi ve usulün başlangıcında plan hazırlama zorunluluğunun olmayışı, bu usulün Amerikan yeniden yapılandırma sistemi ve bu sistemi temel alan diğer ülkelerdeki yeniden yapılandırma sistemlerinden önemli ölçüde farklılaşmasına sebep olmuştur<sup>137</sup>.

### 3. İngiltere

İngiliz hukuku yeniden yapılandırmaya ilişkin bir çok kurum öngörmektedir ve bunların en önemlileri, 1985 tarihli **Companies Act** 425 ila 427A maddelerinde düzenlenmiş olan “**scheme of arrangement**” (“alacaklıların düzenleme planı usulü<sup>138</sup>”) ve bu kuruma alternatif olarak 1986 tarihli **Insolvency Act** (“Külli Takip Kanunu<sup>139</sup>”) 1 ila 7.maddeleriyle düzenlenmiş olan basit ve aynı zamanda alacaklı özerkliğini sağlamak konusunda başarılı olan “**company voluntary arrangement**” (şirketin ihtiyari düzenlenmesi) usulleridir<sup>140</sup>. “**Scheme of arrangement**” bir külli takip kurumu olmamakla beraber, şirketin acze düşmesi halinde bir iyileştirme kurumu olarak kullanılabilir<sup>141</sup>. “**Company voluntary arrangement**” ise konkordato

---

<sup>133</sup> Avusturya yeniden yapılandırma usulüne başvurması caiz olan borçlular, limited şirket, anonim şirket ve kooperatifler gibi tüzel kişiler, gerçek kişiler ve komandit ve kolektif şirketler, kayıtlı iktisap şirketi (Eingetragene Erwerbgesellschaft) gibi diğer şahıs şirketlerdir. Adi ortaklık ve “*stille Gesellschaft*” gibi tüzel kişiliği olmayan şirketler bu yola başvuramazlar. Mohr, Franz, **Unternehmensreorganisationsgesetz – URG: samt umfangreichen Anmerkungen**, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 1997, s.21 dn.2.

<sup>134</sup> Happe, a.g.e., s.40.

<sup>135</sup> Mohr, Unternehmensreorganisationsgesetz, s.5.

<sup>136</sup> Mohr, Unternehmensreorganisationsgesetz, s.22, dn. 5,6.

<sup>137</sup> Happe, a.g.e., s.41.

<sup>138</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e. s.170.

<sup>139</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.161.

<sup>140</sup> Happe, a.g.e., s.56-57.

<sup>141</sup> Happe, a.g.e., s.56.

benzeri bir külli takip usulü olup, klasik konkordato usulünden sadece alacaklılar toplantısına davet edilen alacaklılar açısından bağlayıcı oluşu nedeniyle ayrılır<sup>142</sup>. Yine de toplantıya davet edilen ve oy hakkı olan ancak toplantıya gelmeyen veya toplantıda temsil edilmeyen alacaklılar açısından da sanki bunlar düzenlemenin tarafıymış gibi bağlayıcıdır<sup>143</sup>.

İngiliz külli takip hukukunda ayrıca, bir şirketin ticari işletmesinin veya mal varlığının tümüyle veya kısmen başka bir şirkete devri ve devredilen şirketin hissedarlarının bunun karşılığında devralan şirketin hisselerini iktisap etmeleri, devralan şirketten teminatlar almaları veya devralan şirketin karına ortak olmaları yoluyla devredici bir iyileştirme öngören “**company in voluntary liquidation**” (şirketin ihtiyari tasfiyesi) ile alacaklıların tümü için değil de sadece teminatl alacaklara yönelik olan ve bu alacaklıların teminatın kendi hesaplarına paraya çevrilmesini sağlamak adına bir cebri yönetici ataması usulü ve aslında ne tam bir tasfiye ne de tam bir iyileştirme yöntemi olan<sup>144</sup> “**receivership**”, iyileştirmeye yönelik diğer kurumlar olarak sayılabilir<sup>145</sup>.

#### 4. Türkiye

İsviçre İcra ve İflas Kanunu mehz alan 1932 tarihli İİK gereğince Türk hukukunda, 1987 yılına kadar iyileştirme amacına yönelik iki usul bulunmaktaydı. Bunlar da iflasa tabi olsun olmasın gerçek ve tüzel kişi tüm borçlular açısından geçerli bir iyileştirme usulü olan iflas dışı konkordato<sup>146</sup> (**Nachlassvertrag**) ve iflasına kara verilmiş her gerçek ve tüzel kişi<sup>147</sup> yani sadece iflasa tabi borçlular açısından uygulama alanı bulan iflas içi (iflastan sonra) konkordato (**Nachlassvertrag im Konkurs**) usulleriydi.

1956 yılında kabul edilen TTK’ nin 324.maddesinde borca batık şirketlerin

---

<sup>142</sup> Happe, a.g.e., s.56.

<sup>143</sup> Happe, a.g.e., s.56. (IA 5. Effect of Approval: ... (2) The approved voluntary arrangement; ... (b) binds every person who in accordance with the rules had notice of, and was entitled to vote at, that meeting (whether or not he was present or represented at the meeting) as if he were a party of the voluntary arrangement.)

<sup>144</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.175.

<sup>145</sup> Happe, a.g.e., s.59-60.

<sup>146</sup> Üstündağ, a.g.e., s.198;

<sup>147</sup> Üstündağ, a.g.e., s.227;

iyileştirilmesinin mümkün olması halinde iflasın ertelenebileceği öngörülmüşse de, iflasın ertelenmesi kurumu ile ilgili yasal düzenlemenin eksik olması ve uygulamadaki bilgi eksikliği nedeniyle, bu kurum İİK’ de 2003 yılında 4949 sayılı Kanunla külli takip hukuku içerisinde genişletilerek düzenleyen değişikliğe ve 2004 yılında 5092 sayılı Kanunla erteleme süresinin beş yıla kadar uzatılabilmesine imkan tanıyan düzenlemeye dek<sup>148</sup> yeterli uygulama alanı bulamamıştır<sup>149</sup>.

4949 sayılı Kanun, İcra ve İflas Kanunumuz açısından en önemli reformlardan biridir ancak yeniden yapılandırmaya yönelik değil, özellikle İsviçre’deki değişikliklerle paralel olarak konkordatoya ilişkin yenilikler getirmiştir. Bu kanunla adi konkordato ve iflastan sonra konkordato sınırlamaları yapılmış, mal varlığının terki suretiyle konkordato usulü düzenlenmiştir.

Ülkemizde, 2004 tarihli 5092 sayılı Kanunla uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulüne değin, kıta Avrupa’sı ülkelerinde olduğu gibi, yeniden yapılandırmaya ve iyileştirmeye yönelik kurumlar mahkeme dışı usullerle ve özel kanunlarda düzenlenmiştir. Bu hususta yapılan en önemli çalışmalar 1987 tarihli 3332 sayılı Kanun, 2001 tarihli 4743 sayılı Kanunlardır.

a. 3332 sayılı Kanun (Şirket Kurtarma Kanunu)

1987 yılında kabul edilen “Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler İle 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” Türk hukukunda iyileştirme hedefli mahkeme dışı ilk müstakil düzenlemedir. Doktrinde bir çok yönden eleştirilmiş<sup>150</sup> ve uygulamada “şirket kurtarma kanunu<sup>151</sup>” olarak anılmış 3332 sayılı

---

<sup>148</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.264, 290.

<sup>149</sup> Türk, a.g.e., s.4.

<sup>150</sup> **Üstündağ** ülkemizde, kriz dönemlerinin ardından, reel sektörün de baskılarıyla kanun koyucu tarafından, geçici hatta “mevsimlik” kanunlar çıkarıldığını, 3332 sayılı Kanunun da bunlardan biri olduğunu belirtmektedir. **Üstündağ**, a.g.e., s.3. **Kayar** ise bu kanunu detaylı olarak değerlendirmiş, sadece anonim şirketler yönünden uygulama alanı olduğu halde kanunun adında sermaye şirketi ibaresinin yer almasını ve kanunda şirket kurtarma ile ilgili olmayan hususların da düzenlenmiş olmasının kanun yapma tekniği açısından hatalı olduğunu, bu kanunun öngördüğü geçici usulün yeniden yapılandırmaya ya da iyileştirmeye yönelik olmadığını ve kanunun bankaların baskısı ile bankaların alacaklarını kurtarmak maksadıyla çıkarıldığını, usulün büyük bankaları diğer bankalara karşı ve bütün bankaları diğer alacaklılara karşı daha fazla koruduğunu ve protokol yapma hakkının

Kanunun 1.maddesinde belirtildiği gibi, kanunun amaçlarından biri “anonim şirketlerin sermaye yapısının güçlendirilmesidir”. 3332 sayılı Kanununun öngördüğü iyileştirme usulü ise, finansman güçlüğü<sup>152</sup> içinde olan bir anonim şirketten alacağı olan bankanın veya bankaların alacaklarının kısmen veya tamamen sermayeye dönüştürülmesi ve şirkete iştiraklerinin sağlanmasını temel alır<sup>153</sup>.

3332 sayılı Kanun prosedürü, bankanın veya bankaların borçlu anonim şirkete bir teklifte bulunmasıyla başlar. Teklifi yapan banka veya bankalar bu teklifte sermayeye dönüştürülmesini istedikleri alacaklarını açıkça bildirmekle zorunlu oldukları gibi, gerektiğinde üçüncü kişilerin de şirkete nakdi sermaye koymasına ilişkin teklifler ile sermayeye dönüştürülmesi istenmeyen alacaklar açısından bu alacakların ertelenmesine veya finansal zorlukların giderilmesine yönelik diğer iyileştirme tedbirlerine de yer verebilirler. Teklifte bulunan bankanın veya bankaların şirketten olan ve sermayeye dönüştürülmesini istedikleri alacaklarının, şirketin tüm bankalara olan borçlarının yarısından fazlasına tekabül etmesi halinde ise, teklifte bulunmamış diğer bankaların da aynı şartlarla teklife katılmalarına cevaz verilmiştir<sup>154</sup>. Teklif üzerine teklifi veren veya teklife katılan banka veya bankalar ile borçlu anonim şirket arasında yeni sermayenin paylaşılmasına yönelik bir protokol düzenlenecek ve protokol şirket genel kurulunun onayına sunulacaktır. Protokolün genel kurulda kabul edilmesiyle, teklif Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Maliye ve Gümrük Bakanından oluşan kurula sunulacak, ve teklif ancak bu kurulun teklifin anonim şirketin sermaye yapısını güçlendireceği kanısına varması ve Başbakanın kurul kararını onaylaması halinde uygulanabilecektir. Uygulama kararı ile sermaye arttırımı ticaret siciline tescil

---

sadece bankalara tanınmış olmasının objektif bir kriter olmadığını ifade ederek eleştirmiştir. Kayar, İsmail, **Anonim Ortalıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler**, Mimoza, Konya, 1997, s.81-82.

<sup>151</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.217, Kayar, a.g.e., s.78.

<sup>152</sup> Kanunda finansman güçlüğü kavramı tanımlanmamıştır. Finansman güçlüğü hukuki bir terim olmamakla birlikte kanımızca mali durumun bozulması nedenlerinden (Kayar, a.g.e., s.37) biridir.

<sup>153</sup> Kayar, a.g.e., s.79; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.219.

<sup>154</sup> **Taşpınar Ayvaz**, sermayeye dönüştürülmesi istenen alacak toplamının, şirkete tahakkuk etmiş banka alacaklarının %50'sini aşması hükmünü, bankanın 3332 sayılı Kanunla getirilen usule başvurabilmesinin koşulu olarak kabul etmekteyse de, kanımızca bu hüküm sadece teklifte bulunmamış bankalar açısından geçerli olan ve yapılmış olan teklife aynı şartlarla dahil olmaya yönelik bir katılma koşuludur. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.219.

ettirilecek, teklife iştirak edenlere hisseleri verilecek bu hisseler şirketin karlılığı aranmaksızın borsaya kote edilecek ve şirkete devlet tarafından vergi ve prim borçları yönünde kolaylıklar sağlanacaktır<sup>155</sup>.

3332 sayılı Kanunun geçici 1.maddesiyle “Sermayeye İştirak” başlıklı 5.maddesinin teklif usulünü düzenleyen fıkralarının (kabul edilmiş teklifin işleyişine ve sorumluluğa yönelik bazı hükümler dışında) 31.12.1989 tarihinden itibaren yürürlüklerine son verilmiş, böylece 3332 sayılı Kanunun öngördüğü mahkeme dışı iyileştirme usulü 1990 yılından itibaren rafa kaldırılmıştır.

b. 4743 sayılı Kanun (Finansal Yeniden Yapılandırma Usulü)

2001 yılında yaşanan ekonomik kriz sonrasında, 3332 sayılı Kanun gibi mahkeme dışı bir iyileştirme usulü öngören ve uzlaşmaya dayalı<sup>156</sup> 4743 sayılı “Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 2002 yılında kabul edilerek yürürlüğe konmuş ve bu kanunun 2.maddesine dayanılarak 2002 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından “Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik” çıkarılmıştır.

4743 sayılı Kanun genel olarak bankalar, özel finans kurumları<sup>157</sup> ve diğer mali kuruluşlarla<sup>158</sup> kredi ilişkisi içinde olan finansal darboğaz yaşayan<sup>159</sup> borçlularla, gerektiğinde bu borçlular büyüklüklerine ve sektörlerine göre gruplandırılmak suretiyle<sup>160</sup>, Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanacak ve bankalar, özel finans kurumları ve diğer mali kurumlar tarafından imzalanarak<sup>161</sup>

---

<sup>155</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.219-220, Kayar, a.g.e., s.80.

<sup>156</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.221.

<sup>157</sup> Kanun “özel finans kurumları” terimini kullanmaktaysa da, 2005 yılında kabul edilen 5411 sayılı BankK ile özel finans kurumları “katılım bankaları” adını almıştır.

<sup>158</sup> Kanun diğer mali kurumları, kendi özel mevzuatları uyarınca alınan izinler dahilinde faaliyette bulunan kurumlar olarak tanımlanmış olup, bunlar finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri finansman şirketleri gibi fon kullandırma veya ödünç para verme işleriyle uğraşan tüzel kişilerdir. (FYYÇY 3.maddesi)

<sup>159</sup> 3332 sayılı Kanunda olduğu gibi, burada da hukuki bir kavram olmayan “finansal darboğaz” kavramı kullanılmıştır. Finansal darboğaz kavramı da, kanımızca mali durumun bozulmasının nedenlerinden biri olup, finansman güçlüğü kavramından pek de farklı değildir.

<sup>160</sup> FYYÇY 5.maddesi 4.fikrası.

<sup>161</sup> FYYÇY 5.maddesi gereğince Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Tasfiye Halinde Emlak Bankası



Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca kabul edilecek finansal yeniden yapılandırma çerçeve anlaşmaları çerçevesinde, çerçeve anlaşmasının onaylanmasını<sup>162</sup> takip eden üç yıl içerisinde bankalar, özel finans kurumları, diğer mali kuruluşlar, anlaşmaya FYYÇY 5.maddesi gereğince iştirak edebilecek diğer kuruluşlar ve bunların dışında kalan alacaklılarla, bunların alacaklarının müstakil finansal yeniden yapılandırma sözleşmeleri ile gerektiğinde ilave finansman da sağlanmak suretiyle yeniden yapılandırılmalarına veya yeni bir itfa planına bağlanmalarına olanak tanınmıştır.

4743 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan “finansal yapılandırma usulü” sadece mali kesime olan kredi borçlarının yeniden yapılandırılmasına, yani kredilerin vadelerini uzatmak, kredileri yenilemek, ilave yeni kredi vermek, anapara ve faiz indirimleri yapmak, faiz indirimleri yapmak ve faizlerden vazgeçmek, kredileri kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, kredileri aynî, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, kredileri borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynî değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, diğer bankalarla birlikte hareket ederek protokoller yapmak gibi alınacak tedbirler dahilinde sadece kredi borçlarının revize edilmesine veya itfa planına bağlanmasına olanak tanıdığı için, borçlarını geri ödeme kabiliyeti kazanamayacağına kanaat getirilen borçlular açısından uygulama imkanı olmadığından ve borçluların bu usule başvurmaları ve plan hazırlamalarına imkan tanımadığından, temelde borçlu işletmelerin organizasyonlarının yeniden yapılandırılmasını veya iyileştirmesini sağlamaya yönelmiş genel geçer bir usul olmaktan uzaktır. Bu usule başvuru süresinin, 04.06.2005 sona ermesiyle de, kanunun günümüzde uygulama alanı kalmamıştır. Ancak her halde yeni bir çerçeve anlaşmasının hazırlanması ve Bankacılık Düzenleme ve Denetim Kurulunun onayına sunulmasıyla, kanunun tekrar işlerlik kazanması mümkündür.

---

Anonim Şirketi'ne ilave finansman sağlamamak koşuluyla, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve hisseleri kısmen veya tamamen fona devredilmiş bankalara ise kredileri kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, kredileri aynı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, kredileri borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynı değerler karşılığı kısmen veya tamamen tasfiye etmek işlemleri hariç olmak üzere bu çerçeve anlaşmalarına katılma hakkı tanınmıştır.

<sup>162</sup> Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanmış olan finansal yeniden yapılandırma çerçeve anlaşması Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu tarafından 04.06.2002 tarihinde onaylanmıştır.

c. 5092 sayılı İİK' de Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma)

İcra ve iflas kanunumuzdaki ikinci reform çalışması olan 5092 sayılı kanunun getirdiği en önemli yenilik, Türk hukuku açısından benzeri olmayan ve temellerini Amerikan yeniden yapılandırma usulünden alan, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulüdür.

Temelde borçlunun kendi belirleyeceği alacaklılarla müzakere ettiği ve bunlar tarafından onaylanan projenin mahkemede tasdik edilmesi esasına dayanan Türk yeniden yapılandırma usulü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunumuzun 12.babı ile Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması başlığı altında 309/m ile 309/ü maddelerinde düzenlenmiştir. İİK 309/ü uyarınca 5092 sayılı Kanunun yayımlanmasını takiben iki ay içinde Adalet Bakanlığı tarafından bir yönetmelik hazırlanacağı hüküm altına alınmış olup, Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılmasına Dair Yönetmelik 17.04.2004 tarihli ve 25436 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

### **C. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmada Görevli Organlar**

Uzlaşma yoluyla yapılandırma usulünde, yeniden yapılandırma projesinin müzakeresi ve oylama safhalarında, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusundan projenin tasdikine kadar geçecek ara dönemde ve projenin tasdiki ile birlikte projenin denetlenmesi safhasında çeşitli organlar görev alır.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünün düzenlendiği İİK 309/m ve devamı maddelerinde ve YYY' de bu organların görevleri ve hangi aşamalarda faaliyet gösterecekleri belirlenmiştir. Bunlar oylama görevlisi, ara dönem denetçisi, proje denetçisi ve asliye ticaret mahkemesidir. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde ayrıca bağımsız denetim kuruluşları ve noterler de görev alır<sup>163</sup>.

---

<sup>163</sup> Ancak bunlar usulün işleyişinde doğrudan görevli organlar değildir. YYY 9.maddesinde belirtilen ve borçlu şirketin müzakere sürecinde alacaklılara göndereceği ve İİK 309/o, b.9 gereğince tasdik başvurusuyla birlikte mahkemeye sunacağı bazı mali raporlar bağımsız denetim kuruluşları tarafından hazırlanır. Noterler de uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde bilgilendirme safhasında,

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılmada ilk karşımıza çıkan organ, YYY 13.maddede görev ve nitelikleri düzenlenmiş “*oylama görevlisidir*”. Oylama görevlisi, borçlu şirketin projenin onaylanması için bir oylama toplantısı öngörmesi veya posta yoluyla oylama yapması halinde<sup>164</sup>, yapılacak oylama sürecini denetlemek ve idare etmekle yetkilidir. Oylama görevlisi borçlu şirket tarafından seçilmiş olan bir noter veya projede proje denetçisi olarak belirlenmiş üçüncü bir şahıs olabilir. Oylama görevlisi, YYY m.13 gereğince hazırun cetveli tutmak, oy pusulalarını toplamak, oylamanın sonucunu kağıda dökmek ve YYY n.17’ e uygun olarak asliye ticaret mahkemesine sunulacak oylama raporunu hazırlamak gibi pek çok önemli görev üstlenmektedir<sup>165</sup>

Projenin müzakeresi ve oylanmasını takiben, borçlu şirketin mahkemeye projenin tasdiki için başvurmasından, projenin tasdikine kadar geçecek dönem İİK 309/ö, f.3’ de “ara dönem” olarak tanımlanmıştır. Mahkeme bu dönemde borçlu şirketin veya alacaklıların isteğiyle borçlu şirketin mal varlığını korumaya yönelik ve borçlu şirketin faaliyetleri bakımında gerekli gördüğü tedbirleri alabilir. Bu bağlamda, mahkeme borçlu şirketin faaliyetlerini bizzat üstlenecek veya bunları denetleyecek bir veya bir kaç “*ara dönem denetçisi*” tayin edebilir. Ara dönem denetçileri, konkordato komiserinden (İİK m.287, f.2) ve iflasın ertelenmesi usulündeki kayımdan (İİK m.179/a, f.3) farklı olarak yalnızca borçlunun ve alacaklılardan birisinin talebiyle atanabilir<sup>166</sup>. YYY 19.maddesi gereğince, mahkeme projede bir ara dönem denetçisi öngörülmemiş olduğu halde, resen denetçi veya denetçiler atayabilir. YYY m.19, f.3’ de ara dönem denetçilerinin işin niteliği ve görevin ifası için gerekli niteliklere haiz yeminli müşavirlerden seçilmesi gerektiği ifade edilmiştir. 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu 9.fıkrası gereğince, yeminli müşavir olabilmek için genel olarak en az 10 yıl serbest muhasebeci mali müşavirlik yapmış olmak, yeminli mali müşavirlik sınavını vermiş olmak ve yeminli mali müşavir

---

oylama safhasında borçlunun isteğine bağlı olarak belirli görevler üstlenebilirler. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.341.

<sup>164</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.340.

<sup>165</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.340.

<sup>166</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.343 v.d.

ruhsatını almış olmak gerekmektedir.

Yeniden yapılandırma projesinin mahkemede tasdiki üzerine, mahkeme İİK m.309/p, f.2 gereğince projenin yerine getirilip getirilmediğine ilişkin hususları denetlemek üzere devreye giren organ ise “*proje denetçisidir*”. Mahkeme, tasdik kararı ile birlikte bir veya birkaç proje denetçisi tayin edebilir. Proje denetçilerinin görevleri “projenin yerine getirilmesine ilişkin esasları denetleyip alacaklılara durumu düzenli olarak rapor etmekten ibarettir”. Projenin denetlenmesi de zaten öncelikle alacaklıların menfaatlerine hizmet etmekte, ve bunların projeye aykırılıklardan haberdar olmalarını sağlamaktadır<sup>167</sup>. Proje denetçisi üzerinde borçlu ve alacaklılar tarafından uzlaşılabilceği gibi, mahkeme tarafından da resen atanabilir. Ancak projenin içeriğinde yer alacak asgari unsurları belirleyen İİK 309/n maddesi 6.bendi uyarınca projenin kimin tarafından denetleneceği hususu borçlu tarafından hazırlanacak yeniden yapılandırma projesinde yer almak zorunda olduğundan, borçlu ve alacaklıların bir denetçi seçmemesi halini düzenleyen İİK 309/p, f.2 hükmü ve YYY 19.maddesi 5.fikrası ve aksi projede belirlenmemişse ara dönem denetçisi proje denetçisi olarak atanabilir şeklindeki YYY 19.maddesi 4.fıkraları, İİK 309/n maddesi ile çelişki içindedir<sup>168</sup>. Proje denetçileri de YYY m.19, f.3 gereğince işin niteliği ve görevin ifası için gerekli niteliklere haiz yeminli müşavirlerden seçilmelidir.

Ara dönem ve proje denetçilerinin cezai sorumlulukları hakkında, İİK 309/t, f.2 atfı ile konkordato komiserinin sorumluluğuna ilişkin İİK 334(a) maddesinin uygulanacağı ifade edilmişse de, bu madde 31.05.2005 tarihli ve 5358 sayılı Kanunun 23.maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Taşpınar Ayvaz, ara dönem ve proje denetçilerinin hukuki sorumluluğunun iflas ertelemesi usulündeki kayyımın hukuki sorumluluğuna benzetilebileceğini belirtmektedir<sup>169</sup>.

“*Asliye Ticaret Mahkemesi*” uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünün en önemli organıdır. Türk yeniden yapılandırma usulünde, müzakere ve oylama

---

<sup>167</sup> Frank, Tom, **Die Überwachung der Insolvenzplanerfüllung**, RWS Verlag Kommunikationsforum GmbH, Köln, 2002, s.5.

<sup>168</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.353.

<sup>169</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.355.

safhaları mahkeme dışında gerçekleştiğinden, mahkemenin görevi borçlunun uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurması ile başlayacaktır. Mahkemenin görevi, projenin İİK 309/n ile İİK 309/o maddelerine uygun olup olmadığını, başvurunun iyi niyetle yapılıp yapılmadığı ve projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflâs tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olduğunu incelemek ve buna göre projeyi tasdik etmek veya reddetmektir. Mahkeme ayrıca ara dönemde borçlu şirketin ve alacaklıların talebi ile borçlunun mal varlığı üzerinde belirli tedbirler almak, ara dönem ve proje denetçileri atamak, başvuruyu ilan ve tebliğ etmek, itirazları incelemek ve karara bağlamak gibi görevleri de ifa edecektir.

#### **D. Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırmaya Başvurabilecekler**

##### **1. Genel Olarak**

İİK 309/m maddesi gereğince muaccel para borçlarını ödeyemeyecek olan veya mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmeyen ya da bu hallerden birine düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalması kuvvetle muhtemel olan sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma yoluna başvurabilmesine olanak tanınmıştır. YYY 3.maddesi de, yukarıda sayılan koşulların varlığı halinde, sermaye şirketlerinin veya kooperatiflerin borçlu sıfatı ile bu usulden yararlanabileceklerini belirtmiştir.

Dolayısıyla İİK, bu usule başvurabilecekler açısından iki koşulun bir arada gerçekleşmesini aramaktadır. Bunlar: *Sermaye şirketi veya kooperatif olma* ve İİK 309/m maddesinde muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olmak, mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmemek muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olmak veya mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmemek tehlikesiyle karşı karşıya kalmak olarak sayılan *mali durumun bozulmasına yönelik koşullardır*.

Başvurunun bu koşullara uyup uymadığı, İİK 309/p gereğince mahkemece resen araştırılacak ve projeden etkilenen alacaklılar tarafından itiraz olarak ileri

sürülebilecektir<sup>170</sup>.

## 2. Sermaye Şirketi Olma Koşulu

Sermaye şirketi ve şahıs şirketleri ayrımı, üzerinde uzun zamandır durulan bir husus olsa da, kesin değildir<sup>171</sup>. Bu ayrımında, sermaye veya kişisel unsurların ağır basması esas alınmaktadır ve sermaye şirketleri olarak TTK 269. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş “anonim şirket”, TTK 475. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş “sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler” ve TTK 503 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş “limited şirketler” sayılabilir<sup>172</sup>.

Sonuç olarak, anonim şirketler, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ve limited şirketlerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurmaları mümkündür. Ancak İİK 309/t maddesi 2.fikrası hükmü gereğince anonim şirket şeklinde kurulmaları gereken<sup>173</sup> bankalar ve sigorta şirketleri borçlu sıfatı ile yeniden yapılandırmaya başvuramazlar. Kanunun burada, Bankacılık Kanunu ve Sigorta Murakabe Kanununda yer alan mali durumun bozulmasına bağlanan özel sonuç ve tedbirlerden hareket ettiği açıktır. Bu nedenle, kanımızca reasürans şirketleri, BankK m.77 gereğince 4389 sayılı Bankalar Kanununda özel finans kurumu olarak tanımlanan katılım bankaları, BankK m.78, f.2 gereğince finansal holding şirketleri de uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvuramazlar.

## 3. Mali Durumun Bozulmasına Yönelik Koşullar

Mali durumun bozulması, genel olarak mal varlığına yönelik bir kavramdır ve mal varlığın pasifinin aktif karşısında olması gerekenden veya belirli bir tarihteki halinden fazla olması anlamına gelmektedir<sup>174</sup>.

Mali durumun bozulması farklı şekil ve derecelerde gerçekleşebilir, mal varlığının aktifinde azalmalar ve pasifindeki artmalar, şirketin cari yükümlülüklerini karşılayamaması, yıllık bilançodaki zarar, likidite oranlarındaki düşüşler gibi haller

---

<sup>170</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.300, 301.

<sup>171</sup> Tekinalp, a.g.e., s.23, Eisenhardt, Ulrich, Gesellschaftsrecht, 10., ergänzte und überarbeitete Auflage, Verlag C.H. Beck München, 2002, s.14.

<sup>172</sup> Tekinalp, a.g.e., s.23; Kuru, El Kitabı, s.987.

<sup>173</sup> BankK m.7(a); Sigorta Murakabe Kanunu m.2.

<sup>174</sup> Kayar, a.g.e., s.34.

mali durumun bozulması olarak kabul edilebilir<sup>175</sup>. Mali durumun bozulması kural olarak, şirketin işletme faaliyetlerini kendi mali kaynakları ile finanse edememesi ve dolayısıyla iç ve dış sermaye temininde zorlanmasının bir sonucudur<sup>176</sup>. Böyle bir randıman zayıflığı da, genellikle nakit darboğazına veya şirketin yükümlülüklerini karşılayamamasına ve çoğunlukla sonuç olarak sermaye kaybına ve şirketin borca batmasına neden olmaktadır.

Mali durumun bozulması hallerinden borca batıklık (şirket mevcut ve alacaklarının borçları karşılamaya yetmemesi veya şirketin pasifinin aktifinden fazla olması), şirketin ödemelerini tatil etmesi veya aciz haline düşmesi (şirketin vadesi gelen borçlarını ödeyememesi) gibi hallere hukuki sonuç bağlanmıştır<sup>177</sup>.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, sermaye şirketlerinin bu yola başvurabilmesi için, İİK 309/m gereğince sayılmış mali durumun bozulması hallerinden biri gerçekleşmelidir. Bunlar da: *Muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olmak* (aciz hali, **Zahlungsunfähigkeit**<sup>178</sup>), *mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmemek* (borca batıklık, **Überschuldung**<sup>179</sup>) ve *bu tehlikelerden biriyle karşı karşıya kalma halidir*.

a. Muaccel Para Borçlarını Ödeyemeyecek Durumda Olmak

İİK 309/m gereğince, aciz halinde olan bir sermaye şirketi uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurabilir. YYY 3.maddesinde, muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olmak halinin tespitinde, borçlunun borçlarını ödeyememesi veya borçlarını muaccel olduğunda ödeyemeyeceğinin anlaşılması ve yeniden yapılandırmaya gidilmediği takdirde bu hâllerin devamlılık arz edecek olması esas alınacağı belirtilmiştir. Sermaye şirketinin aciz halinde olması, borçlarını ödemek

---

<sup>175</sup> Kayar, a.g.e., s.36.

<sup>176</sup> Glanzmann, Lukas, "Die Pflichten des Verwaltungsrates und der Geschäftsführung in finanziellen Krisensituationen", **Sanierung der AG: Ausgewählte Rechtsfragen für die Unternehmenspraxis**, 2., ergänzte und verbesserte Auflage, yay. haz. Roberto, Vito, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich, Basel, Genf, 2003, s.19-103, s.20.

<sup>177</sup> Kayar, a.g.e., s.36.

<sup>178</sup> "Insolvenzschuldner ist zahlungsunfähig, wenn er außerstande ist, seine fälligen Zahlungspflichten zu erfüllen". Jauernig, a.g.e., s.254.

<sup>179</sup> Borca batıklık, külli takip borçlusunun mal varlığının cari yükümlülüklerini karşılayamaması halidir. (Die Passiva übersteigen die Aktiva). Jauernig, a.g.e., s.256.

için gerekli ödeme araçlarından sürekli yoksun olma hali olarak tanımlanabilir<sup>180</sup>. Aciz hali ve aşağıda değineceğimiz borca batıklık hali birbirlerinden farklı iki kavramdır ve bu iki hal bazı durumlarda birbirlerine bağlı olarak ortaya çıkabilirlerse de, bu gerekli değildir<sup>181</sup>. Aciz hali İİK m.178, f.1 gereğince ihtiyari iflas sebebidir<sup>182</sup>.

#### b. Mevcut ve Alacakları Borçlarını Karşılama Yetmemek

Sermaye şirketlerinde pasifin aktife fazla gelmesi, yani şirketin mevcut ve alacaklarının borçlarını karşılamaya yetmemesi, borca batıklık olarak tanımlanmıştır<sup>183</sup>. Borca batıklık, TTK 324.maddesi ve İİK 179.maddesi gereğince sermaye şirketleri açısından özel ve zorunlu bir iflas sebebidir<sup>184</sup>.

YYY 3.maddesi gereğince, borca batıklık halinin tespitinde, borçlunun mevcutlarının muhtemel satış değerleri üzerinden müeccel veya şarta bağlı borçları da göz önünde bulundurularak yeminli mali müşavir tarafından hazırlanmış ara bilanço, nakit akış tablosu ve diğer değerlendirme belgeleri esas alınır<sup>185</sup>.

Borca batık bir sermaye şirketi, bu hususu TTK m.324, f.2 ve İİK m.179 gereğince ticaret mahkemesine bildirmekle yükümlüdür<sup>186</sup>. İİK 179.maddesi gereğince borçlu şirketin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olması halinde, ticaret mahkemesinden iflasın ertelenmesi talep edilebilir. Şirketin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusu yapacağı gerekçesiyle de, iflasın ertelenmesini talep etmesi mümkündür<sup>187</sup>.

---

<sup>180</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.350. **Muşul**, aciz halini vadesi gelmiş borçların mal varlığı itibariyle ödenemeyecek durumda olması olarak tanımlamıştır. Muşul, Timuçin, **Teorik ve Uygulamalı İcra ve İflas Hukuku**, 2c., İstanbul, 2002, s.31.

<sup>181</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.351; Jauernig, a.g.e., s.257; Kuru, El Kitabı,

<sup>182</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.350.

<sup>183</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.351; Kuru, El Kitabı, s.995.

<sup>184</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.351; Kuru, El Kitabı, s.995.

<sup>185</sup> **Götz**, doktrinde borca halinin belirlenmesinde, hem hukuki hem de ekonomik kurallara dayalı bir yöntem kullanılmasının gerektiği yönünde fikir birliği olduğunu ifade etmektedir. Götz, Jan, **Überschuldung und Handelsbilanz: Zur Ableitung einer insolvenzrechtlichen Überschuldung aus den Rechnungslegungsvorschriften des Handelsgesetzbuches und des International Accounting Standards Board**, Duncker & Humboldt, Berlin, 2004, s.21.

<sup>186</sup> Kuru, El Kitabı, s.1350 dn.4.

<sup>187</sup> Kuru, burada borçluya yeniden yapılandırmaya başvurmak veya iflasın ertelenmesini talep etmek hususunda bir alternatif sunulmadığını ve borçlu şirketin eğer borca batıksa iflasını istemesinin zorunlu olduğunu ifade etmektedir. Kuru, El Kitabı, s.1350, dn.4.



- c. Muaccel Para Borçlarını Ödeyemeyecek Durumda Olmak veya Mevcut ve Alacakları Borçlarını Karşılama Yetmemek Tehlikesiyle Karşı Karşıya Kalmak

YYY 3.maddesi gereğince, borçlu şirketin bu koşullardan birine düşme tehlikesi ile karşı karşıya kalmasının kuvvetle muhtemel olması, aciz veya borca batıklık halinden birinin yakın zamanda ve kaçınılmaz suretle gerçekleşmesi ihtimaline göre tespit edilecektir.

Bu halin tespitinde, şirket kayıtlarının esas alınması gerekir, dolayısıyla burada İİK m.309/o, 2’de belirtilen belgelerin incelenilerek bir karar verilmesi uygun olacaktır<sup>188</sup>.

---

<sup>188</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.300.

## II. YENİDEN YAPILANDIRMA PROJESİ, PROJENİN MÜZAKERESİ VE OYLANMASI

### A. Yeniden Yapılandırma Projesinin Hukuki Niteliği

#### 1. Genel Olarak

İİK 309/m gereğince, mali durumu bozulan bir sermaye şirketi, önceden müzakere edilmiş ve projeden etkilenen alacaklılar tarafından gerekli çoğunluk sağlanarak kabul edilmiş olan yeniden yapılandırma projesi ile birlikte uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurabilir. Dolayısıyla, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya usulünün temel unsuru<sup>189</sup> “yeniden yapılandırma projesidir.” Kanun koyucu, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünü düzenlerken Amerikan usulünü temel almakla birlikte, BC ve InsO aksine “plan” kavramı yerine proje terimini kullanmayı tercih etmiş<sup>190</sup>, ancak yeniden yapılandırma projesinin hukuki niteliğine yönelik bir tanım yapmamıştır.

Türk hukukunda yeniden yapılandırma projesinin hukuki niteliğine ilişkin doğrudan bir tartışma bulunmamaktadır. Bu nedenle, aşağıda öncelikle yeniden yapılandırma projesine benzer kurumlar olan Amerikan yeniden yapılandırma planı ve Alman külli takip planlarının hukuki niteliğine ilişkin, bu ülkelerin hukukçuları tarafından ileri sürülen görüşlere yer verilecektir.

Diğer yandan, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma ile külli takip hukukunun diğer bir iyileştirme kurumu olan konkordato usulü ile arasındaki önemli hukuki benzerlikler bulunmaktadır. Bu nedenle, yeniden yapılandırma projesinin bu bölümde ayrıca konkordatonun hukuki niteliğine ilişkin teorilere değinilecek ve en son olarak da kendi görüşümüz aktarılacaktır.

---

<sup>189</sup> Altay, Sümer, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku**, 2c., İstanbul, 2005, a.g.e., c.2, s.1282.

<sup>190</sup> Alman doktrininde külli takip planının hukuki niteliğinin incelenmesinde “plan” ve “planlama” terimleri üzerinde durulmuştur. Temelde hukuki bir terim olmayan plan kavramsal olarak incelenmiş, hukuki plan terimi ve işletme ekonomisi plan terimi ayrımları yapılmıştır. (Bkz. Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.441 v.d.; Happe, a.g.e., s.67 v.d.) Ancak sonuçta plan teriminin, bir hukuki nitelik bildirmekten uzak olduğu görüşüne varılmıştır. (Happe, a.g.e., s.80) Kanımızca burada da “proje” terimi konusunda bir tartışma yapmak hukuki niteliğe yönelik bir sonuca ulaşabilmek hususunda bize fayda sağlamayacaktır. Ayrıca kanun koyucunun plan yerine proje teriminin kullanması da, İİK’ de bir terim birliği (konkordato projesi, iyileştirme projesi) sağlanması açısından kanımızca isabetli olmuştur.

## 2. Amerikan Doktrinde Yeniden Yapılandırma Planının Hukuki Niteliğine İlişkin Genel Yaklaşım

Amerikan doktrinde, yeniden yapılandırma planının hukuki niteliğine ilişkin tartışmalar fazla değildir<sup>191</sup>. Bunun sebebi de daha çok uygulamaya yönelmiş olan Amerikan hukukçularının dogmatik fikir yürütme çalışmalarından uzak oluşudur<sup>192</sup>. Ancak planın hukuki niteliği konusunda bir açıklık bulunmasa da, genel yaklaşımın, planı, plana taraf olan alacaklılarla borçlu arasında kanunda belirlenmiş bir usul çerçevesinde oluşan bir “sözleşme” olarak tanımlamak yönünde olduğu söylenebilir<sup>193</sup>.

Burada ayrıca, Amerikan Federal Mahkemesinin 7.Dairesi tarafından verilmiş olan 1982 tarihli Union Carbide Corp. v. Newboles kararına da değinmek gereklidir. Bu kararda, Federal Mahkeme, yeniden yapılandırma planın üçüncü şahıslara etkisi hususunda, yeniden yapılandırma planının tasdiki ile borçlu yönünden yapılan bir ibranın üçüncü kişiler açısından etki doğurmayacağını belirtmekle birlikte, planın tasdikine uygun olarak yapılan bir ibranın sözleşmeden değil, kanundan doğduğu şeklinde karar vermiştir<sup>194</sup>.

## 3. Alman Doktrinde Külli Takip Planının Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler

Yeniden yapılandırma projesine benzer bir kurum olan<sup>195</sup> külli takip planının hukuki niteliği ise Alman doktrinde sıkça tartışılmıştır. Alman doktrinde, planın hukuki niteliğine ilişkin görüşler, başta konkordatonun hukuki niteliğine yönelik doktrinde tartışılmış olan teorilere dayanmaktaysa da<sup>196</sup>, konkordatoya ilişkin

---

<sup>191</sup> Happe, a.g.e., s.33.

<sup>192</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.469.

<sup>193</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.471; Happe, a.g.e., s.35.

<sup>194</sup> Scaberry v.d., a.g.e., s.88,881.

<sup>195</sup> Her ne kadar Alman külli takip planı ile Türk yeniden yapılandırma projesi arasında, bir çok noktada farklılıklar bulunsa da (Bkz. yukarıda I, C, 3, a) Genel Olarak Insolvenzplan), her iki usul de temelde borçlunun işletmesinin devamını sağlamak amacıyla yönelik olarak, borçlu ile alacaklılar arasında uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulan ve alacaklıların belirli bir çoğunluğu tarafından kabul edilmiş bir belgenin mahkemede tasdik edilerek bu belgeyi kabul etmemiş olan alacaklılar açısından da bağlayıcı olmasına yönelik düzenlemeler getirmektedir.

<sup>196</sup> Happe, a.g.e., s.63, Schiessler, Wolfram, **Der Insolvenzplan**, yay.haz. Bosch, F.W., Gaul, H.F., Sandrock, O., Verlag Ernst und Werner Gieseking, Bielefeld, 1997, s.17-18.

teorilerin<sup>197</sup> külli takip planına uygulanabilirliği yönünde de zamanla görüş ayrılıkları oluştuğundan, külli takip planının hukuki niteliğine ilişkin farklı görüşler ortaya atılmıştır.

Alman külli takip planının hukuki niteliği de, Alman külli takip kanununda açıkça belirlenmiş değildir<sup>198</sup>. Hükümet gerekçesine göre, külli takip planı, ilgili taraflar arasında, borçlunun mal varlığının tasfiyesine yönelik kanun hükümlerine uygun olarak yapılan özerk bir anlaşmadır<sup>199</sup>. Ancak bu plan dahilinde yapılacak özerk anlaşmalar, sadece borçlunun mal varlığının tasfiyesini değil, aynı zamanda borçlunun işletmesinin tüm aktifleri ile devri yoluyla iyileştirmesini veya borçlunun işletmesinin yeniden yapılandırılması yoluyla alacaklıların tatmin edilmesini de amaç edinebilirler<sup>200</sup>.

Alman doktrininde külli takip planının hukuki niteliğine ilişkin günümüzde üç temel yaklaşım bulunmaktadır. Bir kısım yazarlar, planı özellikle içerdiği sözleşmeye ilişkin unsurlar nedeniyle kendine özgü bir özel hukuk sözleşmesi (**privatrechtlicher Vertrag eigener Art**), bir kısım yazarlar külli takip kanunu çerçevesinde kendine özgü bir (ortaklık hukuku benzeri) bir düzenleme işlemi (**gesellschaftsrechtähnliche Organisationsakt eigener Art**), mahkeme tasdikini esas alan hüküm teorisi (**Urteilstheorie**) taraftarları tarafından ise hüküm olarak tanımlamaktadır<sup>201</sup>.

Bazı yazarlar ise, yukarıdaki görüşlere katılmamakta ve planı kendine özgü bir kurum (**Institut eigener Art**) olarak nitelemektedirler. Örneğin **Foerste** külli

---

<sup>197</sup> Alman doktrininde konkordatonun hukuki niteliğine yönelik olarak iki teori ön plana çıkmaktadır. Bunlar da, konkordatonun taraflar arasında yapılmış olan bir irade açıklamasının tek taraflı bir talep üzerinde mahkemede tasdik edilmesi olduğunu ifade eden “hüküm teorisi (Urteilstheorie)” ve çoğunluk tarafından kabul görmüş olan sözleşme teorileridir (Vertragstheorie)”. Braun, Eberhard, Riggert, Rainer, Kind, Thomas, **Die Neuregelungen der Insolvenzordnung in der Praxis: Schwerpunkte mit Musterverfügungen für Richter, Rechtspfleger, Rechtsanwälte, Gläubiger und andere Verfahrensbeteiligte**, 2., überarbeitete Auflage, Richard Boorberg Verlag, Stuttgart, München, Hannover, Berlin, Weimar, Dresden, 2000, s.117, Smid/Rattunde, a.g.e., s.139.

<sup>198</sup> Breuer, Wolfgang, **Insolvenzrecht**, 2., völlig überarbeitete und erweiterte Auflage, Verlag C.H. Beck München, 2003, s. 174.

<sup>199</sup> Breuer, a.g.e., s.174; Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.466; Braun/Riggert/Kind, a.g.e., s.117.

<sup>200</sup> Ehlers/Drieling, a.g.e., s.170. **Rattunde**, Alman Külli Takip Kanununun iyileştirmeye yönelik, üç temel çözüm öngördüğünü, bunların da, devir yoluyla iyileştirme, külli takip planı usulü ve borçlunun kendi mal varlığı üzerinde tasarruf etmesini sağlayan InsO § 270 v.d. maddeleri (**Eigenverwaltung**) olduğunu belirtmektedir. Rattunde, a.g.e., s.425.

<sup>201</sup> Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.652.

takip planının alacaklılar ve borçlu arasında bir sulh olmadığını ve genel kabul gören sözleşme görüşüne de, planının karşı oy vermiş alacaklılar açısından da bağlayıcı olması nedeniyle, katılmadığını belirtmekle birlikte, külli takip planının ancak kendine özgü bir kurum olarak nitelendirilebileceğini belirtmektedir<sup>202</sup>.

Diğer yandan **Frege/Keller/Riedel** külli takip planının, usulün tarafları arasında yapılan ve mahkemede tasdik edilen ve maddi bakımdan sözleşme niteliği ağır basan bir sulh olduğunu, planın kabulüyle alacaklılar ile borçlu arasında sözleşme ilişkisine benzer bir bağlayıcılık oluştuğunu, bu bağlayıcılığın da mahkemenin tasdiki ile tüm katılanlar açısından geçerlilik kazandığını ifade etmektedirler<sup>203</sup>.

Genel kabul gören “sözleşme görüşü” taraftarlarından olan **Häsemeyer**, külli takip planının borçlu ve alacaklılar arasında<sup>204</sup>, üçüncü kişilere de etkili olması muhtemel bir özel hukuk sözleşmesi olarak kabul etmekte, usul hukukuna yönelik ögelerin, planın sözleşme karakterini zedelediğini, aksine sulh sözleşmesi (**Prozessvergleich**) gibi özel hukuk sözleşmelerinin ve özel hukukun bir çok sözleşmesinin mahkemede veya resmi kurumlar önünde yapılması gerektiğini savunmaktadır<sup>205</sup>. Ancak bu görüşe karşı olan **Smid/Rattunde**, InsO §218 gereğince<sup>206</sup> borçlu yanında külli takip idarecisinin (**Insolvenzverwalter**) de, külli takip planı hazırlayabilmesine cevaz verilmiş olmasının sözleşme teorisine taraf olmayı zorlaştırdığını, ayrıca planının doğurduğu sonuçların karşılıklı irade uyuşmalarından çok planının müdahaleci karakteriyle açıklanabileceğini

---

<sup>202</sup> Foerste, Ulrich, *Insolvenzrecht*, 2., überarbeitete und erweiterte Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2004, s.221. **Schiessler** de külli takip planının, içeriği sözleşmeye ilişkin kurallara, meydana gelişi ise usule yönelik kurallara bağlı *sui generis* bir hukuk kurumu olduğu görüşünü bildirmektedir. Schiessler, a.g.e., s.22. **Becker** de külli takip planının kendine özgü bir kurum olduğu görüşüne katılmakta, planın maddi hakları şekillendiren ve usul içerisinde etkili olan kendine özgü bir araç olduğunu ifade etmektedir. (“materiell gestaltendes und im Verfahren wirkendes Instrument eigener Art”) Becker, a.g.e., s.466.

<sup>203</sup> Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.652.

<sup>204</sup> Häsemeyer, Ludwig, **Insolvenzrecht**, 3., vollständig überarbeitete Auflage, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, Bonn, München, 2003, s.722.

<sup>205</sup> Häsemeyer, a.g.e., s.722; Happe, a.g.e., s.65.

<sup>206</sup> “*InsO § 218 Vorlage des Insolvenzplans: (1) Zur Vorlage eines Insolvenzplans an das Insolvenzgericht sind der Insolvenzverwalter und der Schuldner berechtigt. ... (2) Hat die Gläubigerversammlung den Verwalter beauftragt, einen Insolvenzplan auszuarbeiten, so hat der Verwalter den Plan binnen angemessener Frist dem Gericht vorzulegen. ...*”

belirtmektedirler<sup>207</sup>.

“Ortaklık hukuku benzeri bir düzenleme işlemi görüşü” taraftarları ise, alacaklıların planı oylamaları işlemi bir düzenleme eylemi olarak kabul etmekte ve bu eyleme irade beyanlarına ilişkin borçlar hukuku hükümlerinin değil, ortaklıklara ilişkin genel hükümlerin uygulanması gerektiğini ifade etmektedirler<sup>208</sup>. Bu görüşün önemli savunucularından olan **Braun/Uhlenbruck** külli takip planının bu nedenle tesadüfen bir araya gelmiş ve külli takipte alacaklı olarak kabul edilen farklı tarafların aynı yöndeki irade açıklamalarına yönelik bir “karar” (**Beschluß**) olduğu görüşündedir<sup>209</sup>. **Braun/Riggert/Kind** de hükümet gerekçesindeki ifade doğrultusunda, her külli takip planının alacaklılar arasında bir hukuki işlem (**Rechtsgeschäft**) niteliğinde<sup>210</sup> bir irade uyuşması (**Willensübereinstimmung**) olduğunu ve bu hukuki işlemde birden çok kişi yer aldığı için, külli takip planının ya bir sözleşme ya da bir karar olarak nitelendirilmesi gerektiğini belirtmekle birlikte<sup>211</sup>, bu noktada sözleşme görüşünden ayrılarak, külli takip planını dogmatik olarak, oy hakkı bulunan alacaklıların borçlunun mal varlığına ilişkin aldıkları çok taraflı bir tasfiye kararı (**mehrseitiger Verwertungsbeschluss**) olarak kabul etmektedirler<sup>212</sup>.

#### 4. Konkordatonun Hukuki Niteliğine İlişkin Türk Doktrindeki Görüşler

Konkordatonun hukuki niteliğine ilişkin **Kuru**, konkordatoyu dürüst bir borçlunun, imtiyazsız alacaklarının çoğunluğu ile yaptığı bir cebri anlaşma olarak tanımlamakta ve konkordatoyu kabul eden alacaklılar ve borçlu açısından konkordatonun<sup>213</sup> sözleşme olduğunu ifade etmektedir<sup>214</sup>. Yazara göre konkordato

---

<sup>207</sup> Smid/Rattunde, a.g.e., s.140-141.

<sup>208</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.468.

<sup>209</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.467.

<sup>210</sup> “*Nach wohl zutreffender Auffassung ist dem Insolvenzplan rechtsgeschäftlicher Charakter zuzumessen.*” Gless, Sven-Erik, Undritz, Sven-Holger, "Sanierung aus der Insolvenz", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.327-365, s.333.

<sup>211</sup> Braun/Riggert/Kind, a.g.e., s.117;

<sup>212</sup> Yazarlar burada, bir miras şirketinde olduğu gibi ortaya çıkan koşullar nedeniyle bir araya gelen alacaklıların bunların çoğunluğu tarafından alınan karar doğrultusunda tatmin edileceğini belirtmektedirler. Braun/Riggert/Kind, a.g.e., s.118.

<sup>213</sup> Burada bahis konusu olan, İİK 285 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan resmi konkordatodur. Kuru, El Kitabı, s.1231, Kuru, Baki, **İcra ve İflas Hukuku**, Tamamen Yeniden

sulh sözleşmesine çok benzemekle birlikte, konkordatoyu kabul etmeyen alacaklılar bakımından da zorla kabul ettirilmiş olduğu için bunlar açısından da cebri bir anlaşmadır<sup>215</sup>. Yargıtay 12. HD. de bir kararında konkordatonun hakim tasdikine bağlı resmi bir sulh akdi niteliğinde olduğunu belirtmiştir<sup>216</sup>.

**Ulukapı**, doktrinde tasdik edilmiş konkordatonun hukuki niteliği hususunda “sözleşme görüşü”, “mahkeme hükmü görüşü”, “kanun işlem görüşü” ve “usul görüşü” olmak üzere dört farklı temel yaklaşımdan söz etmektedir<sup>217</sup>. Yazar konkordatonun bir sözleşme olduğu görüşüne katılamamakta, konkordatonun gerçekleşebilmesi için taraflar arasında irade uyuşmasının yeterli olmaması ve İİK’ de öngörülen diğer şartların gerçekleşmesi koşulunu, özel hukuk sözleşmesinin meydana gelmesi için bütün tarafların uzlaşması gerektiği halde konkordatoda alacak ve alacaklı çoğunluğunun üçte ikisinin yeterli olmasını, konkordatonun oluşabilmesi için sadece karşılıklı irade uyuşmasının yeterli olmadığını ayrıca mahkeme tasdiki gerekmesini, kanun koyucu tarafından kabul edilmemiş konkordato türlerinin yaratılamamasını, konkordatoda özel hukuk sözleşmelerinin aksine şekil serbestisi olmamasını ve konkordatonun geçersizliğinin İİK’ ye bağlı olması hususlarını bu görüşe katılmamasına gerekçe göstermektedir<sup>218</sup>. **Ulukapı** konkordatoyu taraflara ve kamu menfaatlerine hizmet eden bir kurum olduğunu belirtmekte ve konkordatoyu “şartlarının gerçekleşmesi halinde iflase yaklaşan ve fakat ona nazaran özel ve daha yumuşak bir rejim öngören bir cebri icra çeşidi” olarak nitelendirmektedir<sup>219</sup>.

**Tanrıver/Deynekli**, “sözleşme görüşünün”, konkordatoya olumsuz oy vermiş alacaklılar açısından konkordatonun bağlayıcılığını açıklayamadığı gerekçesiyle uygulamada eleştirildiğini, konkordatoyu “mahkeme hükmü” olarak nitelendiren görüşün ise, konkordatonun feshini mümkün kılan düzenleme karşısında geçersiz olduğunu, konkordatoya taraf olan kişiler açısından konkordatoya uyma zorunluluğunun kanundan doğduğunu savunan “kanuni işlem teorisinin” ise

---

Yazılmış Üç Misli Genişletilmiş Üçüncü Baskı, İstanbul, 1997, Cilt:IV, s.3587-3588.

<sup>214</sup> Kuru, El Kitabı, s. 1230, Kuru, İcra ve İflas Hukuku, C.4, s.3585.

<sup>215</sup> Kuru, El Kitabı, s. 1230, Kuru, İcra ve İflas Hukuku, C.4, s.3585, 3586.

<sup>216</sup> 12 HD. E.1976/1196, K.1976/4211, 06.04.1976, Kazancı Mevzuat ve İçtihat Bankası.

<sup>217</sup> Ulukapı, **Konkordatonun Feshi**, Mimoza, Konya, s.54.

<sup>218</sup> Ulukapı, a.g.e., s.69-70.

<sup>219</sup> Ulukapı, a.g.e., s.68,76.

mahkemenin tasdik kararını ve alacaklıların iradelerini dikkate almadığını belirtmektedirler<sup>220</sup>. Yazarlar, konkordato teklifinin kabulünün veya mahkemede tasdik edilmesinin konkordatonun hukuki niteliğinin belirlenmesinde ölçüt olamayacağını ifade etmekte, bu nedenle de konkordatoyu “iflasa nazaran daha hafifletilmiş bir cebri icra türü ve kolektif tasfiye şekli” olarak niteleyen görüşe katılmaktadırlar<sup>221</sup>.

## 5. Yeniden Yapılandırma Projesinin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşümüz

Yeniden yapılandırma projesi, temelde şirketin borçlarını nasıl ödeyeceğini, bu ödemeyi hangi finansal araçlarla yapacağını, işletmesini nasıl yeniden yapılandıracağını ve mali bünyesini nasıl güçlendireceğini ortaya koyan bir belgedir<sup>222</sup>. İİK 309/m gereğince, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurmadan önce bu belgenin hazırlanmış, müzakere edilmiş ve kanunun öngördüğü çoğunluk sağlanarak kabul edilmiş olması gerekir. Borçlunun planı hazırlaması, alacaklıların onayına sunması ve planın alacaklılar tarafından oylanması süreçleri, uzlaşmaya dayalı olarak mahkeme dışında gerçekleşecektir<sup>223</sup>. Dolayısıyla İİK 309/m, hem İİK 285 v.d. maddelerinde düzenlenmiş konkordato usulünün hem de BC’ de düzenlenmiş yeniden yapılandırma usulünün<sup>224</sup> ve InsO’ da düzenlenmiş külli takip planı usulünün<sup>225</sup> aksine kural olarak “önceden kabul edilmiş

---

<sup>220</sup> Tanrıver, Süha, Deynekli, Adnan, **Konkordatonun Tasdiki**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1996, s.32,33.

<sup>221</sup> Tanrıver/Deynekli, a.g.e., s.34.

<sup>222</sup> Pekantez v.d., a.g.e., s.485.

<sup>223</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.292.

<sup>224</sup> Amerikan yeniden yapılandırma usulünde, Türk yeniden yapılandırma usulünden farklı olarak, planın hazırlanması ve müzakeresi safhası kural olarak mahkeme içi bir prosedüre tabi tutulmuştur. Borçlu planı önceden hazırlamış olsa dahi, BC § 1121 gereğince başvuru dilekçesi ile birlikte mahkemeye sunulmalıdır. Planın hazırlanmasından sonra teklif sahibi alacaklılara dağıtılmak üzere bir disclosure statement (ifşa bildirim) yapacak, bu bildirimde verilen bilgilerin yeterli olup olmadığına dair mahkemede bir duruşma yapılmadan alacaklıların planı oylaması mümkün olmayacaktır. Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.565, 584,585. Amerikan yeniden yapılandırma usulünde, borçlunun planı, mahkemeye dilekçe sunmadan önce hazırlanması istisna olmakla birlikte mümkündür.

BC § 1126(b) maddesi iflas dilekçesi verilmeden önce yapılmış kabul veya retlerin yeniden yapılandırma usulünde kullanılmasına cevaz vermektedir. Böylece borçlu, planın oylanmasına ilişkin prosedüre gerek kalmadan, mahkmeden planın tasdik edilmesini isteyebilecektir. (prepackaged plan, bkz: [aşağıda dn:+1](#)) Scarberry v.d., a.g.e., s.730.

<sup>225</sup> Alman külli takip planı usulü, InsO § 218 gereğince, planın borçlu veya alacaklılar toplantısı tarafından külli takip planı hazırlamakla görevli kılınmış külli takip idarecisi (Insolvenzverwalter)



(prepackaged)<sup>226</sup>” proje sistemini benimsemiştir.

Dolayısıyla uzlaşma yoluyla yapılandırma usulü, mahkeme dışı ve mahkeme içi olmak üzere iki ayrı safhada cereyan etmektedir. Borçlu şirketin, projeyi kanuna uygun olarak projeden etkilenen alacaklıların bilgisine ve onayına sunduğu “müzakere ve oylama safhaları” mahkeme dışında, projenin bundan etkilenen tüm alacaklılar tarafından bağlayıcı olmasını sağlayacak “tasdik safhası” ise mahkemede gerçekleşmektedir<sup>227</sup>.

**Taşpınar Ayvaz**, müzakere safhasının borçlu ile alacaklılar arasında uzlaşmaya dayalı olarak gerçekleştiğini, ancak uzlaşmanın gerçek anlamda tüm katılanların muvafakatini gerektirmesine rağmen, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinin, projeden etkilenen alacaklıların çoğunluğu tarafından kabul edilmesi halinde, projeyi kabul etmemiş alacaklıları da bağlaması nedeniyle uzlaşmaya yönelik olmaktan çok cebri bir etkisi olduğundan söz edilebileceğini, dolayısıyla projenin bir özel hukuk sözleşmesi, özel konkordato veya sulh olmadığını belirtmektedir.

Sözleşme, birbirinden farklı menfaat ve amaçlarla hareket eden kişiler arasında hukuki bir sonuç doğurmak için yapılan bir anlaşma olarak tanımlanmıştır<sup>228</sup>. Dolayısıyla bir sözleşmenin meydana gelmesi için iki veya daha fazla kişinin bir hukuki sonuç meydana getirmeye yönelik karşılıklı irade beyanlarında bulunmaları ve bunların birbirine uygun olması gerekmektedir<sup>229</sup>. Buna

---

tarafından mahkemeye verilmesiyle başlar. Planın müzakeresi ve alacaklıların oyuna sunulması ise planın mahkemece uygun bulunması halinde, mahkemece belirlenen bir müzakere ve oylama tarihinde yapılır. Jauernig, a.g.e., s.276.

<sup>226</sup> Amerikan doktrini tarafından icat edilmiş bir kavram olan “prepackaged plan” (önceden kabul edilmiş plan), borçlunun başvuru öncesinde hazırlamış olduğu ve alacaklılar tarafından ekseriyetle kabul edilmiş bir plan türüdür. Önceden hazırlanmış planlar borçluya önemli bir zaman üstünlüğü sağladıkları gibi, tasdik edilebilirlik oranları da, plan hedefleri ve gerekli tedbirler konusunda alacaklıların çoğunluğuyla önceden anlaşıldığı takdirde daha yüksektir. Herzig, a.g.e., s.93. Borçlunun başvurudan önce alacaklıların oyuna başvurmadan, planı alacaklılarla müzakere ettiği hallerde ise “prenegotiated plan” (önceden müzakere edilmiş plan) söz konusudur. Bu halde borçlunun planın tasdiki içi doğrudan mahkemeye başvurusu mümkün değilse de, planın önceden müzakere edilmiş oluşu tasdik sürecini hızlandıracaktır. Scarberry v.d., a.g.e., s.730, Presoly, a.g.e., s.163.

<sup>227</sup> Karş. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.292.

<sup>228</sup> Tekinay, Sulhi, v.d., **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993, s.51.

<sup>229</sup> Oğuzman, Kemal, Öz, Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Üçüncü Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000, s.48.

göre sözleşmenin unsurları, en az iki kişinin irade beyanları, irade beyanlarının birbirlerine uygun olmaları, irade beyanlarının birbirlerine yönelmiş olmaları ve (kanunda aksi belirtilmiş olmadığı hallerde) bu beyanların herhangi bir şekilde tabi tutulmamalarıdır<sup>230</sup>.

Yeniden yapılandırma projesi bu unsurların hiç birini içermemektedir. Ayrıca projenin, projeden etkilenen alacaklıların gerekli çoğunluğu tarafından onaylanması halinde, projeden etkilenen ve projeyi reddeden alacaklıların ve oylamaya katılmayan alacaklıların hak ve menfaatleri de etkilenecektir. Bu nedenle bizce de, yeniden yapılandırma projesinin bir özel hukuk sözleşmesi olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca yeniden yapılandırma projesi, görülmekte olan bir davanın taraflarının karşılıklı olarak fedakarlıkta bulunmak suretiyle dava konusu uyuşmazlığa son vermeleri sonucunu doğuran bir sulh<sup>231</sup> da değildir. Çünkü sulh sözleşmesinde, yeniden yapılandırmanın aksine tarafların karşılıklı feragatte bulunmaları ve bu feragatin bir uyuşmazlığa yönelik olması gerekmektedir<sup>232</sup>.

Burada, borçlu şirket tarafından seçilerek bir araya gelen alacaklıların, borçlunun yeniden yapılandırılması adına, borçlu tarafından hazırlanan ve sadece projeden etkilenen alacaklıların alacak ve menfaatlerine yönelik değil aynı zamanda borçlunun taraf olduğu sözleşmeler, borçlunun kendi mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkisi, borçlunun ileride başvuracağı kredi olanakları ve borçlunun işletmesine yönelik diğer tüm tedbirleri de (İİK 309/n) içeren bir belgeyi kabul veya reddetmeleri söz konusu olduğundan, projenin hukuki niteliği kanımızca “karardır (**Beschluß**)”.

Karar, birden fazla kişinin kendilerine oy hakkı veren bir hukuki ilişki içinde bu hakkı kullanarak yaptıkları bir anlaşmadır<sup>233</sup>. Kararlar, sözleşmelerden farklı olarak, bir oy hakkı veren hukuki ilişki nedeniyle bir araya gelen kişilerin bu haklarını kullanmalarıyla elde edilen uyuşmadır ve oy vermeye katılmayanları ve

---

<sup>230</sup> Brox, Hans, **Allgemeiner Teil des BGB**, 20., verbesserte Auflage, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, Bonn, München, 1996, s.48,49.

<sup>231</sup> Kuru, Baki, **Hukuk Muhakemeleri Usulü**, Altıncı Baskı, C. IV., Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul, 2001, s.3742.

<sup>232</sup> Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.IV, s.3742 v.d.

<sup>233</sup> Tekinay, v.d., a.g.e., s.44.

olumsuz oy verenleri de bağlar<sup>234</sup>. Yeniden yapılandırma projesinde de, borçlu şirket tarafından alacakları, hakları veya menfaatleri yeniden yapılandırılacak alacaklılar (İİK 309/m) bir araya getirilmekte ve oylamaya katılan alacaklıların sayı itibarıyla en az yarısını aşan ve oy kullanan alacaklıların alacaklarının en az üçte ikisini oluşturan çoğunluk tarafından kabulü (veya projede alacaklılar sınıflandırılmışsa her alacaklı sınıfının bu çoğunluk ile projeyi onaylaması halinde) (İİK 309/m) ile projeden etkilenen ve oylamaya katılmayan veya oylamaya katılıp da projeyi reddeden alacaklıları da bağlamaktadır.

Ancak gerekli çoğunlukla kabul edilmiş bir projenin tüm hüküm ve sonuçları, başvurunun tasdikine ilişkin kararın verildiği andan itibaren doğacaktır (İİK 309/r). Mahkemede gerçekleşecek tasdik safhasında, mahkemeye projeyi tasdik etmek dışında da görevler yüklenmiştir ve mahkeme proje alacaklıların çoğunluğu tarafından kabul edilmiş olsa dahi İİK 309/p maddesi 1.fıkrası gereğince projeyi tasdik etmeyebilecektir<sup>235</sup>. **Taşpınar Ayvaz'a** göre bu gibi hususlar ve borçlunun tasdik başvurusu ve projenin tasdiki ile birlikte mahkemeye tanınmış olan yargısal müdahale yetkileri projenin özel bir hukuk ilişkisinden farklı olduğunu göstermektedir<sup>236</sup>.

## **B. Projeden Etkilenen Alacaklıların Belirlenmesi ve Gruplandırılması**

### **1. Projeden Etkilenen Alacaklıların Belirlenmesi**

Yeniden yapılandırma usulü, borçlu şirkete, projeyi müzakere edecek ve oylayacak alacaklıları kanun ve yönetmelikteki koşullar çerçevesinde serbestçe belirleme imkanı tanımıştır<sup>237</sup>. İİK 309/m gereğince, borçlu şirketin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurabilmesi için, hazırlayacağı yeniden yapılandırma projesinin sadece projeden etkilenen alacaklılar yani “önceki durumdan daha farklı bir hale gelecek alacaklılar<sup>238</sup>” tarafından gerekli çoğunlukla kabul edilmiş olması yeterlidir. Bu nedenle uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada, konkordatodan

---

<sup>234</sup> Tekinay, v.d., a.g.e., s.44

<sup>235</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.292.

<sup>236</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.293.

<sup>237</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.486.

<sup>238</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.490.

farklı olarak, borçlunun karşısında sadece hazırlayacağı projeden etkilenen alacaklıları bulunmaktadır<sup>239</sup>.

Kanun projeden etkilenen alacaklılar kavramını, yeniden yapılandırma projesi ile alacaklıları, hakları veya menfaatleri yeniden yapılandırılacak alacaklılar olarak (İİK 309/m, f.2) tanımlamıştır. Doğru tanımlamanın ise “yeniden yapılandırma projesinin tasdiki ile alacaklıları, hakları veya menfaatleri yeniden yapılandırılacak alacaklılar” olması gerekmektedir, çünkü yeniden yapılandırma projesi tüm hüküm ve sonuçlarını ancak başvurunun tasdikine ilişkin kararın verildiği andan itibaren doğurmaya başlayacaktır<sup>240</sup> (İİK 309/r, f.1).

YYY 5.maddesinde de, borçlu şirket tarafından müzakerelere davet edilen alacaklılar, projeden etkilenen alacaklılar olarak nitelendirilmiştir. Böylece borçlu şirket tarafından yeniden yapılandırma müzakeresine davet edilmemiş alacaklılarının projeden etkilenmeyeceği kabul edilmiştir. Kanımızca bu hüküm uygulamada çeşitli karışıklıkla neden olabilecektir. BK 162.maddesi 1.fıkrası gereğince, “kanun veya akit ile veya işin mahiyeti icabı olarak menedilmiş olmadıkça borçlunun rızasını aramaksızın alacaklı, alacağını üçüncü bir şahsa temlik edebilir.” Alacak hakkının ihtilafı olması temlike engel olmadığı gibi, bölünebilir bir alacağın kısmen temliki de mümkündür<sup>241</sup>. Dolayısıyla borçlu şirketin alacaklılarından herhangi birinin alacağını veya bu alacağın bir kısmını, borçlunun rızası olmadan devretmiş olması ve bu devrin borçluya bildirilmemiş olması muhtemeldir. Bu nedenle borçlu şirketin bu devirden habersiz olarak projede bu alacağı yeniden yapılandırması örneğin bu alacağa ilişkin faiz oranlarını indirmesi (İİK 309/n, f.1, b.5) ve projenin tasdik edilmesi halinde, temlik alan alacaklının alacak, hak ve menfaatleri yeniden yapılandırılmasına rağmen bu alacaklı projenin müzakeresi ve oylanması safhalarında yer almamış olacaktır.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurmak isteyen borçlu şirket

---

<sup>239</sup> Kuru, El Kitabı, s.1351; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.303.

<sup>240</sup> Jauernig de InsO §221’de yer alan “... , wie die Rechtsstellung der Beteiligten durch den Plan geändert werden soll. (iştirak edenlerin planla hak ve menfaatlerinin nasıl değiştirileceği)” ibaresini de aynı nedenle eleştirmiştir. Jauernig, a.g.e., s.277.

<sup>241</sup> Oğuzman/Öz, a.g.e., s.905.

öncelikle projeden etkilenen alacaklıları<sup>242</sup> ve bunların tabi olacağı koşulları ve bunların hukuki durumlarında meydana gelecek değişiklikleri<sup>243</sup> belirlemelidir. Kanun projeden etkilenen alacaklıların belirlenmesini borçlunun inisiyatifine bırakmış ve projeden etkilenen alacaklıların niteliği konusunda bir sınırlama yapmamıştır, dolayısıyla borçlu şirket projeye adi alacaklar yanında imtiyazlı ve rehinli alacakları ve 6183 sayılı Kanuna tabi alacakları yeniden yapılandırmak suretiyle, bu alacakların alacaklılarını da projeye dahil edebilir<sup>244</sup>. Kanun projeye dahil edilebilecek alacaklıların kapsamını geniş tutmuş ve alacak yanında menfaat ve hakların da yeniden yapılandırılmasına olanak tanımıştır. Örneğin borçlu şirketin projeye vadesi gelmemiş bir alacağı, şarta bağlı bir alacağı veya bir ipotek hakkını yeniden yapılandırması mümkündür.

## 2. Alacaklıların Gruplandırılması (Gruppenbildung, Classification)

### a. Genel Olarak Gruplandırma

İİK 309/n maddesi 2.fıkrası borçlu şirkete, projede alacaklıları birden fazla sınıf içinde gruplandırma imkanı tanımaktadır. Bu hüküm gereğince, borçlu şirket hazırlayacağı projede “hukuki nitelikleri büyük ölçüde birbirine benzer olan alacakların aynı sınıfta yer almaları şartıyla” isteğe bağlı olarak farklı alacaklı sınıfları yaratabilecektir. Borçlunun projede birden fazla alacaklı sınıfı öngörmesi halinde<sup>245</sup>, projenin kabulü için her alacaklı sınıfının kendi içerisinde gerekli çoğunlukla projeyi onaylanması yeterli olacaktır (İİK 309/m, f.3).

Kanun koyucu burada Amerikan yeniden yapılandırma usulündeki taleplerin gruplanması (**classification of claims**) kurumunu esas almıştır. Amerikan yeniden yapılandırma usulü BC § 1122 gereğince herhangi bir alacağın belirli bir sınıfa konulmasına, bu alacağın bu sınıfta yer alan diğer alacaklarla esaslı şekilde benzer (**substantially similar**) olması halinde cevaz vermektedir<sup>246</sup>. BC’ nin bu hükmü

---

<sup>242</sup> Kuru, El Kitabı, s.1352.

<sup>243</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.303.

<sup>244</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.305.

<sup>245</sup> Kuru, El Kitabı, a.g.e., s.1352.

<sup>246</sup> “BC §1122. *Classification of claims: and interests (a) ... , a plan may place a claim or an interest in a particular class only if such claim or interest is substantially similar to the other claims or interests of such class.*” **Braun/Uhlenbruck**, BC’ nin bu hükmünün lafzı gereğince her sınıfın kendi

birbirlerine esaslı derecede benzer olan taleplerin planda aynı sınıfta gruplandırılmasına imkan tanıdığı halde, kanun bu hususta bir zorunluluk öngörmemektedir<sup>247</sup>. Ayrıca BC, İİK’ de olduğu gibi esaslı şekilde benzer kavramını tanımlamamıştır<sup>248</sup>.

Alman külli takip planı usulü de, InsO § 222 gereğince alacaklıların gruplandırılması sistemini kabul etmiştir. Ancak İİK ve BC’ nin aksine burada gruplandırma ihtiyari (**fakultativ**) değil<sup>249</sup>, planla farklı hukuki durumlardaki alacaklıların haklarına müdahale edildiği halde zaruridir (**obligatorisch**)<sup>250</sup>.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, konkordatodan farklı olarak alacaklıların gruplandırılabilmesi, borçlu şirket tarafından hazırlanan projenin onaylanabilmesi yönünden önemli<sup>251</sup> bir kazanımdır<sup>252</sup>. Çünkü borçlu şirket elindeki gruplandırma imkanını doğru kullanarak alacaklıların projeyi desteklemelerini sağlayabilecektir<sup>253</sup>. Ayrıca alacaklıların farklı sınıflar içerisinde gruplandırılması halinde menfaatleri benzeyen kişiler aynı oylama grubunda yer alacağından<sup>254</sup>, borçlu alacaklıları gruplandırmak suretiyle projenin onaylanması sürecini de etkileyebilecektir<sup>255</sup>.

İİK 309/m maddesi 2.fikrasında yer alan “hukuki nitelikleri büyük ölçüde benzer alacaklar” kavramına da burada değinmek gereklidir. InsO § 222.maddesi<sup>256</sup>

---

içerisinde homojen olması gerektiğini ifade etmekle birlikte, bu hükmün benzer alacaklıların aynı sınıfta yığılmasını anlamına gelmediği görüşündedirler. Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.590.

<sup>247</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.576.

<sup>248</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.575.

<sup>249</sup> YYY 6.maddesi 1.fikrası d bendi gereğince, yeniden yapılandırma projesi, projeden etkilenen alacaklıların teminatlı ve teminatsız alacaklılardan oluşması halinde, bu alacaklılar için ayrı sınıflar öngörmelidir. Ancak bu hüküm İİK’ deki isteğe bağlı gruplandırmanın bir istisnası olarak algılanmamalıdır. Borçlu şirketin alacaklıları arasında teminatlı alacaklılar olması halinde de borçlu şirket alacaklılarını gruplandırmak konusunda serbesttir, yalnızca gruplandırma öngörüyorsa, projede bu alacaklıları farklı sınıflarda gruplandırmak zorundadır.

<sup>250</sup> Foerste, a.g.e., s.224. **Frege/Keller/Riedel** kanunun alacaklıları gruplandırmayı emretmediğini, alacaklılar arasında hukuki farklılık olmadığı halde gruplandırmaya gerek olmadığını belirtmektedir. Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.655.

<sup>251</sup> “Die Gruppenbildung ist von erheblicher Bedeutung.” Jauernig, a.g.e., s.278.

<sup>252</sup> Altay, a.g.e., c.2, s.1283.

<sup>253</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.619.

<sup>254</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.309.

<sup>255</sup> Smid/Rattunde, a.g.e., s.165.

<sup>256</sup> “InsO § 222. ... (2) Aus den Gläubigern mit gleicher Rechtsstellung können Gruppen gebildet werden, in denen Gläubiger mit gleichartigen wirtschaftlichen Interessen zusammengefaßt werden.”

İİK ve BC' de olduğu gibi “benzer hukuki durum (gleicher Rechtsstellung)” kavramını kullanmış ancak biraz daha ileri giderek benzer ekonomik menfaatleri (**gleichartiger wirtschaftlicher Interesse**) olan alacaklıların aynı gruba dahil edilebileceğini hüküm altına almıştır<sup>257</sup>.

**Taşpınar Ayvaz** benzer alacak, hukuki nitelikleri büyük ölçüde birbirine benzer kavramlarının Türk hukuku yönünden açık olmadığı, bu hususta Amerikan ve Alman hukuklarındaki düzenlemelere göre bir açıklama yapmanın gerektiği görüşündedir<sup>258</sup>.

**Baird/Jackson/Adler**, BC § 1122(a) hükmü gereğince en azından farklı haklardan doğan alacakların (taleplerin) ayrı sınıflarda gruplandırılması gerektiğini, bu nedenle her teminat altına alınmış alacağın kendi başına bir sınıf oluşturduğunu belirtmektedir<sup>259</sup>. Yazarlar, farklı aynı teminatlarla teminat altına alınmış alacakların esaslı şekilde benzer olmadığını, hatta aynı mal ile teminat altına alınmış alacakların, alacaklardan birinin diğerine nazaran imtiyazlı olması halinde, farklı sınıflarda gruplandırılmalarının zorunlu olduğunu ifade etmektedirler<sup>260</sup>.

**Smid/Rattunde**, bir şahsi alacağın veya teminatın ekonomik değerliliğinin, bu alacağın veya teminatın belirli bir sınıfta gruplandırılması için nesnel bir kriter olmadığını, burada asıl ölçütün alacağın hukuki dayanağı olması gerektiği şeklinde görüş bildirmektedir<sup>261</sup>.

**Scarberry v.d.** “esaslı şekilde benzer” kavramını mahkeme kararlarında yer verilen kriterler gereğince ele almış ve Amerikan mahkemelerinin uygulamakta olduğu üç tip gruplandırma standardına değinmiştir: Bunlar esnek gruplandırma standardı (**flexible classification standard**), hile ve uygunluk standartları (**gerrymandering and reasonableness standards**) ve sınırlayıcı gruplandırma

---

<sup>257</sup> YYY 6.maddesi 1.fıkrası a bendi de, benzer ancak zıt bir düzenleme içermekte, esas itibarıyla benzer alacakların aynı sınıfta gösterileceğini belirtmekle birlikte, ancak kabul edilebilir ekonomik ve ticari sebepler bulunması halinde bunların farklı sınıflarda gruplandırılabilmelerine izin vermektedir.

<sup>258</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.309.

<sup>259</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.575.

<sup>260</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.575.

<sup>261</sup> Smid/Rattunde, a.g.e., s.177.

standartlarıdır (**restrictive classification standard**)<sup>262</sup>. Esnek gruplandırma standartlarını kabul eden bazı mahkemeler kanunun yasakladığı haller dışında borçluya “esaslı şekilde benzer” alacakları gruplandırma hususunda tam bir esneklik tanımaktadırlar<sup>263</sup>. Bazı mahkemeler ise gruplandırmada “esaslı şekilde benzerlik” kuralına uyulup uyulmadığı konusunda öncelikle borçlunun yeniden yapılandırma planının onaylanmasını sağlayabilmek adına uydurma sınıflar yaratıp yaratmadığını (**gerrymandering**) ve gruplandırmanın makul olup olmadığını (**reasonableness**) denetlemek yoluna gitmektedirler<sup>264</sup>. Sınırlayıcı gruplandırma standartlarını uygulayan mahkemeler ise gruplandırmayı sadece “esaslı şekilde benzer” olmayan alacakların varlığı halinde kabul etmektedirler<sup>265</sup>.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada gruplandırmanın koşulu olan “hukuki niteliklerin büyük ölçüde birbirine benzeyen alacakların aynı sınıfta yer alması” şartı, kanımızca her proje açısından ayrı ele alınarak değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. BC’deki “esaslı şekilde benzer” ve InsO’deki “benzer hukuki durum” kavramları açısından da durum pek farklı değildir. Aşağıda “Gruplandırma İlkeleri” başlığı altında yer verileceği üzere, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulü InsO’da olduğu gibi gruplandırmada esas alınacak belirli ilkelere yer vermiş ve bazı zorunlu sınıflar öngörmüştür. Ancak ne İİK ne de YYY gruplandırmanın borçlu tarafından kötü niyetli olarak alacaklılar aleyhine kullanılmasını engellemek hususunda herhangi bir engelleyici hüküm getirmemiştir. Bu husus ancak 309/p.maddesi 1.fıkrası<sup>266</sup> gereğince mahkemede denetlenecek veya alacaklılar tarafından tasdik duruşmasında projeye yönelik itiraz olarak (YYY 18, f.2) ileri sürülebilecektir<sup>267</sup>. Kanımızca İİK’de de InsO § 222 (2)<sup>268</sup>,de olduğu gibi borçluya en azından, alacakları gruplandırmak hususunda hakkaniyete uygun

---

<sup>262</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.621 v.d.

<sup>263</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.629,630.

<sup>264</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.631, 632.

<sup>265</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.632-634.

<sup>266</sup> “İİK 309/p.f.1: ... Mahkeme, borçlunun yeniden yapılandırmaya iyi niyetle başvurduğunu, ... tespit ettiği takdirde, en geç otuz gün içinde başvurunun tasdikine, aksi halde reddine karar verir.”

<sup>267</sup> Mahkeme alacaklılara ve sınıflandırmaya yönelik itirazlar konusunda bir ön duruşma yapabilir. Kuru, a.g.e., s.1359 dn.15, s.1360 dn.20.

<sup>268</sup> “InsO § 222. ...(2)...Die Gruppen müssen sachgerecht voneinander abgegrenzt werden. Die Kriterien für die Abgrenzung sind im Plan anzugeben.”



davranması ve gruplandırma kriterlerine projenin içeriğinde yer vermesi yönünde bir yükümlülük getirilmesi yerinde olacaktır<sup>269</sup>.

Gruplandırma açısından en son olarak da, YYY 5.maddesinin 2.fikrasına değinmek gereklidir. Yönetmelik hükmüne göre, borçlu, projede alacaklıları gruplandırmış olması halinde, sınıfları göstereceği listede, projeden etkilenen alacaklar yanında bu sınıflarda yer alan alacaklarla büyük ölçüde benzer olan ve projeden etkilenmeyen alacakları da gösterecektir.

#### b. Gruplandırma İlkeleri (YYY m.6)

Yeniden yapılandırma usulünde borçlu şirket, hazırlayacağı projede 309/n, f.2 gereğince, hukuki nitelikleri büyük ölçüde benzer olan alacakların aynı sınıfta yer alması şartıyla, alacaklıları farklı sınıflarda gruplandırabilir. Borçlu şirketin alacaklılarını gruplandırması mecburi değildir; ancak gruplandırma öngörülüyorsa YYY 6.maddesinde sayılmış olan ilkeler göz önüne alınmalıdır.

Burada öncelikle değinilmesi gereken YYY 6, f.2 hükmüdür. Bu hüküm gereğince “proje aynı sınıfta olup da etkilenen alacaklılar arasında ayırım veya hakkaniyete uygun olmayan çözüm içeremez. Şu kadar ki, ayırımdan veya hakkaniyete uygun olmayan çözümden etkilenen alacaklıların tümü bu durumu açıkça kabul edebilir”. Kaynağını BC § 1123(a)(4)<sup>270</sup>, den alan bu hüküm, yeniden yapılandırma usulünün en önemli ilkelerinden olan sınıf içi eşitlik ilkesinin (**Gleichbehandlung innerhalb einer Gruppe**) yansımasıdır. BC § 1123(a)(4) gereğince, yeniden yapılandırma planında, aksi alacaklı tarafından kabul edilmediği sürece, aynı sınıfta yer alan alacaklıların aynı muameleye tabi tutulması gerekir. Örneğin aynı sınıftaki alacaklılardan bir kısmına nakit ödeme yapılması, diğerlerine ise uzun vadeli senetlerin verilmesi mümkün değildir<sup>271</sup>.

---

<sup>269</sup> Picot/Aleth, çoğunluk sağlamak amacıyla manipülasyon yapıldığı şüphesinin ortadan kaldırılması için gruplandırmaya ilişkin kriterlere planda yer verilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Picot, Gerhard, Aleth, Franz, **Unternehmenskrise und Insolvenz: Vorbeugung, Turnaround, Sanierung**, C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1999, s.261.

<sup>270</sup> “BC § 1123. Contents of plan: (a) Notwithstanding any otherwise applicable nonbankruptcy law, a plan shall- ... (4) provide the same treatment for each claim or interest of a particular class, unless the holder of a particular claim or interest agrees to a less favorable treatment of such particular claim or interest; ...”

<sup>271</sup> Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.575; Scarberry v.d, a.g.e., s.590.

Alman külli takip planı usulünde de sınıflar içinde katı bir eşitlik söz konusudur<sup>272</sup>. InsO § 226(1) gereğince, külli takip planı, bir grup içindeki tüm alacaklılara eşit haklar teklif etmelidir. Bir sınıf içerisinde yer alan alacaklıların farklı bir muameleye tabi tutulması ise Amerikan yeniden yapılandırma usulünde olduğu gibi ancak bunların onayı ile mümkün olmasına rağmen, burada BC sisteminden değişik olarak, InsO § 226(2) gereğince bu farklı muameleyi kabul eden tüm ilgililerin uygun beyanlarının külli takip planına eklenmesi zorunlu tutulmuştur<sup>273</sup>.

Alman ve Amerikan yeniden yapılandırma usullerinde olduğu gibi, Türk yeniden yapılandırma usulü de, sınıflar içinde mutlak bir eşitlik öngörmektedir<sup>274</sup>. YYY 6.maddesi 2.fikrası gereğince, proje aynı sınıflar içinde yer alan alacaklılar arasında, bunlar tarafından açıkça kabul edilmediği sürece, farklı veya hakkaniyete uygun olmayan çözümler içeremeyecektir. Dolayısıyla, borçlu şirket aynı sınıflarda yer alan alacaklılara eşit haklar bahşetmelidir<sup>275</sup>.

YYY 6.maddesi 1.fikrasında ise, yeniden yapılandırma projesinin hazırlanması sırasında, alacaklarını gruplandırmak isteyen borçlu şirketin uyması gerekli yapısal ilkeler 7 bentte tespit edilmiştir. Buna göre:

“a) Esas itibarıyla benzer alacaklar aynı sınıfta gösterilir. Benzer alacakların farklı sınıflar içerisinde yer alabilmesi için kabul edilebilir ekonomik veya ticari sebepler bulunmalıdır.

b) Bir alacaklı, alacaklarının niteliği gereği birden fazla alacaklı sınıfında yer alabilir ve niteliği farklı olan her bir alacağı için proje üzerinde ayrı ayrı oy kullanır.

c) Projeden etkilenen alacaklıların teminatl ve teminatsız alacaklılardan oluşması halinde, projede teminatl ve teminatsız alacaklılar için ayrı sınıflar bulunmalıdır.

d) Bir alacağın teminat altına alındığı rehinli malın üzerinde başkaca bir rehin veya başka bir mükellefiyetin bulunmadığı durumlarda o alacak için ayrı bir sınıf

---

<sup>272</sup> Häsemeyer, a.g.e., s.699.

<sup>273</sup> Häsemeyer, a.g.e., s.699; Herzig, a.g.e., s.26.

<sup>274</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.309.

<sup>275</sup> Herzig, a.g.e., s.26.

oluşturulabilir.

e) Bir alacağın birden fazla rehin ile teminat altına alındığı veya aynı malların üzerinde başka rehinlerin bulunduğu hâllerde, bu alacak aynı anda farklı sınıflar içerisinde değerlendirilebilir. Ancak bu alacağın tâbi olacağı şartlar, o sınıftaki diğer tüm teminatlî alacakların öncelik ve dereceleri açısından hakkaniyete uygun olmalıdır.

f) Birden çok alacak tek bir mal ile teminat altına alınmış ise, alacakları bu mal ile temin edilmiş olan tüm rehinli alacaklar aynı sınıfta yer alır.

g) Rehinli mal üzerinde uygun surette yapılan değer tespiti sonucu rehinli malın değeri teminatlî bir alacağın yalnızca bir kısmını karşılıyor ise rehinle karşılanmayan kısım teminatsız alacak olarak sınıflandırılır.”

### C. Projenin İçeriği

Yeniden yapılandırma usulünün en önemli unsuru olan yeniden yapılandırma projesi, mali durumu bozulmuş olan borçlu şirketin iyileştirilmesine yönelik olarak konkordatoda olduğu gibi sadece alacakların belirli bir kısmından feragat edilmesi veya vadesi gelmiş borçların vadeye veya taksitlere bağlanması gibi<sup>276</sup> mali tedbirleri içermez<sup>277</sup>. Geniş anlamda bir iyileştirme olan yeniden yapılandırma için, borçlu şirketin korunması ve devamı (**Erhaltung und Fortführung**) adına tüm iktisadi (**finanz- und leistungswirtschaftlich**) önlemlerin alınması<sup>278</sup> ve kural olarak tüm ilgililerin birlikte hareket etmesi<sup>279</sup> zorunludur. Bu nedenle yeniden yapılandırma yoluyla bir iyileştirmenin sağlanabilmesi için sadece alacaklıların alacaklarının ertelenmesine muvafakat etmeleri yeterli değildir; aynı zamanda büyük alacaklıların alacaklarının bir kısmından feragat etmeleri, rehinli alacaklıların rehinleri paraya çevirme yollarına başvurmamaları, işçilerin veya işçi sendikalarının yeniden yapılandırma şartlarına uymaları ve son olarak da iyileştirme süreci içinde borçlu

---

<sup>276</sup> Kuru, El Kitabı, s.1230.

<sup>277</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.317. Atalay, Oğuz, “Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması”, **İcra İflas Kanunundaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması**, Seminer, İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul, 2004, s.20-32, s.22.

<sup>278</sup> Herzig, a.g.e., s.79.

<sup>279</sup> Bork, Einführung in das neue Insolvenzrecht, s.175.

şirkete yeni kredi imkanlarının yaratılması gerekecektir<sup>280</sup>.

İİK, BC' de olduğu gibi, projede öngörülebilecek tedbirler ve projenin içeriği hususunda borçlu şirkete geniş bir tasarruf imkanı tanımaktadır<sup>281</sup>. İİK 309/n maddesi 5.fıkrasında, borçlu şirketin iyileştirilmesine yönelik olarak projede yer alabilecek bazı organizasyona yönelik teknik ve mali tedbirler sayıldığı halde, bunlar sınırlı olarak belirtilmediğinden, borçlu yeniden yapılandırma projesinde bir çok farklı iyileştirme aracına başvurabilecektir<sup>282</sup>.

İİK 309/n ayrıca projenin içeriğinde yer alması gereken hususları da belirlemiştir<sup>283</sup>. Bu madde uyarınca borçlu şirket tarafından hazırlanacak proje, alacaklıların tabi olacağı koşulları, projenin borçlunun taraf olduğu sözleşmelere ve borçlunun tasarruf yetkisine etkilerini, yeni kredi alınıp alınmayacağını, iyileştirme için hangi yöntemlere başvurulacağını, projenin kimin tarafından denetleneceğini ve projeyi reddeden alacaklıların alacaklarının benzer hukuki niteliğe sahip alacaklarla eşit koşullara tabi olacağını bildirmek ve bu hususlarda açıklık taşımak<sup>284</sup> zorundadır. Kanımızca bu hususlar projenin asgari unsurlardır, dolayısıyla projede bunlar dışında başka hususlara da yer verilmesi mümkündür. Ancak proje onaylanmış olsa dahi, projenin bu asgari hususları içerip içermediği, İİK 309/p maddesi gereğince tasdik duruşmasında incelenmelidir<sup>285</sup>. Aşağıda İİK 309/n maddesi gereğince projenin içeriğinde yer alması gereken hususlar ayrı ayrı inceleme konusu yapılacaktır.

### **1. Projeden Etkilenen Alacaklıların Tabi Olacağı Koşullar ve Benzer Alacaklara Sahip Olan Alacaklılar Arasında Eşitliğin Nasıl Sağlanacağı (İİK 309/n, f.1, b.1)**

Borçlu şirket hazırlayacağı yeniden yapılandırma projesinde, öncelikle projeden etkilenen alacaklıların tabi olacağı koşulları belirtmelidir. Borçlu şirketin ve işletmesinin devamı ve likidite engellerinin aşılması, ancak belirli alacaklıların

---

<sup>280</sup> Bork, Einführung in das neue Insolvenzrecht, s.175,176.

<sup>281</sup> Presoly, a.g.e., s.168.

<sup>282</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.317.

<sup>283</sup> BC de, yeniden yapılandırma planının içermesi gereken asgari unsurları belir

<sup>284</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.314.

<sup>285</sup> BC § 1123.maddesi hükmü yönünden aynı görüşte Presoly, a.g.e., s.168.

alacaklarının bir kısmından feragat etmeleri ile mümkün olacaktır<sup>286</sup>.

Kanun, burada ayrıca benzer alacaklara sahip olan alacaklılar arasında eşitliğin nasıl sağlanacağına da belirtilmesini istemiştir. Kanunun bu hükmü karışıklığa açıktır. **Taşpınar Ayvaz**, bu hükmü benzer alacaklara sahip olan *projeden etkilenmeyen alacaklılar* ile *projeden etkilenen alacaklılar* arasında ayırım yapılmaması ve bunlar arasında da eşitlik sağlanması gerektiği şeklinde yorumlamıştır<sup>287</sup>.

Ancak kanımızca kanun burada sadece, projeden etkilenen alacaklılar içinde benzer alacaklara sahip olanlar arasında eşitliğin nasıl sağlanacağı hususunu ifade etmek istemiş ve gruplandırma öngörülmemiş olsa dahi, bir sınıf içerisinde gruplandırılmaları mümkün olan alacaklılara eşit muamele yapılması gerektiğini hüküm altına almıştır. Yani burada projeden etkilenen alacaklılarla, etkilenmeyen alacaklılar arasında bir eşitliğin sağlanması kanımızca söz konusu değildir. Kaldı ki, bu uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın amacına da aykırıdır. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma sadece projeden etkilenen alacaklılarla yapılacağından<sup>288</sup>, projeden etkilenmeyen alacaklıları bağlamaz. Hükümet gerekçesinde de, bu husus daha açık ifade edilmiş ve “projeden etkilenen alacaklıların tabi olacağı koşullar ve bunlar arasındaki eşitliğin nasıl sağlanacağı” denilmiştir<sup>289</sup>.

## **2. Projenin Borçlunun Taraf Olduğu Sözleşmelere Etkisi (İİK 309/n, f.1, b.2)**

Projenin borçlu şirketin taraf olduğu sözleşmelere etkisi, projenin maddi hukuka yönelik etkilerini gösteren önemli bir husustur<sup>290</sup>. Kanunda, borçlu şirketin hazırlayacağı projede bu hususa mutlaka yer vermesi öngörüldüğü gibi, bu etkilerin neler olabileceği konusunda herhangi bir düzenleme yapılmamış, düzenleme

---

<sup>286</sup> Herzig, a.g.e., s.81.

<sup>287</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.306.

<sup>288</sup> Kuru, El Kitabı, s.1351.

<sup>289</sup> “Hükümet Gerekçesi m.4: Maddede yeniden yapılandırma projesinde bulunması gereken hususlar sayılmıştır. Buna göre, yeniden yapılandırma projesinde, projeden etkilenen alacaklıların tabi olacağı koşullar ve bunlar arasında eşitliğin nasıl sağlanacağı ... gösterilmelidir.”

<sup>290</sup> Altay, a.g.e., c.2, s.1285.

alacaklıların ve borçlu şirketin yetkisine bırakılmıştır<sup>291</sup>.

**Altay'a** göre bu bağlamda özellikle ele alınması gereken sözleşmeler vadesi gelmemiş sözleşmeler, sürekli edimler içeren sözleşmeler, kira sözleşmeleri ve yeniden yapılandırma başvurusu öncesinde akdedilmiş ancak edimleri tamamen ifa edilmemiş sözleşmelerdir<sup>292</sup>. Yazar ayrıca bu etkiler konusunda, iflasın sözleşmelere etkisi hakkındaki kuralların kıyas yoluyla yeniden yapılandırma usulüne de uygulanabileceğini belirtmekteyse de<sup>293</sup>, **Taşpınar Ayvaz** iflas ve yeniden yapılandırma usulleri arasındaki temel farklılıklar nedeniyle bu kuralların uygulanmasının isabetsiz olacağını ifade etmekte ve bu görüşe karşı çıkmaktadır<sup>294</sup>.

Kanımızca burada projenin borçlu şirketin taraf olduğu sözleşmelere etkileri, projede borçlu şirketin İİK 309/n, f.1, b.5 uyarınca öngöreceği olduğu mali ve organizasyona yönelik teknik tedbirler çerçevesinde ele alınmalıdır. Örneğin, borçlu şirketin projeye bir kira alacağını yeniden yapılandırması halinde, kira sözleşmesinde yer alan cezai şartların veya sözleşmenin feshi sebeplerinin uygulanmayacağına yönelik düzenlemelere, borçlunun bir banka ile akdetmiş olduğu kredi açma sözleşmesinden (genel kredi sözleşmesinden) doğan bir banka alacağının yeniden yapılandırılması halinde, bankanın tek taraflı fesih yetkisini kullanmayacağı ve kredi hesabını kat' etmeyeceği<sup>295</sup> gibi düzenlemelere projede yer verilebilecektir. Bu etkiler her projenin niteliğine ve borçlu şirketin taraf olduğu sözleşmelerin şartlarına göre çeşitlendirilebilir. İİK 309/r maddesi 2.fıkrası gereğince, tasdik edilmiş projenin koşulları projeden etkilenen alacaklılarla daha önceden yapılmış tüm sözleşme hükümlerinden önce geleceği için, projenin onaylanmış ve tasdik edilmiş olması halinde bunlar da geçerlilik kazanacaktır.

### **3. Projenin Borçlunun Mal Varlığı Üzerindeki Tasarruf Yetkisine Etkisi (İİK 309/n, f.1, b.3)**

Türk yeniden yapılandırma usulünde borçlu prosedür boyunca, borçlu şirketin

---

<sup>291</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.315.

<sup>292</sup> Altay, a.g.e., c.2, s.1285.

<sup>293</sup> Altay, a.g.e., c.2, s.1285.

<sup>294</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.315.

<sup>295</sup> Akyol, Şener, **Banka Sözleşmeleri Ord.Prof. Dr. Kemalettin Birsen'e Armağan**, Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkiler, 3.Fasikül, Afa Matbaacılık, İstanbul, 2001, s.96,104.

kendi mal varlığı üzerinde tasarruf yetkisi yani kendi varlığını idare ve temsil edebilmesi<sup>296</sup>, herhangi bir sınırlamaya veya denetim tabi tutulmamıştır. Bu nedenle uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, bütün tasarruf yetkisinin sınırlandırıldığı iflastan<sup>297</sup> (İİK m.191) ve tasarruf yetkisinin konkordato komiserinin denetimine tabi olduğu (İİK m.287, İİK m.290) konkordatodan<sup>298</sup> ayrılır<sup>299</sup>. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada borçlu şirketin mal varlığı üzerindeki tasarrufunun sınırlanması ancak iki halde mümkündür: İİK 309/ö maddesi 2.fıkrası gereğince<sup>300</sup> veya borçlu şirket tarafından projede öngörülmesi halinde<sup>301</sup>.

Aşağıda ara dönemde mahkemece alınacak tedbirler bahsinde daha geniş yer verilecek olan İİK 309/ö maddesi 2.fıkrası, mahkemeye borçlu şirket veya alacaklılardan birinin talebi üzerine, borçlunun mal varlığını korumaya yönelik ve borçlunun faaliyetleri bakımından gerekli gördüğü tedbirleri almak ve bu halde borçlu şirketin faaliyetlerini bizzat sevk ve idare edecek veya bu faaliyetleri denetleyecek bir ara dönem denetçisi atamak yetkisi tanımıştır.

Borçlu şirket ayrıca projeye, kendi mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkisine ilişkin sınırlamalar da öngörebilir. Dolayısıyla projenin onaylanmasını ve tasdikini takiben borçlunun mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkisi projedeki koşullar dahilinde sınırlanabilecektir. Ancak bu sınırlamaların veya etkilerin neler olabileceği ve projenin borçlunun tasarruf yetkisini nasıl etkileyebileceğinin belirlenmesi konusunda, projenin sözleşmelere etkisi bahsinde olduğu gibi, burada da borçluya bir

---

<sup>296</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e, s.499.

<sup>297</sup> Kuru, El Kitabı, s.1253.

<sup>298</sup> Kuru, El Kitabı, s.1253.

<sup>299</sup> BC § 1107'de ifadesini bulan Amerikan yeniden yapılandırma usulünün önemli kurumu "debtor in possession" gereğince, Amerikan yeniden yapılandırma usulünde de, kural olarak işletmenin ve mal varlığının idaresi borçluya bırakılmıştır. Bir kayyım (trustee) atanması istisnadır. Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.499. Alman külli takip usulünde ise borçlunun mal varlığının temsil ve tasarruf yetkisi, kural olarak külli takip idarecisine bırakılmıştır. Alman külli takip kanunu, aciz haline düşmekten kurtulamayan borçlunun, külli takibe konu mal varlığını idare etmekte uygun kişi olmadığı görüşünden hareket etmektedir. Ancak InsO § 270 v.d gereğince borçlunun belirli koşullar altında kendi mal varlığını temsil ve idaresine (Eigenverwaltung) cevaz verilmiştir. Blatz v.d., a.g.e., s.95. Lerche/Wahl, uygulamada, mahkemelerin ve alacaklıların, mali durumun bozulmasına sebep olanların temsil ve idaresine sıcak yaklaşımadıklarını belirtmektedirler. Lerche, Niklas, Wahl, Tobias, "Unternehmenskauf aus der Insolvenz - Rechtliche Rahmenbedingungen und praktische Aspekte", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.365-395, s. 371.

<sup>300</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.315.

<sup>301</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.315.

serbestlik tanınmıştır<sup>302</sup>.

Borçlu şirket burada, projenin tasdiki ile gerçekleşecek süreç içerisinde, tasarruf yetkisini nasıl kullanacağı, eğer öngörüyorsa kendi tasarruf yetkisi açısından sınırlamaları ve ileride yapacağı tasarruf işlemleri hususunda projeden etkilenen alacaklılarına teklif götürecektir ve onları bilgilendirecektir<sup>303</sup>.

#### **4. Borçlunun Kredi Gibi Finansman Kaynaklarına Başvurup Başvurmayacağı (İİK 309/n, f.1, b.4)**

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvuran borçlu şirket, işletmesini idare etmek, işçilerinin maaşlarını ödemek, hammadde temin edebilmek ve işletmenin diğer ihtiyaçlarını karşılamak hususunda yeterli para kaynağına sahip değildir<sup>304</sup>. Bu nedenle, borçlu şirketin veya işletmesinin iyileştirilmesini amaçlayan bir yeniden yapılandırma projesi, başarılı olmak için kural olarak iyileştirme kredilerine (**Sanierungskredite**) ihtiyaç duyacaktır<sup>305</sup>.

İİK burada “kredi gibi finansman kaynakları” terimine yer vermiş ve 309/ö maddesi 5.fıkrasında ise finansman kaynağı teriminin, kredi dışında borçluya hammadde gibi işletmenin faaliyet gösterebilmesi için gerekli mal ve hizmetleri sağlayanları da kapsayacağını belirtmiştir.

Borçlu şirketin yeniden yapılandırma projesinde kredi ve diğer finansman araçlarına başvuracağını belirtmesi, projeden etkilenen alacaklıların projenin gerçekleşebileceği yönündeki inançlarını sağlamlaştırmak açısından önemlidir<sup>306</sup>. Ancak borçlu şirketin teminat olarak gösterebileceği mallarının bulunmaması halinde, iyileştirme kredilerini sağlayacak olanların, özellikle yeniden yapılandırma

---

<sup>302</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.315.

<sup>303</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.315.

<sup>304</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s. 149,165.

<sup>305</sup> Häsemeyer, a.g.e., s.719; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.316, Altay, a.g.e, c.2, s.1286. Scarberry v.d., bazı nadir durumlarda işletmeyi idare edebilmek için mal varlığının yeterli olabileceğini, örneğin bazı hallerde yeniden yapılandırmada kullanılması gerekmeyen değerli varlıkların satılması ile şirkete gerekli para akışının sağlanabileceğini, ancak genellikle yeniden yapılandırma süreci içerisinde borçlu şirketin işletmesinin faaliyetini sürdürebilmek için ek krediler alması gerektiğini belirtmektedirler. Scarberry v.d., a.g.e., s.165.

<sup>306</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.316.



projesinin başarıya ulaşamaması halinde, güvence altına alınmaları gereklidir<sup>307</sup>. Borçlu şirketin kredileri kimden temin edeceği hususunda İİK' de bir kısıtlama olmadığından, borçlu şirketin yeni kredileri projeden etkilenen alacaklılardan veya daha önce borç ilişkisine girmiş olduğu üçüncü şahıslardan da sağlaması mümkündür<sup>308</sup>.

BC § 364, borçlunun veya kayyımın, yeniden yapılandırma usulü içinde kredi almalarını belirli kurallara bağlamıştır<sup>309</sup>. Bu kurallar gereğince borçlu veya kayyım tarafından temin edilecek krediler, öncelikle kredinin işlerin olağan akışı (**ordinary cause of business**) içinde veya dışında olması, daha sonra da kredinin öncelikli (**priority**), çok öncelikli (**superpriority**) veya teminat karşılığı (**secured**) olmasına göre farklı hükümlere tabi olacaktır<sup>310</sup>. Örneğin, BC § 364(a) gereğince borçlunun işlerin olağan akışı sırasında ödeyeceği ve teminat karşılığı olmayan bir kredinin alınması için bir duruşma yapılmasına veya mahkeme kararına gerek olmadığı gibi, alınan bu kredi BC § 503(b) ve § 507(a) (1) gereğince öncelikli sayılacak ve tasdik edilen yeniden yapılandırma planının yürürlüğe girdiği tarihte nakden geri ödenecektir<sup>311</sup>.

İİK, BC aksine, projede kredi gibi finansman araçlarına başvurulacağının öngörülmesi halinde, bu hususun hangi kurallara tabi olacağını açıkça düzenlememiştir. Türk yeniden yapılandırma usulünün, Amerikan yeniden yapılandırma usulünden farklı olarak iflas dışı bir usul olması nedeniyle, burada herhangi bir düzenleme yapılması da kanımızca gereksizdir. Borçlu şirket, diğer tüm hususlarda olduğu gibi, alacağı kredileri de alacaklılarıyla uzlaşarak serbestçe kararlaştırmak imkanına sahiptir.

Diğer yandan, İİK 309/ö maddesi, 4.fıkrasında, borçlu şirkete uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurmasından, projenin tasdikine kadar olan

---

<sup>307</sup> Häsemeyer, a.g.e., s.718.

<sup>308</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.316.

<sup>309</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.165.

<sup>310</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.165.

<sup>311</sup> Borçlunun BC § 364(b) ve § 364(c) gereğince işin olağan akışı dışında olan teminatsız krediler ve teminatlı veya diğer tüm kredilere öncelikli olan (superpriority) kredileri alması için alacaklılar toplantısına bildirimde bulunmasına ve mahkemede bu hususta bir duruşma yapılmasına bağlıdır. Scarberry v.d., a.g.e., s.165 v.d.

süreçte (ara dönem, İİK 309/ö), işletmenin devamı için zorunlu olması veya mal varlığının korunması veya arttırılması için gerekli olması koşuluyla kredi gibi finansman araçlarına başvurmasına da cevaz verilmiştir<sup>312</sup>. İİK 309/t, f.1 de, borçluya projenin tasdikinden önce teminatlı veya teminatsız finansman kaynağı yaratıp, bu alacağını kısmen veya tamamen elde edemeyen alacaklılara, projeden etkilenen alacaklılardan olmasa dahi projenin borçlu tarafından ihlal edildiğini mahkemeye bildirme hakkı tanımıştır<sup>313</sup>.

#### **5. Projenin Uygulanabilirliğini Sağlayacak Yöntemler (İİK 309/n, f.1, b.5)**

Yeniden yapılandırmanın geniş anlamda bir iyileştirme olduğuna, bu nedenle konkordatodan farklı olarak, sadece mali tedbirleri değil, organizasyona yönelik teknik tedbirleri de içermesi gerektiğine sıkça değindik. İİK’ de, BC § 1123(a)(5)’de olduğu gibi, borçlu şirketin yeniden yapılandırma projesinde yer verebileceği organizasyona yönelik teknik ve mali tedbirleri (yöntemleri) örnekleme yoluyla saymıştır.

Bunlar: Borçlunun işletmesinin kısmen ya da tamamen devri, diğer bir şirket veya şirketlerle birleşmesi, sermaye yapısının veya ana sözleşmesinin değiştirilmesi, borçlu işletmenin yönetiminde yer alacak kişilerin belirlenmesi, borçların vadelerinin uzatılması, faiz oranlarının değiştirilmesi ve menkul kıymet ihracı gibi yöntemlerdir. Borçlu şirket bu yöntemleri daha da çeşitlendirebilecek ve projenin uygulanabilirliğini sağlayacak her tür yöntem ve tedbiri projeden etkilenen alacaklıların onayına sunabilecektir.

#### **6. Proje Denetçisi (İİK 309/n, f.1, b.6)**

Borçlu şirket, yeniden yapılandırma projesinde, projenin tasdik kararından

---

<sup>312</sup> **Taşpınar Ayvaz**, burada iki ayrı tip kredinin söz konusu olduğu, borçlunun bu dönemde projede yer verdiği kredileri tasdikten önce talep etmesinin veya başka krediler almasının da mümkün olabileceği görüşündedir. Ancak borçlunun bu dönemde kredi alması hususunda projede bir kısıtlayıcılık öngörülmemiş olmalıdır. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.316.

<sup>313</sup> “Ancak, gerçekleşecek iflasta bu alacaklılara herhangi bir öncelik tanınmamıştır.” Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.317. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde borçlu şirkete kredi sağlayanlar açısından bir öncelik hakkı tanınmamış oluşu, önemli kredi tedarikçilerinden olan bankaların kanımızca bu usule sıcak bakmamalarına sebep olacaktır.

sonra projenin uygulanmasının kim tarafından ve nasıl denetleneceği hususuna da yer vermelidir.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünün öngördüğü görevli organlardan biri olan proje denetçisinin yetkileri, İİK 309/p, f.2’de “sadece projenin yerine getirilmesine ilişkin esasları denetleyip alacaklılara durumu düzenli olarak bildirmek” olarak belirlenmiştir. Yine bu hüküm uyarınca proje denetçisi veya denetçileri, borçlu ve alacaklıların bu husustaki görüşleri dikkate alınarak mahkeme tarafından atanacak, borçlu ve alacaklılar herhangi bir denetçi seçmedikleri veya herhangi bir denetçi üzerinde anlaşmaya varamadıkları takdirde mahkeme resen bir proje denetçisi seçecektir. YYY 19.maddesi 4.fikrası gereğince de, proje denetçisi, işin niteliği ve ifası için lazım gelen vasıflara sahip, bağımsız ve tarafsız yeminli müşavirler arasından seçilecektir. Sorumlulukları ve görevleri projede tesbit edilebilecek denetçilerin, projeden etkilenen alacaklılar veya borçlu ile menfaat ilişkisi içinde bulunmamaları gerekir.

İİK 309/n maddesi yeniden yapılandırma projesinin içeriğinde yer alacak asgari unsurları belirlemektedir. Dolayısıyla, borçlu tarafından hazırlanacak yeniden yapılandırma projesinde, projenin kim (veya kimler) tarafından, nasıl denetleneceğinin belirtilmiş olması zorunludur. Projenin alacaklılar tarafından gerekli çoğunlukla onaylanması halinde, projede yer alan diğer unsurlar yanında da projenin denetçisi konusunda uzlaşma sağlanmış olacaktır. Bu halde, İİK 309/n, f.1 b.6 karşısında İİK 309/p maddesi 2.fikrası geçersiz kalmaktadır. Çünkü projeden etkilenen alacaklılarla borçlunun proje denetçisi hususunda uzlaşmamış oluşları esasen projenin tümüyle onaylanmamış olması anlamına gelecektir<sup>314</sup>. Kanun koyucu burada, projeden etkilenen alacaklılar ile borçlunun proje denetçisi üzerinde uzlaşmaya varamamaları halinin yeniden yapılandırma projesinin onaylanmasına engel olmasını engellemek istemiş gözükmektedir. Ancak kanımızca, borçlu şirket tarafından hazırlanacak yeniden yapılandırma projesinin, en azından YYY 19.maddesi koşullarını haiz bir proje denetçisi veya denetçilerinin isimlerini, bunların görev ve sorumluluklarını içermesi zorunludur.

---

<sup>314</sup> Aynı görüşte bkz. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.318, 352.

## 7. Eşit Muamele (İİK 309/n, f.1, b.7)

Borçlu şirketin yeniden yapılandırma projesinde en son olarak yer vermesi gereken husus, “projeyi reddeden alacaklının alacağına, bu alacaklı projede kendi sınıfı için öngörülen haktan daha azını açıkça kabul etmediği sürece, nitelik itibarıyla benzerlik gösteren alacaklarla eşit muameleye tâbi olacağı” hususudur.

### D. Projenin Müzakeresi

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, konkordato usulünden farklı olarak alacaklıların alacaklarını bildirmeleri ve bu alacakların varlığına ilişkin delilleri vermeleri<sup>315</sup> söz konusu değildir. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, projenin müzakeresi sadece projeden etkilenen alacaklılara ve mahkeme dışında yapılacaktır<sup>316</sup>.

Projenin müzakeresi safhasında projeden etkilenen alacaklıların proje hakkında sağlıklı bilgi sahibi olarak karar verebilmeleri için, proje ve borçlu şirket hakkında belirli bilgiler alacaklıların bilgisine sunulur<sup>317</sup>.

### 1. Genel Olarak Alacaklıların Bilgilendirilmesi

YYY 7.maddesi gereğince borçlu şirket “projenin oylanması için alacaklıları davete ilişkin olarak, borçlu projeden etkilenen alacaklılara proje hakkında karar vermelerine imkan sağlayacak gerekli bilgiyi de içeren belgeleri vermekle yükümlüdür”. Dolayısıyla, yeniden yapılandırma projesinin oylanabilmesi için, projenin ve yeterli bilgilendirmenin projeden etkilenen alacaklılara uygun araçlarla tebliğ edilmesi zorunludur<sup>318</sup>.

Projeden etkilenen alacaklıların, projeyi onaylamadan veya reddetmeden

---

<sup>315</sup> Kuru, El Kitabı, s.1260.

<sup>316</sup> Kuru, El Kitabı, s. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.325. **Pekcanitez**, ispat kolaylığını sağlamak adına uzlaşma sürecinde bir resmi kuruma yer verilmesi hususunun düşünülmesi gerektiğini ifade etmektedir. Pekcanitez, Hakan, **Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması, İcra İflas Kanunundaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması**, Seminer, İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul, 2004, s.33-44, s.36.

<sup>317</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.490. **Taşpınar Ayvaz**, müzakere aşamasını projeden etkilenen alacaklıların bilgilendirilmelerinden önce gerçekleşen ve kanunun herhangi bir biçime ve usule bağlamadığı görüşmeler safhası olarak tanımlamıştır. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.325.

<sup>318</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.490; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.318,319; Kuru, El Kitabı, s.1352.

önce, proje hakkında yeterli bilgi sahibi olmaları gerekir<sup>319</sup>. Amerikan yeniden yapılandırma usulünde 1978 yılında yapılan reformla getirilen<sup>320</sup> “**disclosure statement** (ifşa bildirim)”, alacaklıların yeniden yapılandırma planıyla ilgili doğru bir yargıya varabilmeleri için bunlara “yeterli bilginin (**adequate information**)” sağlanması amacına hizmet eder<sup>321</sup>. Yeterli bilginin verilmesi ise, borçlu işletmenin somut durumu çerçevesinde makul bir alacaklının plan hakkında esaslı ve bilgili karar vermesinin sağlanmasıyla mümkün olacaktır<sup>322</sup>. Alman külli takip sisteminde ise, InsO § 220(2) gereğince külli takip planının tasvir edici (**darstellende Teil**) kısmıyla, alacaklılara planın gerçekleşmesine yönelik yeterli ve isabetli bir bilgilendirme sağlanmalı<sup>323</sup> ve bu bilgilendirme, planın anlaşılmasına ve onaylanmasına yönelik, güven telkin edici tüm verileri içermelidir<sup>324</sup>.

Amerikan yeniden yapılandırma usulünde ise, Türk yeniden yapılandırma usulünden farklı olarak bilgilendirme için öncelikle mahkemede bir duruşma yapılmakta, mahkemenin ifşa bildirimini kabul etmesi halinde, plan, oy pusulası ve planı oylamak için son tarihi gösteren bir bildirimle birlikte alacaklılara postalanmaktadır<sup>325</sup>. Türk yeniden yapılandırma usulünde ise müzakere safhası mahkeme dışında gerçekleştiğinden, borçlu şirket YY 7.maddesi gereğince projeden etkilenen alacaklılara gönderdiği belgelere benzer belgeleri, projenin tasdiki için mahkemeye başvurduğunda, İİK 309/o ve YY 8.maddesi gereğince yetkili asliye ticaret mahkemesine de sunmakla yükümlüdür.

## 2. Bilgilendirme Usulü

YY 7.maddesi 1.fıkrası gereğince, borçlu şirket, projeden etkilenen alacaklılarını, bunların proje hakkında karar vermelerine imkan sağlayacak gerekli bilgi ve belgeyi de ekleyerek, iadeli taahhütlü mektup veya noter ihbarnamesi gibi yollarla proje hususunda bilgilendirir. Yönetmelik alacaklıların bilgilendirilmesi

---

<sup>319</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.504.

<sup>320</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.504.

<sup>321</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.706. Bkz. BC § 1125.

<sup>322</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.504.

<sup>323</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.505.

<sup>324</sup> Häsmeier, a.g.e., s.696. InsO § 229 ve § 230.maddelerinde bu hususta plana eklenecek belgeler sayılmaktadır.

<sup>325</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.706.

usulü konusunda herhangi bir kısıtlama getirmemektedir<sup>326</sup>. Bu nedenle doktrinde bilgilendirmenin özel posta yoluyla veya kuryeyle yapılabileceği ancak elektronik posta yoluyla yapılamayacağı görüşüne yer verilmiştir<sup>327</sup>. Ayrıca bilgilendirmenin iadeli taahhütlü mektupla yapılması halinde, mektubun içinin boş çıkması olasılığı nedeniyle<sup>328</sup> sadece noter yoluyla<sup>329</sup> yapılmasının daha uygun olacağı konusunda doktrinde görüş birliği bulunmaktadır<sup>330</sup>.

Borçlu şirket, bilgilendirmeyi usulüne uygun olarak yaptığına ilişkin delilleri de, İİK 309/o maddesi 5.bendi gereğince, yeniden yapılandırma başvurusuna eklemekle yükümlüdür<sup>331</sup>. Bilgilendirme noter aracılığıyla yapıldıysa Tebligat Kanunu 59.maddesi gereğince, borçlu şirketin projeden etkilenen alacaklılara YYY 7.maddesi gereğince göndereceği tüm belgeler, tebliğ mazbatalı kapalı bir zarf içinde gönderilecek ve Noterlik Kanunu 70.maddesi gereğince, tebliğ tutanağı dairedeki nüshaya bağlanacaktır. Borçlu şirkette kalan nüshanın üzerine ise, noter tarafından tebliğin yapıldığı veya yapılamadığı hususu yazılarak (tebliğ şerhi, Noterlik Kanunu m.106 b.4) onaylanacaktır. Bilgilendirme iadeli taahhütlü mektupla yapıldıysa, Posta Tüzüğü<sup>332</sup> 108.maddesi gereğince alma haberi düzenlenecektir.

Projeden etkilenen alacaklılara YYY 7.maddesi gereğince yapılacak bilgilendirmenin usulüne uygun yapılamaması, projenin İİK 309/o maddesine uygun olup olmadığı projenin tasdik başvurusu aşamasında İİK 309/p maddesi gereğince<sup>333</sup> mahkeme tarafından denetleneceğinden, projenin mahkemece reddi sebebidir. Bu hususu ayrıca alacaklılar tarafından tasdik duruşmasında itiraz olarak ileri

---

<sup>326</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.325.

<sup>327</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.325,326.

<sup>328</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.319.

<sup>329</sup> Noterlik Kanunu 70.maddesi gereğince,tebliği istenen her nevi kağıt, Tebligat Kanunu hükümlerine göre muhatabına tebliğ olunacaktır.

<sup>330</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.325; Pekcanitez, a.g.e., s.36.

<sup>331</sup> YYY 10.maddesinde de “iadeli taahhütlü mektup veya noter ihbarnamesi gibi tebligatın yapıldığını kanıtlamaya elverişli uygun araçlarla” ifadesi kullanılmıştır. Bu nedenle kanununu ve yönetmeliğin bilgilendirmenin hangi yolla yapıldığından çok, bu belgelerin karşı tarafa ulaştığının nasıl kanıtlanacağını önemseydiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kanımızca mahkeme başvurunun tasdiki sırasında, bilgilendirmenin usulüne uygun yapıp yapılmadığını denetlerken, bilgilendirmenin hangi yolla yapıldığından çok, bu belgelerin karşı tarafa ulaşıp ulaşmadığı hususu üzerinde yoğunlaşmalıdır.

<sup>332</sup> RG 14505, 12/04/1973.

<sup>333</sup> “İİK 309/p f.1: ... Mahkeme, ..., 309/m ila 309/o maddelerindeki şartların yerine geldiğini... tespit ettiği takdirde, en geç otuz gün içinde başvurunun tasdikine aksi halde reddine karar verir.”

sürülebilir<sup>334</sup>.

### 3. Projeden Etkilenen Alacaklıları Bilgilendirmeye Yönelik Belgeler

Borçlu şirketin projeden etkilenecek alacaklılarına göndereceği belgeler YYY 7.maddesinde sayılmıştır. Bunlar: Borçlu şirket tarafından usulüne uygun olarak imzalanmış ve mühürlenmiş proje, alacaklıların bu proje çerçevesinde tâbi oldukları şartları gösteren beyan ve borçlu şirketin bu projeyi akdetmeye yetkili olduğunu ispatlayan evrak, YYY 8.maddesinde sayılan<sup>335</sup> veya mevcut en son finansal tablolar ile yeniden yapılandırılan işletmeye ilişkin finansal tahminleri gösteren bağımsız bir denetim kuruluşu<sup>336</sup> tarafından hazırlanmış rapor özeti<sup>337</sup>, YYY 9.maddesine<sup>338</sup> göre hazırlanmış iflâs analiz raporu özeti, alacaklıların sebeplerini, niteliğini ve miktarını sınıflarına göre ayrı ayrı gösteren alacaklı listesi (veya listenin dağıtım için fazla

---

<sup>334</sup> **Taşpınar Ayvaz**, özellikle tebligatın yapılacağı adresin uygulamada sorun yaratabileceğini, bilgilendirmenin alacaklının geçerli adresine yapılmaması veya yapılamaması halinde, bu alacaklının projeye dahil edilebilmesinin mümkün olmayacağını belirtmektedir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.326. Kanımızca tebligatın projeden etkilenen alacaklıya yapılmaması veya yapılamaması halinde, bu husus bu alacaklının projeden etkilenmesine engel değil, projenin (İİK 309/o maddesi 5.bendine aykırılık dolayısıyla) İİK 309/p maddesi gereğince tasdik isteminin reddi sebebidir.

<sup>335</sup> YYY 8.maddesi 2.fikrasında sayılan belgeler: “En son denetçi veya denetim kurulu raporu. Eğer rapor yoksa, şirketin neden denetlenmemiş olduğuna ilişkin borçlu tarafından düzenlenen rapor, başvuruda bulunan borçlu, ilgili mevzuat gereğince bağımsız dış denetim yaptırmak zorunda ise son denetime ilişkin rapor, son üç yıla ait finansal tablolar. (şirket veya kooperatif üç yıldan daha kısa bir süre önce kurulmuşsa, kuruluşundan itibaren düzenlenen tüm finansal tablolar.) ve borçlunun aktiflerinin durumu gösteren ve aktifinde yer alan her bir mal veya mal grubunun tarifini, defter değerini, tahmini piyasa değerini, değerlemede temel alınan usul ve esasları, üzerinde bulunan rehin hakkını veya üçüncü kişinin zilyedliğinde olanları ve rehinli alacaklıların veya üçüncü kişi zilyedlerin adlarını ve adreslerini de içeren karşılaştırmalı bir değerlendirme tablosudur.” **Altay**, halka açık anonim ortaklıklar ve menkul kıymetleri borsaya kote olmuş ortaklıkların Maliye Bakanlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine tabi olduğunu, yönetmelikte geçen mali terimlerin anlamları açısından bu kurumlar tarafından getirilen düzenlemelere başvurulması gerektiğini ifade etmektedir. **Altay**, a.g.e., c.2, s.1292.

<sup>336</sup> SPK 22.maddesi gereğince, Sermaye Piyasası Kurulu bağımsız denetim faaliyetine ilişkin esasları belirlemeye; 01/06/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre denetlemeye yetkili olanların sermaye piyasasında bağımsız denetleme faaliyetlerinde bulunacak kuruluşların kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği ile istişarede bulunarak belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler halinde ilan etmeye yetkilidir.

<sup>337</sup> Borçlu şirketin burada bir seçim hakkı mevcuttur, dolayısıyla borçlu şirket bağımsız denetim kuruluşundan alacağı finansal raporları veya YYY 8.maddesinde sayılan belgeleri projeden etkilenen alacaklılara gönderebilecektir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.320.

<sup>338</sup> YYY 9.maddesi gereğince iflâs analiz raporu bağımsız denetim kurulu tarafından hazırlanacak ve projenin uygulanabilirliğine ilişkin bir değerlendirme içerir ve bu raporda ayrıca projeye göre alacaklıların ellerine geçecek miktar ile borçlunun iflâsı halinde ellerine geçmesi beklenen muhtemel miktarlar da karşılaştırmalı olarak gösterilir. İflâs analiz raporu hazırlanırken dikkat edilecek hususlar maddede şöyle ifade edilmiştir: “En son denetim raporları, nakit akışına ilişkin tahminler, kar tahminleri, yeniden yapılandırma sürecinde sağlanacak finansman, yönetimin plan ve tahminlerinin makul olup olmadığı ve yönetimin yetkinliği.”

kabarık olması durumunda özet), projeden etkilenen ve etkilenmeyen tüm alacaklıları gösteren, etkilenen alacaklılar ile nitelik itibarıyla büyük ölçüde benzer olup da projeden etkilenmeyen alacaklıları da kapsayan, borçlu şirketin etkilenen alacaklıların proje dahilinde ellerine geçecek miktarın da yer aldığı YYY 5. maddesi uyarınca hazırlanmış bir çizelge, işletmeyi finansal zorluğa düşüren faktör ve nedenleri gösteren açıklama, yeniden yapılandırma yoluyla finansal darboğazı atlatmaya yönelik stratejiyi gösteren plan, projenin uygulanmasına yönelik şartlar, gerekli finansmanın temin edilebileceğine ilişkin beklentiler ve şartları, vergi yükümlülükleri, projenin başarısız olmasına yol açabilecek ekonomik, siyasi, hukuki, ticari vergi riskleri gibi riskler ve engeller ve en son olarak da YYY 11.maddesi uyarınca hazırlanmış oylama davetiyesidir<sup>339</sup>.

Görüldüğü gibi, YYY 7.maddesi, BC § 1125’de ifade edilen “**adequate information** (yeterli bilgi)” gibi genel bir kavram kullanmak yerine, projeden etkilenen alacaklıların proje hakkında karar vermelerini sağlayacak bilgilerin yer alacağı belgeleri detaylı olarak sayma yoluna gitmiştir<sup>340</sup>.

YYY 7.maddesi a bendi gereğince, borçlu şirket öncelikle İİK 309/n maddesindeki asgari unsurları içeren planı imzalamak, mühürlemek ve projeden etkilenen alacaklılarına bu maddede öngörülen usul dahilinde projeyi akdetmeye<sup>341</sup> yetkili olduğunu ispatlayan evrakla birlikte vermekle yükümlüdür. Burada borçlunun proje hazırlama yetkisinin olup olmadığı da araştırılması gereken bir husus olup, başvuran kişi borçlu şirket adına proje hazırlama ve uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurmaya yetkili olduğunu kanıtlamalıdır<sup>342</sup>. Borçlu şirketin

---

<sup>339</sup> Bkz. aşağıda II, D, 2.Oylama

<sup>340</sup> Amerikan yeniden yapılandırma usulünde, oylama için yapılacak bilgilendirme meseleden meseleye farklılık göstermektedir. Ancak mahkeme içtihatlarında genellikle ifşa bildirimının ihtiva etmesi gereken hususlar zamanla şekillenmiştir. Bunlara örnek olarak gösterilebilecekler, iflas başvurusuna neden olan sebepler, aktifler ve bunların değerleri, işletmenin muhtemel geleceği, ifşa bildirimindeki bilgilerin kaynağı, borçlunun güncel mali durumu, alacaklılara geri ödenmesi muhtemel miktarlar, işletmenin ileride nasıl idare edileceği gibi bilgilerdir. Presoly, a.g.e., s.175. Barbatano/Vaughan, a.g.e., s.15.

<sup>341</sup> Taşpınar Ayvaz, buradaki “akdetmek” teriminin, teknik anlamda bir sözleşmenin var olmaması nedeniyle, projenin akdedilmesi şeklinde anlaşılması gerektiğini ifade etmektedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.319. Biz de Taşpınar Ayvaz’ın bu görüşüne katılıyoruz. Yeniden yapılandırma projesi, projeden etkilenen alacaklılar tarafından karar niteliğindeki bir hukuki işlemle onaylanacağından, burada akdetmek teriminin “teklif etmek” olarak anlaşılması gerektiği görüşündeyiz.

<sup>342</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.319.



anonim şirket olması halinde, şirketi dış ilişkide TTK 317.maddesi gereğince yönetim kurulu temsil edeceği için, projeyi imzalama yetkisi kural olarak yönetim kurulundadır<sup>343</sup>. TTK 321.maddesi gereğince çift imza ilkesi benimsendiğinden, aksi sözleşmede kararlaştırılmadıkça veya temsil yetkisi murahhaslara bırakılmadıkça, projeyi borçlu anonim şirket adına iki yönetim kurulu üyesi birlikte imzalayacaktır.

Yeniden yapılandırma projesinin imzalanmasının temsil yetkisi içinde kalıp kalmadığı ve yeniden yapılandırma projesinin imzalanmasının TTK 137.maddesi gereğince işletme mevzuunun içinde kalıp kalmadığı ve bu hususta genel kuruldan karar almak zorunluluğu<sup>344</sup> olup olmadığı da açıklığa kavuşturulması gereken diğer bir meseledir. Burada konkordato ile ilgili görüş ve kararlara başvurulabilir. **Kuru**, anonim şirket yönetim kurulunun konkordato teklifi vermeye yetkili olduğunu açıkça ifade etmiştir<sup>345</sup>. Yargıtay 11. HD. de 09.02.1990 tarihli bir kararında<sup>346</sup> murahhas üye tarafından vekile verilen vekaletnameyle konkordato teklifi yapılmasında usule aykırılık görmemiştir. Kanımızca, yeniden yapılandırma projesinin imzalanması hususunda da, konkordato teklifinde olduğu gibi, yönetim kurulunun yetkili olduğunun kabulü gerekir<sup>347</sup>. Diğer sermaye şirketleri açısından ise yukarıdaki esaslara bağlı olarak, limited şirketlerde TTK 540.maddesi gereğince müdürler, paylı komandit şirketlerde ise TTK 476.maddesi atfıyla TTK 257.maddesi gereğince komandite ortaklar yeniden yapılandırma projesini imzalamaya yetkilidirler. Borçlu şirketin projeyi akdetmeye yetkili olduğu ise, TTK 42.maddesi 2.fıkrası uyarınca

---

<sup>343</sup> Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., s.305.

<sup>344</sup> Kuru, El Kitabı, s.1233.

<sup>345</sup> Kuru, El Kitabı, s.1233; Kuru, İcra ve İflas Hukuku, c.4, s.3593.

<sup>346</sup> 11 HD. E.1990/236, K.1990/723, 09.02.1990, Kuru, İcra ve İflas Hukuku, c.4, s.3593.

<sup>347</sup> Projenin borçlu şirket vekili tarafından imzalanması halinde ise, vekilin projeyi imzalayabilmesi için, vekaletnamesinde bu hususta özel bir yetki bulunması gerekip gerekmeyeceği de değinilmesi gereken ayrı bir husustur. **Kuru**, vekilin konkordato teklif edebilmesi için, konkordato bir tür sulh olduğundan, vekaletnamesinde bu hususta özel bir yetki bulunması görüşündedir. Kuru, El Kitabı, s.1233; Kuru, İcra ve İflas Hukuku, c.4, s.3590. Yukarıda yeniden yapılandırma projesinin hukuki niteliği bahsinde belirttiğimiz gibi, yeniden yapılandırma projesinin hukuki niteliği sulh değildir. Bu nedenle, kanımızca burada projenin vekil tarafından imzalanması için özel bir yetki gerekip gerekmeyeceği, projede borçlu şirket adına özel vekalet verilmesi gereken durumlardan birinin bulunup bulunmadığına göre her proje açısından ayrı olarak incelenmelidir. (Vekilin usul ve takip hukukuna ilişkin çeşitli muameleleri yapması, kambiyo taahhüdünde bulunması, müvekkil adına bağışlamada bulunması, taşınmazların mülkiyetinin geçirilmesi ve taşınmazların sınırlı bir ayni hakla kayıtlanması gibi hallerde vekile özel vekalet verilmesi gerekmektedir. Yavuz, Cevdet, **Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Yenilenmiş 6.Baskı, Beta, İstanbul, 2002, s.574,575.

düzenlenmiş imza beyannamesi<sup>348</sup> veya imza sirküleri<sup>349</sup> ile kanıtlanabilir<sup>350</sup>.

## E. Projenin Oylanması

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde müzakere safhasından sonra gerçekleşecek ikinci safha ise oylama safhasıdır. Türk yeniden yapılandırma usulünde konkordato usulünün<sup>351</sup> aksine burada alacaklı toplantısı gibi zorunlu bir kurum öngörülmemiştir. Projeden etkilenen alacaklıların projeyi oylaması YYY' de belirlenen kurallar dahilinde, borçlu şirketin alacakları daveti üzerine YYY 13.maddesi gereğince günü, saati ve yeri borçlu şirket tarafından belirlenecek bir toplantıda veya YYY 16.maddesi gereğince posta yoluyla yapılabilir.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulü, külli bir takip ve tasfiye usulü değildir<sup>352</sup>, dolayısıyla uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma yalnız projeden etkilenen alacaklılarla yapılır<sup>353</sup>. Bu nedenle konkordato usulünden ve BC ve InsO usullerinden farklı olarak, borçlu şirketin alacaklarını, haklarını ve menfaatlerini projeye yeniden yapılandırdığı her alacaklı projeyi oylamaya yetkilidir ve İİK 309/n maddesi gereğince oylamaya katıldığı takdirde gereken çoğunluğun hesabında dikkate alınacaktır<sup>354</sup>.

---

<sup>348</sup> Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., s.305.

<sup>349</sup> Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, a.g.e., s.305. (Bkz. Noterlik Kanunu Yönetmeliği [RG 15645, 13.07.1976] 7.maddesi.)

<sup>350</sup> Elektronik İmza Kanunu 5.maddesi gereğince, kanunların resmi şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukuki işlemler ve teminat sözleşmeleri haricinde, güvenli elektronik imza elle atılan imza ile aynı sonucu doğurur. YYY 7.maddesi gereğince projenin borçlu tarafından usulüne uygun olarak imzalanmış ve mühürlenmiş olması gerektiği için, kanımızca projenin güvenli elektronik imzayla imzalanması geçerli değildir.

<sup>351</sup> İİK 294.maddesi gereğince, konkordatoda alacaklılar mühlet kararının yayımlandığı gazetede yapılacak ilanda belirtilecek yer, gün ve saatte toplanarak, konkordato teklifini görüşeceklerdir. Toplantının amacı, alacaklıların borçlunun mal varlığı hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktır ve herhangi bir yeter sayı öngörülmemiştir. Toplantı sonunda oylama yapılmasına gerek olmadığı gibi, konkordatoyu kabul etmek veya reddetmek isteyen ve konkordatoya yazılmış alacaklılar konkordato tutanağını imzalayabilecektir. Toplantıda konkordatoya onay vermemiş alacaklılar, toplantıdan itibaren 10 gün içinde, konkordatoyu onayladıklarını komiserlere bildirebilirler. Kuru, El Kitabı, s.1266 v.d., Pekcanitez v.d., a.g.e., s.448 v.d.

<sup>352</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.483.

<sup>353</sup> Kuru, El Kitabı, s.1351.

<sup>354</sup> **Konkordatoda**, İİK 297 f.2 hükmü uyarınca imtiyazlı alacaklılar, rehinli alacaklılar (Rehinle temin edilmiş alacaklar komiser tarafından takdir edilen kıymet neticesinde teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar. İİK 297 f.3), borçlunun karısı, ana ve babası ve çocuklarına ait alacaklar çoğunluk hesabında dikkate alınmaz. Pekcanitez v.d., a.g.e., s.450. **Amerikan yeniden yapılandırma usulünde** BC § 1124 gereğince planla hak veya menfaatleri etkilenmeyen alacaklılar (unimpaired

Uzlaşma yeniden yapılandırma usulünde, iki tür oylama yapılması mümkündür: *Oylama toplantısı* (YYY m.13) ve *posta yoluyla oylama*<sup>355,356</sup> (YYY m.16).

Oylama toplantısı usulünde, borçlu şirket, projeden etkilenen alacaklılarını tüm alacaklıların katılımını sağlamaya uygun yer, gün ve saatte oylamaya davet eder ve bir toplantı düzenler. Bu toplantı bir oylama görevlisi tarafından idare edilir ve toplantıya katılan alacaklılar projeye yönelik oy kullanırlar.

Posta yoluyla oylama usulünde ise, borçlu şirket projeden etkilenen alacaklılara, hangi tarihe kadar oy kullanabileceklerini bildirerek oylamaya davet eder ve projeden etkilenen alacaklılarda bu tarihe kadar oylarını posta yoluyla borçlu şirket tarafından belirlenecek adrese göndermek yoluyla oy kullanırlar.

### 1. Oylamaya Davet Usulü (YYY m.10)

Borçlu şirket projeden etkilenen alacaklılarına YYY Örnek-2'ye göre hazırlanmış oylama davetiyesini iadeli taahhütlü mektup veya noter aracılığıyla göndererek bunları oylamaya davet eder. Borçlu şirket, oylama davetiyesini,

---

classes) planı kabul etmiş sayıldıklarından planı oylama hakları bulunmamaktadır. Baird/Jackson/Adler, a.g.e., s.585; Barbatano/Vaughan, a.g.e., s.17. **Alman külli takip usulünde** ise oy hakkı (Stimmrecht) InsO § 237(2) ve § 237(1) gereğince kural olarak sadece plandan etkilenen külli takip alacaklılarına (Insolvenzgläubiger: Külli takip alacaklıları şahsi talep hakkı olan alacaklıları ifade eder. Aynı talep hakkı olan alacaklılar ise Absonderungsberechtigte (rehinli alacaklılar) olarak tanımlanmıştır. Becker, a.g.e., s.95.) tanınmıştır. Foerste, a.g.e., s.232; Jauernig, a.g.e., s.280. Rehinli alacaklılar ise rehin haklarından vazgeçtikleri veya bunu icra etmedikleri halde veya borçlu bu alacaklılara karşı şahsen sorumluysa ve alacakları plandan etkileniyorsa, planı oylama hakkına sahip olurlar. (InsO § 238) Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.664; Häsemeyer, a.g.e., s.703; Schiessler, a.g.e., s.148. Alman külli takip usulünde yukarıda belirtilen alacaklıların oy haklarını kullanmaları için Türk yeniden yapılandırma usulünden farklı olarak alacaklılarını bildirmeleri ve bu alacaklılarının çekişmeli olmaması gerekir. Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.664. Çekişmeli alacaklılar hakkında külli takip mahkemesi (Insolvenzgericht) duruşmasız olarak karar (Beschluß) verir. Bork, Reinhard, "Verfahrenshürden beim Insolvenzplan", **Insolvenzrecht 1998: Tagungsband zum RWS-Forum am 11. und 12.Oktober 1998 in Berlin**, yay. haz.: Henckel, Wolfram, Kreft, Gerhart, RWS Verlag Kommunikationsforum GmbH, Köln, 1999, s.111-127, s.117.

<sup>355</sup> **Kuru** posta yoluyla oylamanın kanunda öngörülmediğini, bu nedenle kanuna aykırı olduğu görüşündedir. Kuru, El Kitabı, s.1355 dn. 11.

<sup>356</sup> Posta yoluyla oylama davetiyesine örnek olan YYY Örnek-2B'de posta yolu yanında oylamanın faksla da yapılabilmesine olanak tanımaktadır. Taşpınar Ayvaz, bu nedenle oylamanın posta yolu dışında, faksla veya noter aracılığıyla da yapılmasına olanak tanıdığını ifade etmektedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.329. Gerçekten, YYY m.11 f.2'de borçlunun oy toplantısı yapmayı öngörmediği takdirde, alacaklıların ne surette oy kullanacağını oylama davetiyesinde belirtmesi gerektiği hüküm altına alındığına göre, Taşpınar Ayvaz'ın da ifade ettiği gibi, oylamanın posta dışında, faksla veya noter ihbarnamesiyle yapılması mümkün gözükmemektedir.

projeden etkilenen alacaklıların her birine, bunların proje hakkında karar vermeleri ve zamanında oy kullanmalarına imkan vermek için oylama tarihinden makul bir süre önce göndermekle yükümlüdür.

YYY 7.maddesi (1) bendinde, projeden etkilenen alacaklıların bilgilendirilmeleri aşamasında, bunlara gönderilecek belgeler arasında YYY 11.maddesi gereğince hazırlanmış olan oylama davetiyesi de sayılmıştır. **Taşpınar Ayvaz** bu maddede belirtilmek istenenin aslında “oy pusulası” olduğunu, aksi halde belgelerin iki defa gönderilmesi gibi bir zorunluluk oluştuğunu ifade etmektedir<sup>357</sup>.

Oylamaya davet usulünde, bilgilendirme usulünde olduğu gibi borçlu şirket, tebligatı, tebligatın yapıldığını kanıtlamaya uygun araçlarla, örneğin iadeli taahhütlü mektup veya noter ihbarnamesi yoluyla yapmalıdır. Tebligatın yapıldığını kanıtlamaya uygun araçlar, tebligat noter aracılığıyla yapıldıysa tebligatın yapıldığına dair tebliğ şerhi, iadeli taahhütlü posta ile yapıldıysa alma haberidir.

YYY m.10 oylama davetinin, projeden etkilenen alacaklıların proje hakkında karar verebilmelerini ve zamanında oy kullanabilmelerini sağlamak adına oylamadan makul bir süre önce yapılması gerektiğini hüküm altına almıştır. Makul bir sürenin belirlenmesi, projeden etkilenen alacaklıların bir sürprizle karşılaşmamları açısından önemlidir<sup>358</sup>. Borçlu şirketin projeden etkilenen alacaklılara makul bir süre tanımaması, yani bir anlamda bunları oldu bittiye getirmesi, tasdik duruşmasında alacaklılar tarafından itiraz olarak ileri sürülebilecektir<sup>359</sup>.

## **2. Oylamaya Davetiyesi (YYY m.11) ve Davetiyeye Eklenecek Belgeler (YYY m.12)**

Borçlu şirket tarafından projeden etkilenen alacaklılara gönderilecek davetiye, oylamaya ilişkin önemli hususları içermelidir. Bu hususlar YYY m.11, f.1’de “alacaklının alacağının sınıfını ve miktarı, oylamanın posta yolu veya bu amaç için yapılacak bir toplantıda gerçekleşeceği, oylamaya ilişkin usulü, hangi tarihe kadar oy verilebileceğini, oylama görevlisinin adını ve unvanını ve davetiyeye

---

<sup>357</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.328.

<sup>358</sup> Smid/Rattunde, a.g.e., s.218.

<sup>359</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.327.

eklenen tüm belgelerin bir listesi” olarak sayılmıştır.

Borçlu şirketin oylamanın, projeden etkilenen alacaklıların yer aldığı bir toplantıda gerçekleşmesini istemesi halinde, davetiye oylama toplantısının yapılacağı günü, saati ve yeri de içermelidir. Oylama için toplantı yapılmayacaksa, projeden etkilenen alacaklıların hangi tarihe kadar<sup>360</sup> ve ne şekilde oy kullanacakları ve oylarını gönderecekleri adres de (YYY m.16, f.1) davetiyede yer almalıdır.

Davetiyede ayrıca YYY m.11, f.3 gereğince, projeden etkilenen alacaklıların oylarını vekil aracılığıyla da kullanabilecekleri hususu ve vekaletlerin YYY Örnek-3'e uygun olarak hazırlanması gerektiği ve projeden etkilenen alacaklı ve vekilinin imza sirkülerlerinin de vekaletnameye eklenerek oy pusulası ile birlikte oylama görevlisine verilmesi hususu da yer alır.

Davetiye en son olarak, toplantıya katılmayan veya süresi içerisinde oy kullanmayan ve projeden etkilenen alacaklıların, projenin tasdiki için gerekli olacak çoğunluk hesabında dikkate alınmayacaklarını ve gerekli çoğunluğun sağlanması halinde, projenin onaylanması veya reddi kararı ile bağlı olacaklarını bildiren bir kayıt da içermelidir. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, projenin onaylanması için gerekli çoğunluk hesabında yalnızca oy kullananların dikkate alınması<sup>361</sup> oylamaya kayıtsız kalan alacaklıların aleyhlerine olacağından bu hususun bildirilmesi büyük önem taşımaktadır<sup>362</sup>.

Borçlu şirket tarafından projeden etkilenen alacaklılara gönderilecek yukarıda belirtmiş olduğumuz hususları içeren oylama davetiyesiyle birlikte ayrıca YYY 12.maddesi gereğince yeniden yapılandırma projesi, İcra ve İflâs Kanununun 309/n maddesi uyarınca hazırlanmış proje, YYY 7. 8. ve 9. maddeler gereğince hazırlanmış

---

<sup>360</sup> **Pekcanitez v.d.**, bu sürenin hak düşürücü bir süre olmadığını, mahkemeye başvuru tarihine kadar projenin oylanmasının mümkün olduğu görüşündedir. Pekcanitez v.d, a.g.e., s.490.

<sup>361</sup> Bkz. aynı şekilde InsO § 244, BC § 1126. Alman külli takip planı usulünde de, gerekli çoğunluk (Mehrheitsfordernisse) hesabında oylamaya katılan alacaklılar dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla oylamaya katılmama, projenin reddi olarak kabul edilmemektedir. Häsemeyer, a.g.e., s.704. “*Stimmenenthaltungen werden nicht mitgezählt.* (Oydan imtina hesaba katılmaz)” Jauernig, a.g.e., s.281. **Presoly**, Amerikan yeniden yapılandırma usulünde, sadece oylamaya katılan alacaklıların çoğunluk hesabında dikkate alınmamasının, alacaklıların önemli bir çoğunluğunun oylamaya katılmaması halinde, planın bir azınlık tarafından kabulüne neden olabileceğini ve bunun etkilerinin genellikle hafife alındığını belirtmektedir. Presoly, a.g.e., s.180.

<sup>362</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.328.

olan ve projeden etkilenen alacaklılara bildirilmesi gereken rapor ve belgeler ve YYY Örnek-4'e uygun oy pusulası da gönderilecektir.

### 3. Oylama Usulü

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, projeden etkilenen alacakların projeyi oylaması için yukarıda belirttiğimiz gibi iki farklı yöntem öngörülmüştür. Borçlu şirket, projenin oylanması için oylama toplantısı veya posta yoluyla oylama usullerinden herhangi birini seçmekte serbesttir<sup>363</sup>. YYY m.11, f.3 ve YYY 15.maddeleri her iki usulde de projeden etkilenen alacaklıların vekaleten oy kullanılmasına cevaz vermekte, ancak YYY m.11, f.3 gereğince bu vekaletlerin YYY Örnek-3'e göre hazırlanmasını<sup>364</sup>, vekaletnamenin oylama davetiyesinde belirtilen gün, saat ve yerde yapılacak toplantıda oylanacak yeniden yapılandırma projesine ilişkin olarak verilmesini zorunlu kılmaktadır<sup>365</sup>. Dolayısıyla burada özel vekalet verilmesini gerektiren bir durum olduğundan, vekile bu hususta açık bir yetki verilmiş olmalıdır<sup>366</sup>. Vekaletin bu yetkiyi içerip içermediği ise oylama görevlisi tarafından denetlenmelidir, çünkü YYY m.13, f.2 gereğince oylama görevlisi oylama sürecini denetlemekle yükümlüdür.

Borçlu şirketin oylamayı bir *oylama toplantısı* ile yapmak istemesi halinde, YYY 13.maddesi 1.fıkrası gereğince projeden etkilenen tüm alacaklıların katılımını kolaylaştırmak adına bunlar açısından uygun<sup>367</sup> bir gün, saat ve yer belirlemeli ve

---

<sup>363</sup> **Taşpınar Ayvaz** da kanunun bir oylama toplantısı yapılmasını zorunlu tutmadığını ifade etmektedir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.328. Alman külli takip usulünde, mahkeme planının müzakeresi ve oylanması için müzakere tarihi (Erörterungstermin) ve oylama tarihi (Abstimmungstermin) belirler ve alacaklılar kural olarak oylarını sözlü olarak kullanırlar. Oyların yazılı olarak kullanılması sadece oylama tarihinin, müzakere tarihinden farklı bir gün olarak belirlenmesi halinde mümkündür. **Häsemeyer**, a.g.e., s.703; **Schiessler**, a.g.e., s.150,151.

<sup>364</sup> YYY 21.maddesi gereğince “örnekler, ihtiyaç görülen değişiklikler yapılarak kullanılabilir, ancak gerekli ve esasa yönelik tüm bilgileri içermelidir”.

<sup>365</sup> YYY Örnek 2-B' de ise “Oyunuzu, vekaleten kullanmayı tercih etmeniz halinde, ekteki vekaletnameyi doldurarak Oylama Görevlisine teslim etmeniz gerekmektedir.” şeklinde bir ibare bulunduğundan, posta yoluyla oylamada vekaletin şahsen oylama görevlisine teslimi gerekmektedir.

<sup>366</sup> **Yavuz**, a.g.e., s.573.

<sup>367</sup> **Atalay**, YYY 13.maddesi 1.fıkrasında “tüm alacaklılar için uygun gün, saat ve yerde” toplantı yapılmasını belirtilmiş olmasının anlamlı olmadığını belirtmektedir. **Atalay**, Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması, s.30. **Taşpınar Ayvaz** ise bazı hallerde alacaklıların hepsinin bir araya getirilmesinin hem zamandan tasarruf sağlayacağı, hem de farklı sınıflara dahil alacaklıların oy kullanmalarını kolaylaştıracağı görüşündedir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.329. Kanımızca da, tüm alacaklıların katılımını kolaylaştırmak esas olduğu halde, tüm alacaklılar için uygun bir yer tayin edilmesi zorunluluğu uygulamada sorunlar yaratabilecektir. Örneğin bir sermaye şirketinin ülke içinde

YYY 11.maddesi 2.fikrası gereğince toplantı gününü, saatini ve yerini oylama davetiyesinde belirterek projeden etkilenen alacaklılara YYY 10.maddesinde belirtilen usule uygun olarak tebliğ ettirmelidir. Borçlunun projede İİK 309/n, f.2 gereğince projeden etkilenen alacaklılarını gruplandırmış olması halinde, bunları sınıflar halinde oylamaya davet edebilecek ve her sınıf ayrı ayrı oy kullanabilecektir<sup>368</sup>. Borçlu şirketin, toplantının yapılabilmesi için elverişli bir tarih, oylama saati ve yer seçmesi ve toplantı süresini de yeterli olarak belirlemesi gerekir<sup>369</sup>, aksi halde bu husus tasdik duruşmasında alacaklılar tarafından itiraz olarak ileri sürülebilecektir.

Oylama toplantısına YYY m.13, f.2 gereğince, borçlu şirket tarafından tayin edilen bir noter veya ileride projeyi denetlemesi için İİK 309/ö maddesi gereğince borçlu veya alacaklılar tarafından seçilmiş üçüncü bir kişi olabilen oylama görevlisi başkanlık edecektir. YYY m.13, f.2 gereğince, oylama sürecini denetlemek ve idare etmekle yetkili olan oylama görevlisi, YYY 14.maddesi uyarınca<sup>370</sup> hazırlanacak hazırun cetvelini tutacak, oy pusulalarını toplayacak, oylamanın sonucunu kağıda dökerek ve asliye ticaret mahkemesine sunulacak olan ve İİK 309/o maddesi 8.bendi gereğince başvuruya eklenecek olan YYY 17.maddesine göre hazırlanacak oylama sürecini ve sonucunu gösteren raporu<sup>371</sup> hazırlayacaktır.

Borçlu şirketin oylamanın, “oy pusulalarını toplamaya aracılık edecek diğer yöntemleri de sınırlamadan” *posta yoluyla* yapılmasını tercih ettiği takdirde, oylama davetiyesinde YYY m.11, f.2 ve YYY m.16, f.1 gereğince alacaklıların hangi tarihe kadar oy kullanacakları tarih ve oyların gönderileceği adresi belirtmekle

---

birden çok ve farklı yerlerde şubeleri veya fabrikaları bulunduğu halde ve bu sermaye şirketinin işçi alacaklarını yeniden yapılandırmak istemesi halinde, bu alacaklıları tek bir toplantıda bir araya getirmek hususunda önemli sıkıntılar çekeceği açıktır.

<sup>368</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.490.

<sup>369</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.329.

<sup>370</sup> YYY 14.maddesi gereğince hazırlanacak hazırun cetveli, YYY Örnek- 5'e göre hazırlanır ve oylamaya katılan ve projeden etkilenen alacaklıların adları veya unvanlarını, vekil aracılığı ile oy kullanmışsa, vekillerin adlarını, oy kullanan ve projeden etkilenen alacaklıların alacaklarının miktarlarını, projede gruplandırılma yapılmışsa projeden etkilene alacaklıların alacaklarının dahil olduğu sınıfları ve projeden etkilenen alacaklıların veya vekillerinin imzalarını içerir ve oylama görevlisi tarafından imza edilir.

<sup>371</sup> YYY 17.maddesi gereğince hazırlanacak oylama raporu, YYY Örnek-5'de düzenlenen hazırun cetvelindeki bilgileri ve oylama görevlisinin uygun bulduğu diğer bilgileri ihtiva eder ve bu rapora hazırun cetveli ve oy pusulaları da eklenir.

yükümlüdür. YYY Örnek 2-B oylamanın faksla yapılabileceğine ve oy pusulasının şahsen oylama görevlisine teslimine yönelik ibareler bulunmaktaysa da, bu husus **Taşpınar Ayvaz** tarafından eleştirilmiş ve faksla oylamanın ve oyun vekaleten kullanılması halinde vekaletin şahsen teslim zorunluluğunun alacaklıların aleyhine olabilecek bir düzenleme olduğu ifade edilmiştir<sup>372</sup>.

YYY 16.maddesi 2.fıkrası gereğince posta yoluyla oylama usulünde de, YYY' nin 10.,11.,12.,13. ve 15.maddeleri geçerli olacaktır, dolayısıyla burada da projeden etkilenen alacaklılara oylama davetiyesi ve onun ekindeki belgelerin gönderilmesi gerekmektedir. Posta yoluyla oylamada da, toplantı yapılması usulünde olduğu gibi, oylama görevlisi tarafında bir hazırun cetveli tutularak, oyların alındığı tarihte bu cetvele kaydedilecektir.

#### **4. Projenin Projeden Etkilenen Alacaklılar Tarafından Oylanması ve Oylama Nisapları**

Projeden etkilenen alacaklıların usulüne uygun bilgilendirilmeleri ve davet edilmelerini takiben, borçlu şirket tarafından öngörülen oylama usulüne göre proje oylanır.

İİK 309/m gereğince, borçlu şirket ancak gerekli çoğunlukla kabul edilmiş bir yeniden yapılandırma projesi ile uzlaşma yoluyla yapılandırmaya başvurabilir. Gereki çoğunluğun hesaplanması hususunda İİK, konkordato usulünde<sup>373</sup> ve BC<sup>374</sup> ve InsO' da<sup>375</sup> olduğu gibi iki çeşit çoğunluk aranmaktadır: Alacaklı çoğunluğu (**Kopfmehrheit**) ve alacak çoğunluğu (**Summenmehrheit**).

Buna göre projenin kabul edilmesi için, projeden etkilenen ve oylamaya katılan alacaklıların yarısından fazlasının projeyi kabul etmesi ve bunların alacakları toplamının oylamaya katılan alacaklıların üçte ikisini oluşturması gerekir<sup>376</sup>. Projenin onaylanmasında projeden etkilendiği halde oylamaya katılmayan alacaklılar

---

<sup>372</sup> Bkz. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.329 v.d.

<sup>373</sup> Kuru, El Kitabı, s.1270 v.d.

<sup>374</sup> Bkz. BC § 1126(c). Ancak Amerikan yeniden yapılandırma usulünde, BC § 1126(d) uyarınca, ortaklık hakkı sahipleri (equity security holders) için sadece grup içindeki alacaklıların alacakları toplamının 2/3'üne ulaşmaları yeterli sayılmıştır. Presoly, a.g.e., s.180.

<sup>375</sup> Bkz. InsO § 244.

<sup>376</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.332.



çoğunluk hesabında dikkate alınmayacaktır<sup>377</sup>.

Ayrıca İİK 309/n, f.3 gereğince projede gruplandırma öngörülmüşse, her grubun kendi içerisinde yine bu çoğunluklarla projeyi kabul etmesi gerekir. Dolayısıyla borçlu projede gruplandırma yaptıysa, projenin onaylanması için gruplar arasında oybirliği (**Einstimmigkeit**<sup>378</sup>) bulunması zorunludur. Birden fazla alacaklı sınıfında yer alan herhangi bir (projeden etkilenen) alacaklı ise her sınıf için ayrı oy kullanacaktır (YYY m.6, b)<sup>379</sup>.

Projeyi kabul eden alacaklıların bu beyanlarını içeren ve YYY Örnek-4'e uygun hazırlanmış ve oylama davetiyesine eklenmiş oy pusulalarını oylama görevlisine vermeleri ve bu oy pusulalarındaki imza ve tarihin İİK 309/o maddesi 6.bendi uyarınca noterlikçe onaylanmış olması gerekir<sup>380</sup>. Planı reddeden (projeden etkilenen) alacaklıların alacakları ise İİK 309/n maddesi 7.bendi gereğince daha azını kabul etmedikleri sürece, nitelik itibariyle benzer alacaklarla eşit muameleye tabi tutulacaktır.

Gerekli çoğunlukların sağlanmaması halinde ise, proje reddedilmiş sayılacak ve borçlu şirket yeniden yapılandırmaya başvuramayacaktır<sup>381</sup>. Gerekli çoğunluğun sağlanıp sağlanmadığı, mahkemece İİK 309/p maddesi gereğince resen incelenmelidir.

Türk yeniden yapılandırma usulünde, Amerikan yeniden yapılandırma usulünde olduğu gibi projeden etkilenen bir veya birkaç sınıfın planı reddetmeleri halinde de belirli koşullar altında<sup>382</sup> tasdik etmesi anlamına gelen “**cram-down** (zorla

---

<sup>377</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.332.

<sup>378</sup> Alman külli takip hukukunda gruplandırma kural olduğundan, her külli takip planının kabulü için hem iki çeşit çoğunluğun, hem de gruplar arasındaki oybirliğinin sağlanması zorunludur. Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.665.

<sup>379</sup> Alman külli takip usulünde ise, kaç alacak bildirmiş olursa olsun her alacaklının bir oyu bulunmaktadır. Schiessler, a.g.e., s.151.

<sup>380</sup> Kuru, El Kitabı, s.1356.

<sup>381</sup> Kuru, El Kitabı, s.1356.

<sup>382</sup> **Scarberry v.d.**, bu koşulların biri şekli diğerleri maddi hukuka yönelik olan dört koşul olduğunu belirtmekte ve şekli koşulun talep, maddi koşulların ise BC § 1129(a) gereğince tüm şartların yerine getirilmiş olması, reddeden alacaklılar sınıfları açısından da planın hakkaniyetli (fair) ve adil (equitable) olması, planın reddeden alacaklılar yönünden haksız ayrımcılık (unfairly discrimination) içermemesi olduğunu ifade etmektedir. Scarberry v.d., a.g.e., s.766 v.d.

kabul ettirme<sup>383</sup>) kuralları<sup>384</sup> veya Alman külli takip usulünde olduğu gibi mahkeme tarafından dikkate alınacak<sup>385</sup> belirli koşullar altında<sup>386</sup> planın kötü niyetle reddedilmesinin engellemesi adına projeyi reddeden grupların ret kararlarının geçersiz kılınmasına hizmet eden<sup>387</sup> “**Obstruktionsverbot** (engelleme yasağı)” kurumu (InsO § 245) gibi bir kuruma yer verilmemiştir. Bu nedenle uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde, borçlu şirketin, projeden etkilenen alacaklıları belirleme, alacaklıları gruplandırma ve alacakları bilgilendirme aşamalarına, projeden etkilenen alacaklıların projeyi onaylamalarını sağlamak adına özellikle önem vermesi gerekir.

---

<sup>383</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.76.

<sup>384</sup> Drukarczyk, Jochen, "Probleme des Reorganisationsverfahrens: Bewertung, best interest test und Verlustvorträge", **Unternehmen in der Krise: Ringvorlesung der Fachbereiche Rechts- und Wirtschaftswissenschaft der Freien Universität Berlin im Sommersemester 2003**, yay. haz.: Heintzen, Markus, Kruschwitz, Lutz, Duncker & Humblot, Berlin, 2003, s.129-149, s.138; Smid/Rattunde, a.g.e., s.256. “*Cram down bedeutet wörtlich übersetzt „Niedergezwungen“*” Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.589.

<sup>385</sup> Häsemeyer, a.g.e., s.706.

<sup>386</sup> **Braun/Uhlenbruck**, bu koşulları şekli koşul (formelle Voraussetzung) ve maddi koşullar (materielle Voraussetzungen) olarak iki grupta incelemiştir. Engelleme yasağının şekli koşulu, oylayan grupların çoğunluğunun plana onay vermiş olması, maddi koşullar ise, planı reddeden grupta yer alan alacaklıların planla olduklarından daha kötü bir muameleye tabi tutulamamış olmaları ve bu alacaklıların plana iştirak eden diğerlerinin tatmin edildiği kadar ekonomik açıdan makul ölçüde tatmin edilmeleridir. Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.611.

<sup>387</sup> Braun/Uhlenbruck, a.g.e., s.610, 611; Frege/Keller/Riedel, a.g.e., s.666.

### III. UZLAŞMA YOLUYLA YENİDEN YAPILANDIRMA BAŞVURUSU

#### A. Başvuru

Borçlu şirketin usulüne uygun olarak kabul edilmiş bir yeniden yapılandırma projesinin tasdiki ve tasdik başvurusu müzakere ve oylama safhalarından farklı olarak mahkeme içinde cereyan eder<sup>388</sup> ve başvurunun yapılmasından, mahkeme tarafından projenin tasdikine kadar sürer.

İİK 309/m, f.1 gereğince, tasdik başvurusu, borçlu şirketin muamele merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir. Konkordato da olduğu gibi<sup>389</sup>, bu yetki kesin bir yetki olup, bir dava şartıdır<sup>390</sup> ve mahkeme tarafından resen incelenir ve dosya yetkili ticaret mahkemesine gönderilir.

Yeniden yapılandırma projesinin tasdiki de, konkordato da olduğu gibi, tasdik talebine itiraz gelmediği sürece çekişmesiz bir yargı işi<sup>391</sup> ve mutlak ticari<sup>392</sup> bir davadır. İİK 309/m ve TTK 5.maddesi 3.fıkrası gereğince de münhasıran iki tarafın arzusuna tabi olmayan işlerden<sup>393</sup> olduğu açıktır ve Bu nedenle burada işbölümünü resen nazara alınacaktır<sup>394</sup>. Ancak ticaret mahkemesi bulunmayan yerlerde ise uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusu asliye mahkemesine yapılacaktır<sup>395</sup>.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada, yargı harçlarına ve konkordatonun aksine, mahkemenin resen yapacağı hazırlık işlemlerinin<sup>396</sup> giderlerine yönelik bir hüküm bulunmamaktadır. Mahkemenin özellikle İİK 309/ö maddesi gereğince başvuruyu İİK 288.maddesi gereğince tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden birinde ilan edeceği ve projeden etkilenip de adresi bilinen alacaklılara tebliğ yapacağı hususları dikkate alındığında, bu yargılama

---

<sup>388</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.333;

<sup>389</sup> İİK 285.maddesi 4.fıkrası gereğince, konkordatoyu inceleyecek mahkeme, konkordato mülhetini vermiş olan icra mahkemesinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir. Kuru, El Kitabı, s.1275.

<sup>390</sup> Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.I, s.551.

<sup>391</sup> Kuru, El Kitabı, a.g.e., s.1276, s.1276 dn.66.; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.393.

<sup>392</sup> Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.I, s.680.

<sup>393</sup> Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.I, s.715 v.d.

<sup>394</sup> Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.I, s.715 v.d.

<sup>395</sup> Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.I, s.685.

<sup>396</sup> Kuru, El Kitabı, s.1278.

giderlerinin peşin olarak yatırılmasına ilişkin bir hüküm tesis edilmemiş oluşu, kanımızca uygulamada önemli sorunlar doğuracaktır. **Taşpınar Ayvaz**, burada kanunda bir boşluğun yer aldığını ve bunun konkordato ve iflas hükümleriyle doldurulabileceğini ifade etmektedir<sup>397</sup>.

Dolayısıyla burada kanunda yer verilmemiş olsa da borçlu şirketin başvuruyla birlikte HK, 1 Sayılı tarife A, I gereğince başvurma harcını, HK, 1 sayılı tarife, B, III, 2, b gereğince alacaklılara verilmesi kararlaştırılan para üzerinden maktu karar harcını HK 27.maddesi gereğince peşin olarak ve mahkemenin resen yapacağı hazırlık işlemlerinin giderleri de konkordatoda olduğu gibi borçlu şirket tarafından avans olarak yatırılmasının zorunlu olduğu ifade edilebilir<sup>398</sup>.

İİK 309/o başvuruya ayrıca belirli belgelerin eklenmesini de zorunlu tutmuştur. Mahkemeye sunulacak bu belgeler mahkemenin yeniden yapılandırma projesi hakkında borçlu şirketin mali durumu hakkında bilgi sahibi olup, alacaklıların haklarının korunup korunmadığını da görmek suretiyle objektif bir karar vermesini mümkün kılmak amacıyla hizmet etmektedir<sup>399</sup>.

İİK 309/r, m.3 uyarınca, borçlunun uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurması halinde, projeden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu sözleşmelerde projenin tadiline veya feshine yol açabilecek veyahut borçlunun yeniden yapılandırma yoluna başvurmasının temerrüt hali oluşturacağına ya da akde aykırılık teşkil edeceğine ilişkin hükümler bulunması hâlinde bu hükümler uygulanmayacaktır<sup>400</sup>.

### **1. Başvuru Koşulları**

İİK 309/m maddesi gereğince, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurabilmek için üç koşul öngörmüştür: Bunlar: *sermaye şirketi veya kooperatif*

---

<sup>397</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.363.

<sup>398</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.363.

<sup>399</sup> Hükümet Gerekçesi m.4.

<sup>400</sup> Kuru, bu hükmün projeden etkilenmeyen alacaklılar için uygulanmayacağı görüşündedir. Kuru, El Kitabı, s.1362, dn.22. Taşpınar Ayvaz, ise bu alacaklıların hukuki durumunda bir değişiklik olmaması nedeniyle, bu hükmün uygulanmasında bunlar açısından olumsuz bir durum olmadığını ifade etmektedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.404. Kanımızca burada özellikle bankaların genel kredi sözleşmelerinde böyle hükümlere yer vermelerinin önüne geçilmek istenmiştir.

*olma, mali durumun bozulması (muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olma, mevcut ve alacakları borçlarını karşılamaya yetmeme ya da bu hallerden birine düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalması kuvvetle muhtemel olması) ve önceden müzakere edilmiş ve projeden etkilenen alacaklılar tarafından kabul edilmiş bir yeniden yapılandırma projesidir.*

## **2. Başvuruya Eklenecek Belgeler**

### **a. Yeniden Yapılandırma Projesi (İİK 309/o, 1)**

Borçlu şirket, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusuna, öncelikle projeden etkilenen alacaklılar tarafından gerekli çoğunlukla kabul edilmiş olan yeniden yapılandırma projesini ekleyecektir. Projenin İİK 309/n maddelerine uygun olması gerekir, aksi halde mahkeme tasdik başvurusunu reddedecektir<sup>401</sup>.

Yeniden yapılandırma projesi başvuru dosyasında yer alacağı ve İİK 309/ö gereğince mahkemece başvuru dosyasının hangi tarihten itibaren nerede inceleneceği tebliğ ve ilan edileceği için, projeden etkilenen alacaklılar borçlu şirket tarafından kendilerine gönderilen projenin, başvuruya eklenen proje olup olmadığını ve onayladıkları veya reddettikleri projede değişiklik yapıp yapılmadığını görme ve inceleme imkanına sahip olacaklardır.

### **b. Borçlunun Mali Durumunu Açıklayıcı Belgeler (İİK 309/o, 2,3,9)**

Borçlu şirket yeniden yapılandırma başvurusuna *mali durumunu gösterir belgeler, ayrıntılı bilanço, defterlerin vaziyetini bildiren bir cetvel, gelir tablosu ve mali durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeleri* de ekleyecektir. Ayrıca YYY 8.maddesi gereğince, borçlu şirket *en son denetçi veya denetim kurulu raporunu, (eğer böyle bir rapor yoksa, şirketin neden denetlenmemiş olduğuna ilişkin kendisi tarafından düzenlenecek bir raporu), borçlu şirket mevzuat gereğince<sup>402</sup> bağımsız dış denetim yaptırmak zorunda ise son denetime ilişkin raporu*, şirket üç yıldan yaşlıysa *son üç yıla ait finansal tabloları* (üç yıldan gençse kuruluşundan itibaren

---

<sup>401</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.356.

<sup>402</sup> SPK m.16 ve 22,d gereğince çıkarılmış Sermaye Piyasasındaki Bağımsız Dış Denetleme Hakkında Yönetmelik (RG 19663, 13.12.1987) 2.maddesi gereğince menkul kıymetlerini halka arz etmiş olan veya arz etmiş sayılan ortaklıklar, bankalar dahil aracı kurumlar, yatırım ortaklıkları ve yatırım fonları bağımsız dış denetime tabidir.

*düzenlenen tüm finansal tabloları) ve en son olarak da aktiflerinin durumu gösteren ve aktifinde yer alan her bir mal veya mal grubunun tarifini, defter değerini, tahmini piyasa değerini<sup>403</sup>, değerlemede temel alınan usul ve esasları, üzerlerinde bulunan rehin hakkını veya üçüncü kişinin zilyetliğinde olanları ve rehinli alacaklıların veya üçüncü kişi zilyetlerin adlarını ve adreslerini de içeren karşılaştırmalı bir değerlendirme tablosunu* başvurusuna ek olarak sunacaktır<sup>404</sup>.

Ayrıca borçlu şirket yeniden yukarıdakilere ek olarak, *projenin borçluyu yeniden ödeme kabiliyetine kavuşturarak muaccel borçlarını ödeme planına göre ödeyebilecek ve nakit akışını gerçekleştirecek duruma getireceğini gösteren belgeleri ve bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanacak finansal analiz raporlarını ve bunların dayanaklarını* sunmakla yükümlüdür.

c. Projeye İlişkin Açıklayıcı Belgeler (İİK 309/o, 4, 5, 6, 7, 8)

Kanun ayrıca yeniden yapılandırma başvurusu ile birlikte projeye, müzakere ve oylama safhalarına ilişkin belirli belgelerin de başvuruya eklenmesini zorunlu tutmuştur.

Buna göre, borçlu şirket başvurusuna, *projeden etkilenen ve etkilenmeyen tüm alacaklılarının da listesini* eklemelidir. Bu liste mahkemenin borçlu şirketin tüm

---

<sup>403</sup> **Pekcanitez**, anonim şirketin mal varlığının borçlarını karşılayıp karşılayamayacağını tespitinde bilançoda yer alan mal varlığı ve borçların piyasada o sırada geçerli olan fiyatlarının esas alınması gerektiğini ifade etmektedir. Pekcanitez, Hakan, Anonim Ortaklıkların İflası, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1991, s.32. Yargıtay da 02.05.1995 tarihli bir kararında “Anonim Şirketin borca batıklık sebebiyle iflasına karar verilebilmesi için araştırılması gereken husus, T.T.K.'nun 324/2. maddesinde belirtildiği gibi şirketin aktiflerinin şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetip yetmediği, İİK'nun 179.maddesinin ifadesiyle de, şirketin borçlarının, mevcut alacaklarından fazla olup olmadığıdır. Bu hususun tesbiti ise ancak TTK'nın 324/2.maddesi gereği aktiflerin satış değeri üzerinden düzenlenecek olan ve şirketin gerçek mal varlığı hakkında bilgi vermeyi amaçlayan bir mal varlığını tesbit bilançosu ile mümkündür.” şeklinde hüküm vermiştir. 19.HD, E.1995/3261, K.1995/3988, 02.05.1995, Kazancı Mevzuat ve İhtihat Bankası.

<sup>404</sup> InsO § 229, 230 gereğince, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde olduğu gibi, belirli belgelerin külli takip planına eklenmesi zorunlu tutulmuştur. Bunlar: Bilanço (Bilanz), kar ve zarar cetveli (Gewinn- und Verlustrechnung), nakit akış tablosu (Liquiditätsrechnung), tasfiye temelinde bir karşılaştırma hesabı (Vergleichsrechnung auf Zerschlagungsbasis), farklı koşullara tabi olan alacaklıların bu koşulları kabul ettiklerine dair uygun beyanları (zustimmende Erklärung), borçlunun gerçek kişi olması halinde, işletmeyi idare edeceği yönünde beyanı, tüzel kişiden katılım veya ortaklık hakkı talep eden alacaklıların bu husustaki beyanları, üçüncü şahısların alacaklılara yönelik edim taahhüdünde bulunmaları halinde bunların uygun beyanları. Hess, Herald, Kranemann, Karl Robert, Pink, Andreas, **InsO'99 Das neue Insolvenzrecht**, RWS Verlag Kommunikationsforum, Köln, 1998, s.172.

alacaklılarını görmesi ve borçlunun iyi niyetli olup olmadığının belirlenmesi açısından önem arz etmektedir<sup>405</sup>.

Borçlu şirket, başvuru ile birlikte mahkemeye, *başvuru öncesi müzakere sürecini tanımlayan ve projeden etkilenen alacaklıların proje hakkında karar vermelerine olanak sağlayan yeterli bilgilendirmenin iadeli taahhütlü mektup ya da noter ihbarnamesi gibi uygun araçlarla yerine getirildiğini gösteren delilleri de içeren açıklamaları* sunmalıdır.

Borçlu şirket ayrıca, *projeye onay veren alacaklıların beyanlarını içeren ve tarih ve imzaları noter onaylı tutanakları, karşılaştırmalı olarak düzenlenecek alacaklıların projeye göre eline geçecek miktar ile borçlunun iflası halinde ellerine geçecek miktarı gösteren belgeyi ve çoğunluk koşulunun gerçekleştiğini gösteren bir cetveli* de eklemek zorundadır.

## **B. Başvuru Üzerine ve Ara Dönemde Mahkemece Yapılacak İşlem ve Alınacak Tedbirler**

### **1. Duruşmanın Belirlenmesi ve Başvurunun İlanı (İİK 309/ö, f.1)**

Mahkeme borçlu şirketin başvurusu üzerine, öncelikle başvuru tarihinden itibaren otuz gün içerisinde gerçekleşecek duruşma tarihini belirleyecektir.

Duruşma gününün belirlenmesini takiben, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusu, konkordato talebinde olduğu gibi<sup>406</sup> İİK 288.madde gereğince ilan edilecek ve projeden etkilenen ve adresi bilinen tüm alacaklılara tebliğ edilecektir. Kanunda İİK 288.madde gereğince ilan edilir denildiği için, İİK 288.maddesinde yazılı olan diğer bildirimlerin yapılması gerekmez<sup>407</sup>. Buradaki asıl amaç projeden etkilenen alacaklılara tasdik başvurusunun yapıldığını ve tasdik duruşmasının tarihini ve saatini bildirmektir<sup>408</sup>.

---

<sup>405</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.360.

<sup>406</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.437.

<sup>407</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.365.

<sup>408</sup> Taşpınar Ayvaz, ilan yoluyla projeden etkilenmeyen alacaklıların ve üçüncü şahısların bilgilendirilmesinde herhangi bir yarar olmadığı, bunun borçlunun ticari itibarını zedeleyeceğini belirlemekte, kanunun ilan yapılmasını istemekte asıl amacının adresi bilinmeyen projeden etkilenen alacaklıların da haberdar edilmesi olduğu görüşündedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.365.

Mahkeme tarafından yapılacak ilan ve tebligatta, başvurunun kapsam ve sonuçları, başvuru dosyasının hangi tarihten itibaren nerede görülebileceği ve itirazların da ileri sürülebileceği duruşmanın günü ve saati gösterilecektir. Başvuru dosyası sadece ilgilileri tarafından, mahkeme yazı işlerinde incelenebilir<sup>409</sup>.

## 2. Ara Dönem

İİK 309/ö, f.2, ara dönemi “başvuru hakkında verilecek nihai kararın verilmesine kadar geçecek olan dönem” olarak tanımlamıştır. Buna göre, borçlu şirketin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusunu yapmasından, başvurunun tasdikine veya reddine kadar geçecek döneme “ara dönem” denir ve bu dönemde mahkemece borçlu veya alacaklılardan birinin talebi üzerine belirli ihtiyati tedbirler<sup>410</sup> alınabilir.

Ara dönemde, konkordato mühletinde olduğu gibi alacaklılar ve borçlular açısından bir takım sonuçların doğması öngörülmüşse de<sup>411</sup>, ara dönem, konkordato mühletinden bu dönemlere bağlanan sonuçların doğması zemininde ayrılır<sup>412</sup>. Çünkü konkordato mühletinin sonuçları, mühletin verilmesi ile İİK 289 ve İİK 290 gereğince kendiliğinden doğduğu halde, ara dönemdeki sonuçların talep üzerine doğması esastır<sup>413</sup>.

### a. Ara Dönemde Mahkemece Alınacak Tedbirler

Mahkeme tasdik kararına kadar, talep üzerine öncelikle borçlunun mal varlığını korumaya yönelik ve borçlunun faaliyetleri bakımından gerekli gördüğü tedbirleri derhal almakla yükümlüdür<sup>414</sup>.

Kanun burada alınacak tedbirler herhangi bir sınırlama yapmamış ve bunları mahkemenin takdirine bırakmıştır. Burada konkordato mühleti verilmesinin

---

<sup>409</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.366. Hukuk ve Ticaret Mahkemelerinin Yazı İşleri Yönetmeliği, Madde 39 gereğince, HUMK m.157’de sayılı ilgililer dosyayı ancak tutanak yazıcısının yanında okuyabilirler. Müracaatın çokluğunda iş durumuna göre kalem şefi veya muavini diğer yazıcıları da okuma bakmakla görevlendirebilir. Ancak reis veya hakimın haberi olmadan mahkeme evrakı kimseye gösterilemez.

<sup>410</sup> Pekcanitez v.d, a.g.e, s.494.

<sup>411</sup> Kuru, El Kitabı, s.1236.

<sup>412</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.367.

<sup>413</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.367,368.

<sup>414</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.371.



sonuçlarını düzenleyen İİK m.290, f.2 hükümlerinin, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesi ile bağdaştığı ölçülerde kıyasen uygulanabileceği görüşündeyiz<sup>415</sup>. Dolayısıyla mahkeme ara dönemde, borçlu şirketin rehin tesis etmemesi, kefil olmaması, taşınmazlarını ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen de olsa devretmemesi, tazyit etmemesi ve ivazsız tasarruflarda bulunmaması yönünde bir ihtiyati tedbir kararı<sup>416</sup> verebilir. **Taşpınar Ayvaz**, mahkemenin tedbirler almak yerine, ara dönem denetçisi atama hakkını kullanmasının daha uygun olacağı görüşündedir<sup>417</sup>.

#### b. Ara Dönem Denetçisinin Tayini

Borçlu şirket veya alacaklılardan birinin talebi ile mahkeme bir veya birkaç ara dönem denetçisi atayabilir (İİK m.309/ö, f.2; YYY m.19, f.1). Ara dönem denetçisi, borçlunun faaliyetlerini bizzat sevk ve idare etmekle veya bu faaliyetleri denetlemekle yetkili kılınabilir. Ara dönem denetçisi, İİK m. 309/ö, f.1 ve YYY m.19, f.2 gereğince işin niteliği ve görevin ifası için gerekli bilgi ve tecrübeye sahip yeminli mali müşavirler arasından seçilir.

Projede bir ara dönem denetçisi belirlenmişse ve proje gerekli çoğunlukla onaylanmışsa mahkeme üzerinde uzlaşmış olan denetçi veya denetçileri, bu maddede ve YYY m.19'da sayılan koşullara uymaları halinde, ara dönem denetçisi olarak tayin eder. YYY m.19, f.1 gereğince, projede bir ara dönem denetçisinin belirtilmemiş olması halinde mahkeme resen bir ara dönem denetçisi atayacaktır<sup>418</sup>. Mahkeme tarafından resen atanacak ara dönem denetçisi, alacaklılar ve borçlunun projenin onaylanmasından sonra<sup>419</sup> üzerinde uzlaştıkları biri olabileceği gibi,

---

<sup>415</sup> Aynı görüşte Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.371.

<sup>416</sup> Davanın devamı süresince geçici tedbirler alınması zorunlu olabilir ve kural olarak her davada ihtiyari tedbir kararı verilebilir. Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.IV, s.4290,4291 v.d. Mahkemenin burada vereceği ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi için İİK m.309/ö, f.2 gereğince bir duruşma tayin ederek tarafları davet edebilir ve ihtiyati tedbir isteyeninin teminat göstermesine de karar verebilir.

<sup>417</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.373.

<sup>418</sup> İİK 309/n, f.6' da yeniden yapılandırma projesinin projenin tasdikinden sonra kimin tarafından denetleneceği içermesi gerektiği belirtilmişse de, yeniden yapılandırma projesinin içereceği hususlarda ara dönem denetçisine yer verilmemiştir. Ara dönem denetçisinin projede belirlenmesinin bu nedenle zorunlu değil, isteğe bağlı olduğun kabulü gerekir (Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.368.).

<sup>419</sup> **Taşpınar Ayvaz**, bu aşamada alacaklıların ve borçlunun ara dönem denetçisi üzerinde anlaşmak amacıyla bir araya gelmelerinin fiilen imkansız gözüktüğünü ifade etmektedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e.,

bunların herhangi bir denetçi üzerinde anlaşamamaları halinde mahkeme tarafından resen belirlenecek bir şahıs olabilir. Mahkeme borçlu veya alacaklıların talebi üzerine, tedbirlerin alınması hususunda karar vermek veya bir ara dönem denetçisi tayin etmek için, ayrıca bir duruşma günü belirleyebilir<sup>420</sup>.

Mahkeme ayrıca YYY m.19, f.2 gereğince borçlu ve projeden etkilenen alacaklılar arasında kararlaştırılmadığı takdirde, ara dönem denetçisine ödenecek ücreti de belirleyecek ve borçlu şirket bu ücreti peşin avans olarak mahkeme veznesine depo edecektir<sup>421</sup>. Mahkeme yine bu hüküm gereğince: “tasdik talebine ilişkin nihai kararında, ara dönem denetçisinin ücretini kesin olarak belirler ve daha önce depo edilen miktarın eksik kalması halinde tamamlanmasına, aksi takdirde iadesine karar verir”.

#### c. Ara Dönemde Projeden Etkilenen Alacaklıların Borçluya Karşı Başlattıkları Takip ve Bu Takiplerle İlgili Davaların Durması

Türk yeniden yapılandırma usulünde, Amerikan usulünden farklı olarak, yeniden yapılandırma projesinin hazırlanmasından önce takip ve davaların durmasını sağlayacak ve alacaklıya projeyi hazırlaması esnasında rahat bir nefes aldıracak, alacaklıların alacaklarını elde edebilmek için atacağı tüm adımları, hatta alacaklıların borçluya alacağın tahsili ile ilgili olarak telefon açmalarını dahi yasaklayacak<sup>422</sup> bir cebri icra ve dava açma ve sürdürme yasağı (**automatic stay**) öngörülmemiştir<sup>423</sup>.

---

s.369.

<sup>420</sup> **Taşpınar Ayvaz**, mahkemenin burada duruşma yapmamasının daha uygun olduğunu, çünkü ara dönem denetçisi atama işinin acil bir iş olduğunu belirtmektedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.371. **Pekcanitez v.d.**, mahkemenin başvuruyla birlikte sunulan belgelerden, projenin uygulanmasını etkileyecek bir tehdit olduğu kanaatine varması halinde, dosya üzerinden derhal ihtiyati tedbir kararı verilebileceğini ifade etmektedir. Pekcanitez v.d., a.g.e., s.495. İhtiyati tedbir kararı HUMK m.105, f.2 gereğince duruşma yapmadan da verilebilecektir. Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.IV, s.4326.

<sup>421</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.496.

<sup>422</sup> Scarberry v.d., a.g.e., s.94-95.

<sup>423</sup> **Altay**, cebri icra ve dava açma ve sürdürme yasağı ile alacaklıların sağduyulu ve soğukkanlı olmalarına imkan sağlandığını, bu nedenle müzakere sürecinin daha verimli geçtiğini söylemekte, Türk yeniden yapılandırma hukuku yönünden ise bu sistemin kanuna alınmamasının önemli bir eksiklik olduğunu, İİK 309/ö maddesinde yer alan başvurudan sonra, borçlunun mal varlığını korumaya yönelik ve borçlunun faaliyeti bakımından gerekli görülen tedbir kararı alınması yönündeki düzenlemenin yeterli olmadığını, takiplerin durmamasının müzakere sürecinin gerçekleşmesini etkileyeceğini ve gerekli çoğunluğun sağlanamayacağı görüşünü ifade etmektedir. Altay, a.g.e., c.2, s.1280-1281. Kanımızca bu görüşe katılmak mümkün değildir. Türk yeniden yapılandırma hukuku, her ne kadar Amerikan yeniden yapılandırma hukukuna özgü bir takım unsurları taşıyor olsa da, bu iki

Türk yeniden yapılandırma usulünde, ancak projenin onaylanmasından sonra İİK 309/ö maddesi gereğince, sadece projeden etkilenen alacaklılar yönünden başlamış olan takiplerin ve bu takiplere ilişkin davaların (6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipleri ve davaları da kapsayacak şekilde) durmasına, yeni icra takibi yapılmamasının yasaklanmasına, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarının uygulanmamasına ara dönem için mahkemece karar verilebilecektir. Bu durumda, bir takip muamelesiyle kesilen zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerde işlemeyecektir.

Durdurma kararı da bir ihtiyati tedbir kararıdır ve duruşma yapmaya gerek olmadan verilmelidir<sup>424</sup>. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmadaki durdurma kararının içeriği, konkordato mühletinin sonuçlarından daha kapsamlıdır, çünkü burada yalnızca mevcut ve başlayacak takiplerin durması değil, ihtiyati tedbir kararların ve ihtiyati haciz kararlarının uygulanmasının yasaklanması, başlamış veya başlayacak takiplerle ilgili davaların durdurulması da söz konusudur<sup>425</sup>.

#### d. Ara Dönemde Borçlunun Finansman Araçlarına Başvurması

İİK 309/ö, f.4 gereğince, borçlu şirket ara dönemde belirli koşullar altında

---

sistem arasında en önemli fark, Amerikan yeniden yapılandırma usulünün **iflas içi**, Türk yeniden yapılandırma usulünün ise **iflas dışı** bir kurum olmasıdır. Amerikan hukukunda, kural olarak iflas yolu §301 gereğince, iflasın hangi baba göre yapılması isteniyorsa o baba göre borçlu sıfatını haiz olabilecek borçlu tarafından gönüllü olarak başlatılır. Borçlu seçeceği iflas yoluna göre ehliyeti haiz olması koşuluyla 7.baba göre tasfiye, 11.baba göre yeniden yapılandırma ve diğer baplara göre borçların yeniden düzenlenmesi yollarına gönüllü olarak başvurabilecektir (**voluntary case**). Borçluya ayrıca BC § 1112 uyarınca yeniden yapılandırma davasını, tasfiye davasına çevirme imkanı da tanınmıştır. (Diğer yandan mahkemenin belirli koşullar altında yeniden yapılandırma usulünün erken kapanmasına ve tasfiye hükümlerinin uygulanmasına karar verme yetkisi bulunmaktadır. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.67.) Amerikan yeniden yapılandırma hukuku her ne kadar tasfiyeden bağımsız olarak düzenlenmişse ve bu yola başvurabilmek için ödemelerin tatili, aciz veya borca batıklık gibi nedenlerin varlığı gerekmeseyse de, bu farklılıklar usulün iflas içi niteliğini değiştirmemektedir. Dolayısıyla “automatic stay” kurumu, Türk hukuku yönünden iflasın açılmasıyla haciz yoluyla yapılan takiplerin ve teminat gösterilmesine ilişkin takiplerin duracağını hüküm altına alan İİK 193.maddesinden çok da farklı değildir. Ayrıca külli takip hukukumuzda İİK 309.maddede iflas içi konkordato kurumu düzenlenmiş olup, müflisin iflas sonrasında dahi alacaklılarla anlaşabilmesi ve İİK m.182 gereğince iflasın kaldırılmasını istemesi mümkündür. Özetle, yeniden yapılandırma yoluna başvurulmasıyla birlikte borçlu aleyhine yapılmış takiplerin ve açılmış davaların kendiliğinden durması şeklinde bir cebri icra ve dava açma ve sürdürme yasağına Türk yeniden yapılandırma usulünde yer verilmemesi, bu usulün iflas dışı bir usul olması nedeniyle kanımızca isabetlidir. Aksi düşünüldüğünde yeniden yapılandırma başvurusunun her halde kötü niyetli borçlular açısından takipleri uzatmak maksadıyla kullanılması işten değildir.

<sup>424</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.374.

<sup>425</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.375.

kredi gibi finansman araçlarına<sup>426</sup> başvurabilecektir. Borçlu şirketin ara dönemde kredi gibi finansman kaynaklarına başvurması için iki halden birinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Buna göre, finansman kaynağı işletmenin devamlılığı için zorunlu olmalıdır veya mal varlığının kıymetinin korunması veya artırılması için gerekli görülmelidir.

**Taşpınar Ayvaz**, kanunun lafzından borçlunun bu kaynaklara başvurması için bir tasarruf sınırlaması getirilmediğinin, bu nedenle borçlunun bu kaynaklara başvurmak için herhangi bir mahkeme kararına ihtiyaç da duymaması gerektiğini ifade etmektedir<sup>427</sup>. Bu hüküm borçlunun mal varlığını korumak için mahkeme tarafından tedbirler alınması halinde, borçlu şirketin yukarıda belirtilen koşullardan herhangi birinin gerçekleştiğini ispat ederek, mahkemeden bu hususta verilmiş olan tedbirin kaldırılmasına hizmet edecektir<sup>428</sup>.

İşletmenin devamı veya mal varlığının kıymetinin korunması veya devamı için gerekli olması halinde, borçlu şirketin almasına izin verilen kredi gibi finans kaynakları için teminat verilmesi gerekiyorsa, bu teminatlar öncelikle borçlu şirketin üzerinde rehin olmayan taşınır veya taşınmaz malları olmalıdır.

---

<sup>426</sup> Bkz. yukarıda II, C, 4, “Borçlunun Kredi Gibi Finansman Kaynaklarına Başvurup Başvurmayacağı” bahsi

<sup>427</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.383.

<sup>428</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.383.

## IV. YENİDEN YAPILANDIRMA PROJESİNİN MAHKEMECE İNCELENMESİ, TASDİKİ VE TASDİKİN SONUÇLARI

### A. Projeyi Tasdik Duruşması ve İtirazların Değerlendirilmesi

Yeniden yapılandırma projesi hakkında tasdik kararı verecek asliye ticaret mahkemesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusu üzerine, başvurudan otuz gün içinde<sup>429</sup> gerçekleşecek olan duruşmanın yani “projeyi tasdik duruşmasının” tarihini belirler.

Bu duruşmanın tarihi ve saati, ayrıca başvurunun kapsam ve sonuçları ve başvuru dosyasının hangi tarihlerden itibaren nerede görülebileceği hususları ile birlikte İİK 309/ö, f.1 gereğince ilan edilir ve projeden etkilenen ve adresi bilinen tüm alacaklılara tebliğ edilir.

Başvuruyu alan asliye ticaret mahkemesi, ayrıca duruşma gününü de belirlediği tensip tutanağında, borçlu şirket yetkililerine ve atanmışsa ara dönem denetçisine davetiye çıkarılmasına ve ara dönem denetçisinin ücreti de dahil olmak üzere (YYY m.19, f.2) her türlü masrafın borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmesi hususlarına da yer vermelidir<sup>430</sup>.

#### 1. Ön Duruşma

YYY 18.maddesi 2.fıkrası gereğince, yeniden yapılandırma projesi hakkında tasdik kararı verecek asliye ticaret mahkemesi, projenin tasdiki duruşmasından önce, tüm dilekçe, itiraz ve delillerin ivedilikle toplanması için bir ön duruşma yapabilir. Doktrinde, “ön duruşma” kavramı, usul hukukumuzda yabancı olduğu yönünden eleştirilmiştir<sup>431</sup>.

Mahkeme ön duruşma yapmaya karar vermesi halinde, projeye yapılacak itirazların, ve borçlu şirketin bunlara vereceği cevapların ve bunlara ilişkin tüm

---

<sup>429</sup> **Taşpınar Ayvaz**, başvurunun adresi bilinen alacaklılara tebliğ edilmesi zorunluluğunun, otuz gün içinde duruşma günü belirlenmesi kuralının işlerliğini azaltacağını ve kanunda böyle bir süre tespit edilmiş olmasının isabetli olmadığını belirtmiştir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.385.

<sup>430</sup> **Pekcanitez v.d.**, a.g.e., s.453; **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.363.

<sup>431</sup> **Taşpınar Ayvaz**, usul hukukumuzda duruşma dışında, tedbir kararları vermesinin veya tensip yapmasının mümkün olduğunu, ön duruşma kavramının usul hukuku terminolojisinde bulunmadığını ifade etmiştir. **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.391.

delillerin mahkemeye sunulacağı süreleri belirleyecektir. Mahkeme HUMK m.163 gereğince bu sürelerin kesin süre olduğuna da karar verebilecektir.

## 2. İtirazlar ve İtirazların Değerlendirilmesi

İİK m.309/p, f.1 gereğince, mahkeme tasdik duruşmasında, ara dönem denetçisini, borçlu işletmenin yetkililerini ve duruşmada hazır bulunan alacakları dinleyecektir<sup>432</sup>. Yine bu maddenin 3.fıkrası gereğince, konkordatoda olduğu gibi (İİK m.299), ancak tasdik duruşmasında itiraz ileri sürmüş alacaklılar kararı temyiz edebilir.

Burada itiraz hakkının sadece projeden etkilenen alacaklılara mı, yoksa borçlu şirketin tüm alacaklılarına mı tanındığı hususu doktrinde tartışılmıştır. **Taşpınar Ayvaz** projeden etkilenmeyen alacaklıların, projeden zarar görmesinin kural olarak mümkün olmadığını, projeden etkilenmeyen alacaklıların projeye itiraz edebilmeleri için kural olarak hukuki menfaatlerinin bulunması gerektiğini ifade etmektedir<sup>433</sup>.

Kanımızca da, kural olarak projenin tasdikine itiraz etmek, projeye alacakları, hakları veya menfaatleri borçlu şirket tarafından yeniden yapılandırılmış ve projeyi reddetmiş alacaklılara tanınmış olmalıdır. Ancak bazı durumlarda, örneğin borçlunun yeniden yapılandığı bir alacağın temlik edilmiş olması halinde, borçlu şirket tarafından projede yer verilmemiş ve uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma müzakerelerine davet edilmemiş ancak projeye dolaylı olarak alacak, hak ve menfaatleri etkilenen alacaklıların da projeye itiraz edebilmelerine olanak tanınması görüşündeyiz. Projeye kabul oyu vermiş alacaklılar ise, yalnızca eksik veya yanlış

---

<sup>432</sup> Karş. InsO § 248(2) “*Das Gericht soll vor der Entscheidung über die Bestätigung den Insolvenzverwalter, den Gläubigerausschuß, wenn ein solcher bestellt ist, und den Schuldner hören.*” (Mahkeme tasdik kararından evvel, külli takip idarecisini, ve eğer atanmışsa alacaklılar komitesini ve borçluyu dinler.)

<sup>433</sup> **Taşpınar Ayvaz**, a.g.e., s.387. BC 1128(b) gereğince BC 1109(b)’de sayılmış olan ilgililer (party in interest) yani borçlu, kayyım, alacaklılar komitesi ve alacaklıların plana itiraz hakları bulunmaktadır. Ancak Amerikan mahkemeleri bazı kararlarında, örneğin planla menfaati etkilenmeyen alacaklıların plana itiraz hakları olmadığı yönünde karar vermiştir. Diğer yandan plana itiraz hakkı olan bir alacaklının, planın kendini etkilemeyen bölümüne itirazı mahkemece reddedilmiştir. *Scarberry v.d*, a.g.e., s.745. InsO § 251’de ifadesini bulan Minderheitenschutz (azınlık himayesi) gereğince, sadece plana süresi içinde itiraz etmiş olmaları ve planla hakları olduğundan daha kötü bir duruma getirilen alacaklılara itiraz hakkı tanınmıştır. *Jauernig*, a.g.e., s.282; *Schiessler*, a.g.e., s.182.

bilgilendirildiklerine yönelik itirazları ileri sürebileceklerdir<sup>434</sup>.

YYY 18.maddesi projenin tasdikine yönelik itirazları, projeye yönelik itirazlar ve alacağın miktarına, önceliğine ve durumuna ilişkin itirazlar olarak gruplandırılmıştır. Bunlar yanında ayrıca mahkeme tarafından İİK m.309/p, f.1 gereğince tesbit edilecek hususlara yönelik itirazlarda da bulunulabilir<sup>435</sup>.

YYY 18.maddesi 2.fıkrası uyarınca, alacaklara ve sınıflandırmaya ilişkin itirazlar *projeye yönelik itirazlar* olarak değerlendirilir. Sınıflandırmaya yönelik itirazlar, projede borçlu şirket tarafından yalpan gruplandırmada İİK 309/n, f.2 ve YYY 6.maddede belirtilen ilkelere uyulmadığı yönünde olabilir. Burada özellikle borçlu şirketin, projenin alacaklılar tarafından kabulünü sağlamak amacıyla kötü niyetli olarak hukuki niteliği benzer olmayan alacaklıları benzer sınıflarda gruplandırmasına yönelik itirazlar ve gruplandırmada eşitlik ilkesine uyulmadığına yönelik itirazlar söz konusu olabilecektir.

*Alacağın miktarına, önceliğine ve durumuna ilişkin itirazlar* konusunda YYY 18.maddesi, 3.fıkrası projeye yönelik itirazların yapılmasından farklı bir usul öngörmüştür. Buna göre, itiraz alacağın miktarına, önceliğine veya durumuna ilişkin ise; borçlu veya alacaklının itirazının dayandığı tüm deliller itiraz dilekçesi ile, borçlunun veya alacaklının söz konusu itiraza cevabını destekleyen tüm deliller de cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye sunulmalıdır. Taşpınar Ayvaz, burada teknik anlamda bir cevap dilekçesi bulunmayacağını ve cevap dilekçesinin de ne zaman verileceğinin de ayrı bir sorun olduğunu belirtmektedir<sup>436</sup>. Yine bu fıkra gereğince mahkeme uyuşmazlıkların halline ilişkin kararını ivedilikle verecek ve (İİK 309/p maddesi 1.fıkrasına uygun olması şartıyla) projeyi tasdik edecektir.

Alacağın miktarına, önceliğine ve durumuna ilişkin yapılan bir itiraz gereğince, alacağın akıbetinin diğer bir mahkemede görülmekte olan bir davanın sonucuna bağlı olması halinde, YYY m.18, f.3 gereğince “itirazların zamanında veya

---

<sup>434</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.387.

<sup>435</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.388.

<sup>436</sup> Yazar ayrıca asliye ticaret mahkemesinin tasdik incelemesine, HUMK m.507, f.1, b.1 atfı ile HUMK m.176, b.9 gereğince basit yargılama usulünün uygulanabileceği görüşündedir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.392.

projenin tasdik duruşmasına yönelik olarak çözülememesi durumunda, asliye ticaret mahkemesi alacağın miktarının tahminen belirlenebilmesi için bir usul belirleyebilir veya alacak kesinleştiğinde ödenebilmesi için borçlunun bir çözüm önermesine karar verebilir". Burada projenin tasdik incelemesini yapan mahkeme, alacağın esasına yönelik bir karar vermemekte, "itirazı projeyi tasdik çerçevesinde hükme bağlamaktadır"<sup>437</sup>. Mahkemenin karar verebileceği çözüm önerilerine örnek olarak, alacaklı ile borçluyu sulhe davet etmek veya projede öngörülen miktardan daha fazlasının borçlu tarafından teminat gösterilmesine karar vermek gibi öneriler gösterilebilir<sup>438</sup>.

## B. Tasdik Koşulları

İİK 309/p, f.1 gereğince, tasdik duruşmasında, öncelikle atanmışsa ara dönem denetçisini, borçlu işletme yetkililerini ve duruşmada hazır bulunan alacaklıları dinleyecektir. Burada duruşmada hazır bulunan alacaklılardan maksat kural olarak, projeden etkilenen alacaklılara da<sup>439</sup>, projeden etkilenmeyen alacaklının da hukuki yararının olduğu halde projeye itiraz hakkı olduğu kabul edilmelidir.

Mahkeme tasdik kararını tasdik duruşmasından itibaren en geç otuz gün içinde verecektir. Mahkemenin projeyi tasdik etmesi ise, İİK 309/p maddesindeki üç koşulun tespitine bağlıdır: *Borçlu iyi niyetli olmalıdır, İİK m.309/m ila İİK m.309/o koşulları yerine getirilmiş olmalıdır ve projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflâs tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olmalıdır.*

4949 sayılı Kanunla konkordatonun tasdiki için gereken dürüstlük şartı kaldırılmıştır. Ancak **Kuru**, konkordatonun elinde olmayan nedenle işleri iyi gitmeyen ve mali durumu bozulmuş olan, dürüst borçluları koruyan bir müessese olması nedeniyle, dürüstlük koşulunun konkordatonun tasdiki için en önemli şartlardan biridir<sup>440</sup>. Uzlaşma yoluyla yapılandırma usulünde ise projenin tasdiki için, *borçlunun bu yola iyi niyetle başvurmuş olması* aranır. Taşpınar Ayvaz, borçlunun

---

<sup>437</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.393.

<sup>438</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.393.

<sup>439</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.387.

<sup>440</sup> Kuru, El Kitabı, s.1279.



uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya iyi niyetli olarak başvurmasının, İİK 286.maddesi 1.fıkrasında konkordato mühleti verilirken borçlunu dürüst olduğunun kabulü<sup>441</sup> yani alacaklılara zarar verme kastı taşınaması temelinde değerlendirilebileceği görüşündedir<sup>442</sup>. Burada projenin dışında kalan alacaklılar açısından da bir inceleme yapıp, borçlunun bu yola başvurmadaki dürüstlüğü ve projeden etkilenen alacaklılara zarar verme kastı taşıyıp taşımadığı incelenmelidir<sup>443</sup>. Yargıtay konkordatoya ilişkin verdiği bir kararında, “borçlunun gelirini ve mal varlığını yanlış göstermesi veya gizlemesi, gerçeğe aykırı borçlar ihdası ve beyan edilmesi...” gibi eylemleri kötü niyetli eylem olarak nitelemiştir<sup>444</sup>. Yargıtay ayrıca konkordatoya ilişkin başka kararlarında, başvuru öncesi aşırı borçlanan ve nisap oluşturmak için alacaklar ihdas edilmesini<sup>445</sup>, ticari defterlerin kapanış tasdiki olmamasını<sup>446</sup> dürüstlük kuralına aykırı bulmuştur. Ayrıca İİK m.334.maddesi gereğince borçlu şirketin, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesini tasdik ettirmek için hileli tutum ve davranışlarıyla malî durumu hakkında alacaklıları, ara dönem denetçisini veya yetkili memuru hataya düşürmek alacaklıları yoluyla kasten zarara sebebiyet vermesine cezai müeyyidede bağlanmıştır.

*İİK m.309/m ila İİK m.309/o koşulları yerine getirilmiş olması, yeniden yapılandırma projesinin tasdiki için gerekli ikinci koşuldur. Buna göre borçlu İİK m.309/m gereğince uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurabileceklerden olmalı ve projesi gerekli çoğunlukla kabul edilmiş olmalı, yeniden yapılandırma projesi İİK m.309/n’ de belirtilen asgari hususları içermeli ve başvuru için İİK m.309/o’da sayılmış belgeleri mahkemeye sunmuş olmalıdır.*

Mahkemenin projeyi kabul etmesi için son koşul da, projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflâs tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olması koşuludur. Konkordatodaki mutlak eşitlik<sup>447</sup> ilkesinin

---

<sup>441</sup> Kuru, El Kitabı, a.g.e., s.1279.

<sup>442</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.394.

<sup>443</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.394.

<sup>444</sup> HGK., E.1977/12-1038, K.1979/1358, 14.11.1979. Kazacı Mevzuat ve İçtihat Bankası.

<sup>445</sup> 19. HD., E.2001/9106, K.2002/2532, 04.04.2002. Kazacı Mevzuat ve İçtihat Bankası.

<sup>446</sup> 19. HD., E.1997/3026, K.1997/5243, 22.05.1997. Kazacı Mevzuat ve İçtihat Bankası.

<sup>447</sup> Konkordatoda, borçlu tarafından alacaklılarından herhangi birine konkordato şartlarından daha fazla vaatte bulunulması halinde böyle vaatler İİK 306.maddesi gereğince kendiliğinden geçersiz

aksine, yeniden yapılandırma usulünde, kural olarak borçlu şirketin farklı sınıflar içerisinde gruplandığı projeden etkilenen alacaklılarına, farklı ödeme planları sunması mümkündür<sup>448</sup>. Dolayısıyla yeniden yapılandırmanın “sınıflar arasında bir eşitlik (**Gleichbehandlung der Gläubigergruppen**)” öngörmesi zorunlu değildir. Ancak İİK 309/p maddesi 1.fıkrası gereğince, mahkemenin projeyi tasdik etmesi için “projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflas tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olduğunu” tespit etmesi gerekmektedir<sup>449</sup>. Bu nedenle, yeniden yapılandırma projesinin, projeden etkilenen alacaklılardan bir kısmını borçlu şirketin tasfiye edilmiş olması halinden daha fazla tatmin etmesi, ancak diğer alacaklıların iflas tasfiyesinden daha kötü bir duruma getirilmemesi halinde mümkündür<sup>450</sup>.

İİK 309/r, f.4 uyarınca mahkemenin projenin reddine karar vermesi halinde ise, mahkemece verilen tedbir kararları kalkacak, duran takip ve davalara devam edilecektir<sup>451</sup>.

### C. Kanun Yolları

İİK 309/p maddesi 3.fıkrası gereğince, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulünde temyiz hakkı<sup>452</sup> sadece tasdik duruşmasında itirazda bulunan alacaklılar ve borçlu açısından kabul edilmiştir. Temyiz, tasdik kararın tebliğinden itibaren on gün içinde yapılacak ve İİK m.309/p, f.4 gereğince maktu harca tabi olacaktır.

---

olacaktır. **Muşul**, bu hükmün konkordato şartlarına tabi olan alacaklılar açısından eşitliği ve adaleti sağlamaya yönelik olduğunu belirtmektedir. Muşul, İcra ve İflas Hukuku, s.1116.

<sup>448</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.309.

<sup>449</sup> Karş. BC § 1129(7)(A)(ii), InsO § 245(1). Amerikan doktrininde “best interest test (en uygun menfaat sınaması)” olarak adlandırılan bu kurum, planı reddeden alacaklılar açısından ek bir koruma sağlanmaktadır. Alacaklılardan birinin planı reddetmesi ancak bu sınıftaki diğer alacaklıların planı kabul etmesi halinde, borçlunun yeniden yapılandırılmasının tasfiyeye göre alacaklıların menfaatine olduğu –en azından planı kabul edilen alacaklıların bu şekilde düşündüğü- ifade edilebilir. Ancak BC 11.bap her halde, planı reddeden alacaklının planın tasdiki halinde eline geçecek miktarın, en azından (borçlu eğer tasfiyeye tabi tutulmuş olsaydı) tasfiye sonucu eline geçecek olan miktara eşit olup olmadığının sınanmasını öngörmektedir. Bu sınamanın karşılanması, yani planı reddeden alacaklının borçlunun iflas etmesi halinden daha kötü bir duruma gelmeyeceğinin anlaşılması halinde, plan onaylanabilecektir. Scarberry v.d., a.g.e., s.32,33; Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.75.

<sup>450</sup> Herzig, a.g.e., s.25.

<sup>451</sup> Kuru, El Kitabı, s.1363.

<sup>452</sup> HUMK Geçici Madde 3 gereğince, bölge adliye mahkemeleri göreve başlayana dek, temyize ilişkin yürürlükteki hükümler uygulanacaktır. **Taşpınar Ayvaz**, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlamasıyla, tasdik kararlarına ilişkin istinaf yoluna başvurulacağına ilişkin İİK m.309/p gereğince 5311 sayılı kanunla bir düzeltme yapılmamış oluşunu eleştirmiştir. Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.404, 405.

İİK m.309/p, f.3 gereğince temyiz incelemesi ivedilikle yapılacaktır (HUMK m.435, f.7). Bu nedenle tasdik kararına yönelik temyiz talepleri, HUMK 176.maddesi gereğince adli tatilde de incelenecektir.

#### **D. Tasdik Kararının Hüküm ve Sonuçları**

İİK 309/r maddesi uyarınca, yeniden yapılandırma projesinin tüm hüküm ve sonuçları tasdiki kararı ile doğacaktır. Yukarıda da belirtmiş olduğumuz gibi, projede aksi öngörülmemişse, projenin tasdikinin borçlu şirketin mal varlığı üzerindeki tasarruf yetkilerini kısıtlayıcı bir etkisi yoktur<sup>453</sup>.

Yeniden yapılandırma projesinin tasdiki ile, projenin maddi hukuka yönelik sonuçları derhal doğar ve İİK m.309/r gereğince, projenin koşulları, projeden etkilenen alacaklılarla yapılmış tüm sözleşme hükümlerinden önce gelir. Dolayısıyla borçlu şirket ve projeden etkilenen tüm alacaklılar proje ile bağlıdır<sup>454</sup>. Böylece İİK m.309/n gereğince projede yer alan alacaklara ilişkin koşullar ve projenin uygulanabilirliğini sağlayacak tüm önlemler geçerlik kazanacak, örneğin projede alacak indirimi, faiz indirimi, yeni vade veya alacağın bir kısmından feragat öngörülmüşse, borçlu şirket ve alacaklılar arasında bu hükümler uygulanacaktır<sup>455</sup>.

Tasdik kararı ile birlikte mahkemenin İİK m.309/ö, f.3 gereğince aldığı ara kararlar, yani “projeden etkilenen alacaklıların borçluya karşı başlattıkları takiplerin ve bu takiplerle ilgili olan davaların, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipleri ve davaları da kapsayacak şekilde durdurulmasına, yeni icra takibi yapılmasının etkilenen alacaklılar için yasaklanmasına, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarının uygulanmamasına” yönelik ara kararlar, nihai karar olarak devam edecektir<sup>456</sup>. Ancak mahkemenin İİK 309/ö, f.3 gereğince talep üzerine aldığı ihtiyati tedbirler, HUMK m.112 gereğince aksine mahkemece karar verilmediği takdirde kalkacaktır<sup>457</sup>. Kanunda İİK m.309/ö, f.3 uyarınca duran takiplerin, bu takiplerle ilgili davaların ve tedbir ve hacizlerin

---

<sup>453</sup> Pekcanitez v.d., a.g.e., s.497.

<sup>454</sup> Kuru, El Kitabı, s.1361.

<sup>455</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.399.

<sup>456</sup> Kuru, bu hususun mahkeme kararında açıkça belirtilmesi gerektiği görüşündedir. Kuru, El Kitabı, a.g.e., s.1361.

<sup>457</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.400.

akıbetine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. **Taşpınar Ayvaz**, burada konkordato hükümlerinden yararlanılabileceğini, paraya çevrilmemiş hacizlerin, ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizlerin kaldırılması gerektiğini, ancak takip ve davaların düşmesinin söz konusu olmadığını belirtmektedir<sup>458</sup>.

Tasdik kararı ile ara dönem denetçisinin görevi son bulacak ve mahkemece bir veya birkaç proje denetçisi atanacaktır. Proje denetçisinin ücretine ilişkin projede bir kayıt yoksa mahkeme ayrıca proje denetçisinin ücretini de belirleyecektir. YYY 19.maddesi 5.fıkrası gereğince, proje denetçisinin ücreti, göreve atanan kişinin piyasadaki o nitelikte uzman kişinin alacağı ücret esas alınarak harcayacağı emek ve mesaiye göre belirlenecektir. Tasdik kararında ayrıca YYY m.19, f.2 gereğince, ara dönem denetçisinin ücretini kesin olarak belirleyecek ve daha önce depo edilen miktarın eksik kalması halinde tamamlanmasına, aksi takdirde iadesine karar verecektir.

İİK 309/r gereğince, tasdik kararının icrası, Yargıtay'ın bozma kararıyla kendiliğinden duracak, ancak bozma kararına kadar yapılan işlemler geçerliliğini muhafaza edecektir. Burada öngörülen süreç, mahkemenin bozma kararına uyacağı veya direneceği şeklinde nihai kararını vermesine kadar geçecek süreçtir; tasdik kararının kaldırılmasıyla bu işlemler geçersiz olacak ve İİK 40.maddesi gereğince eski hale iade edilecektir<sup>459</sup>.

Tasdik kararının en son sonucu da, projenin tasdiki ile İİK m.309/u gereğince getirilen harç ve vergi istisnaları ve teşvik belgelerinin projede belirlenen süreler kadar uzamasıdır. Buna göre, tasdik edilen proje kapsamında: “1- Yapılacak işlemler ve düzenlenecek kâğıtlar, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre ödenecek damga vergisi ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre ödenecek harçlardan, 2- Alacaklılar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden, 3- Borçluya kullanılan ve kullanılacak krediler, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan, 4- Diğer benzeri işlemler, kâğıtlar ve krediler vergi, resim, harç ve fon

---

<sup>458</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.400.

<sup>459</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.403.

yükümlülüklerinden (4306 sayılı Kanun uyarınca ödenmesi gereken Eğitime Katkı Payı hariç) istisna edilmiştir. İstisna, alacaklıların tasdik edilen proje kapsamında edindikleri varlıkları elden çıkardıkları hallerde de uygulanır. Tasdik edilen proje hükümleri uyarınca tahsilinden vazgeçilen alacak tutarları 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alacaklı için değersiz alacak, borçlu için ise vazgeçilen alacak olarak dikkate alınır. Tasdik edilen proje hükümleri uyarınca uygulamaya konulan işlemlerin gerçekleşmemesi hâlinde dahi, bu madde uyarınca uygulanmış istisnalar geri alınmaz. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesine göre borçları yeni bir itfa plânına bağlanan borçlular tarafından alınmış olan teşvik belgelerinin süreleri ile ihracat taahhüt süreleri, projeler ile belirlenen süreler kadar uzatılmış sayılır.”

#### **E. Yeniden Yapılandırma Projesinin Feshi**

İİK. 309/s maddesi gereğince, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada İİK 307.maddesi ve İİK 308.maddesinin birinci fıkrası kıyasen uygulanacaktır. Kanun burada konkordatonun feshi hükümlerine atıf yapmıştır. Bu atıf gereğince konkordatonun feshi sebepleri uygulama alanı bulacak, ancak sonuçlar açısından İİK m.309/s hükmü geçerli olacaktır<sup>460</sup>.

**Ulukapı**, İİK’ de düzenleniş biçimi nedeniyle bu kurumun, aslında konkordatonun feshi olarak değil konkordatonun iptali olarak tanımlanması gerektiği görüşündedir<sup>461</sup>. Yeniden yapılandırmada da, hüküm ve sonuçları doğmuş bir projenin geriye dönük olarak ortadan kaldırılması söz konusu olduğundan, aslında bir fesih değil iptal söz konusudur<sup>462</sup>. Konkordatonun feshi, İİK 307.maddesi gereğince genel olarak konkordatonun tasdiki aşamasından sonra ortaya çıkabilecek hallerde mümkün olduğu gibi, İİK 308.maddesinde tasdik aşamasında fark edilmeyen veya tasdikten sonra borçlunun dürüstlikle bağdaşmayan davranışları sonucu da konkordatonun feshedilmesi mümkündür<sup>463</sup>.

Yeniden yapılandırma projesinin feshi, konkordato hükümlerine tabi

---

<sup>460</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.419.

<sup>461</sup> Ulukapı, a.g.e., s.109.

<sup>462</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.414.

<sup>463</sup> Ulukapı, a.g.e., s.110.

olduğundan, proje bir alacaklı yönünden veya tamamen feshedilebilir. Feshi talep edecekler oylamaya veya tasdik duruşmasına katılmamış olsalar da projeden etkilenen alacaklılardır.

İİK 309/s maddesi atfıyla İİK 307.maddesi gereğince, kendisine karşı projeden doğan yükümlülükler yerine getirilmediği halde, projeden etkilenen herhangi bir alacaklı mahkemeden kendisi hakkında projenin feshi kararı vermesini isteyebilecektir<sup>464</sup>. Ancak bu halde alacaklı projeye iktisap etmiş olduğu hakları muhafaza edecektir.

İİK 309/s maddesi atfıyla, İİK 309.maddesi gereğince, projeden etkilenen her alacaklı kötü niyetle yapılmış bulunan bir yeniden yapılandırma projesinin tamamen feshini isteyebilecektir<sup>465</sup>. Yeniden yapılandırmanın tamamen feshine karar verilir ve bu karar kesinleşirse, durum mahkemece İİK 288.maddesinde öngörülen usulde ilan edilecektir. İlandan itibaren on gün içinde, projeden etkilenen alacaklılar tasdik kararını vermiş olan mahkemeden borçlunun derhal iflâsına karar verilmesini isteyebilirler.

#### **F. Yeniden Yapılandırma Projesinin Tadili**

Yeniden yapılandırma projesinin bir alacaklı yönünden ihlali halinde, bu alacaklının kendisi açısından projenin feshine karar verilmesini talep etmesi mümkün olmaktadır<sup>466</sup>. Ancak bazı hallerde (proje koşullarında öngörülmeleyen değişikliklerin olması gibi) ihlalin yalnızca bir alacaklıyı değil de, alacaklıların bir kısmını etkileyecek şekilde gerçekleşmesi ve projenin bu haliyle uygulanmasının mümkün olmaması nedeniyle projenin tadil edilmesi gerekebilir<sup>467</sup>.

İİK 309/ş maddesi gereğince, bu halde hakları ihlal edilen alacaklıların borçlu şirket ile projenin tadili konusunda uzlaşmaları mümkün kılınmıştır. Ayrıca YYY 21.maddesi gereğince, proje alacaklıların onayı olmadan da, ancak bunları olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde tadil edilebilecektir.

---

<sup>464</sup> Kuru, El Kitabı, s.1364.

<sup>465</sup> Kuru, El Kitabı, s.1365.

<sup>466</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.430.

<sup>467</sup> Taşpınar Ayvaz, a.g.e., s.430.

Tadil edilen proje, YYY 10.maddesi ve devamındaki davet ve oylama usulüne göre oylanacaktır. Ancak bu halde, sadece tadilden etkilenen sınıflardaki alacaklıların davet edilmesi yeterlidir. Ancak tadil tüm alacaklıları etkiliyorsa bunların da davet edilmesi yine YYY’deki davet ve oylama usulüne göre gerçekleşecektir (YYY m.20).

Tadil edilen proje mahkemenin tasdikine sunulacaktır. Mahkemenin projenin tadilini tasdik etmesi iki koşula bağlanmıştır: Bunlar: Projenin devamı içi tadilatın zorunlu olması ve tadil edilmiş proje hakları ihlâl edilmiş olan alacaklıları projeden etkilenen diğer alacaklılardan daha uygun bir duruma getirmemesidir. Projenin tadili hususunda da, yeniden yapılandırma projesinin tasdikine ilişkin usul uygulanacaktır.

### **G. Yeniden Yapılandırma Projesinin İhlali**

İİK m.309/t gereğince, borçlu şirketin projeden doğan yükümlülüklerini kısmen veya tamamen ve zamanında yerine getirmemesi projenin ihlali anlamına gelir. Projenin ihlali, proje denetçisi, borçlu veya projeden etkilenen alacaklılar tarafından projeyi tasdik etmiş mahkemeye bildirilecektir. Projenin ihlalinin mahkemeye bildirme hakkı İİK 309/ö, f.4 gereğince borçluya ara dönemde kredi imkanı sağlamış ve bu alacağını kısmen veya tamamen elde edememiş alacaklılara da tanınmıştır.

Mahkeme ihlal bildiriminin yapılması halinde, borçlunun mal varlığının korunabilmesi için, borçlunun mal varlığı üzerindeki tasarruflarını önleyici tedbirler de dahil olmak üzere, gerekli muhafaza tedbirlerini alacak ve bir duruşma günü tayin ederek İİK 288.maddesi gereğince ilan edecektir. Mahkeme, bu duruşmada projeden etkilenen veya etkilenmeyen alacaklıların itirazlarını inceleyecek, borçlunun yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getirmediğini, projenin uygulanmayıp tadilinin de söz konusu olmadığını veya finansman alacaklısının alacağını tamamen ya da kısmen elde edemediğini tespit etmesi halinde derhal borçlunun iflâsına hükmeder.

## SONUÇ

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma usulü, mali durumu bozulan sermaye şirketlerinin ticari faaliyetlerine devam edebilmelerinin sağlanması için öngörölmüş geniş anlamda bir iyileştirme yöntemidir. Dolayısıyla bu usul, konkordatodan farklı olarak, sadece borçlu şirketin alacaklarının bir vadeye bağlanması, tenzilat yapılması değil, işletmenin devri, borçlu şirketin diğer şirketlerle birleşmesi ve sermaye yapısının değiştirilmesi gibi, yönetime yönelik tedbirleri de içeren, borçlunun taraf olduğu sözleşmelere ve kendi tasarruf yetkisine de etkisi olan geniş kapsamlı bir iyileştirme kurumudur.

Yeniden yapılandırma hukukunun tarihçesi ve gelişimine yönelik yapmış olduğumuz inceleme neticesinde, yeniden yapılandırma usulünün çıkış noktası olan Amerikan hukuku dışında, iyileştirmeye ve yeniden yapılandırmaya yönelik kurumların, öncelikle sıkı koşullar altında ve ayrı kanunlarda düzenlenmiş olduğu, ancak zamanla özellikle ekonomik ve sosyal yönden önemli faydaları olan büyük ölçekteki sermaye şirketlerinin korunması ve iflaslarının engellenmesi adına, daha esnek koşullar içeren yeniden yapılandırma ve iyileştirme usullerinin öngöröldüğü ve bu usullerin külli takip mevzuatlarına entegre edilmesine yönelik modern bir anlayışın gelişmekte olduğu gözlemlenmiştir. İcra ve İflas Kanunumuzun 309/m ile 309/ü maddelerinde düzenlenmiş olan uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada bu modern anlayışın bir sonucudur.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, mali durumu bozulan sermaye şirketlerine, borçlarını nasıl ödeyecekleri, bu ödemeyi hangi finansal araçlarla yapacakları, işletmelerini ve mali durumlarını nasıl yeniden yapılandırarak güçlendirecekleri bir yeniden yapılandırma projesini, serbestçe belirleyecekleri alacaklılarının onayına sunmaları ile başlar. Bu müzakere safhasında, borçlu şirket, projeden etkilenen alacaklıları serbestçe belirlemek ve bu alacaklıları belirli koşullar ve ilkeler çerçevesinde farklı sınıflarda gruplandırmak hususunda serbest bırakılmıştır. İcra ve İflas Kanunumuzun burada, projenin onaylanmasını kolaylaştırmak adına kötü niyetli gruplandırmaları engelleyici bir hüküm getirmemiş oluşu, kanımızca alacaklılar açısından bir dezavantaj olarak değerlendirilebilir.



Borçlu şirket, projenin usulüne uygun olarak müzakere edilmiş ve onaylanmış olması halinde, projenin hüküm ve sonuçlarının doğabilmesi için, Asliye Ticaret Mahkemesine başvuracaktır. Başvuru üzerine mahkemece resen yapılacak işlerden olan projenin ilanı, projeden etkilenen alacaklılara başvuruya eklenen belgelerle birlikte tebliği gibi işlerin giderlerine ve bunların nasıl ödeneceğine ilişkin bir hükme kanunda veya yönetmelikte yer verilmemiş oluşunun da, uygulamada sorunlar doğuracağı kanısındayız.

Ayrıca, projeden etkilenmeyen alacaklıların projeye itiraz hakları olup olmadığı, ara dönemde İİK 309/ö maddesi 3.fıkrası uyarınca alınacak takiplerin ve bu takiplerle ilgili davalara ilişkin durdurma kararlarının devam edip etmeyeceği gibi kanunda veya yönetmelikte yer almayan hususların, uygulamada mahkeme kararları ile doldurulabileceği görüşündeyiz.

Sonuç olarak Türk yeniden yapılandırma usulünün, Amerikan yeniden yapılandırma usulünden örnek alınmış, uzlaşmaya dayalı ve borçlu özerkliğinde cereyan eden, uygulanabilir bir sistem öngörmekte olduğu ifade edilebilir. Ancak uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, Amerikan ve Alman yeniden yapılandırma usullerinde olduğunun aksine, etkilerini sadece belirli alacaklılar yönünden doğurması, bu usullerde olduğu gibi belirli koşullar altında mahkemeye reddedilmiş projenin dahi onaylanmasına imkan tanıyan **cram-down** veya **Obstruktionsverbot** gibi kurallara yer verilmemiş olması, bilgilendirme sisteminin Amerikan sistemindeki yeterli bilgilendirme (**adequate information**) ilkesi aksine, detaylı ve bir araya getirilmesi zor belgelere dayandırılması, müzakere ve oylama aşamasının mahkeme dışında yapılması nedeniyle borçluya önemli ispat külfetleri getirilmesi, kanun hükümlerinin düzenlenmesinde örneğin ara dönemde duran takip ve davaların akıbeti gibi bir çok önemli noktada düzenleme yapılmamış oluşu, yönetmeliğin bir çok maddesinin kanun hükümleri ile çelişkide olması ve kanun hükümleri ile yönetmelik arasında kavram farkları olması gibi hususlar yönünden de eleştiriye açıktır.

## KAYNAKÇA

- Akyol, Şener: **Banka Sözleşmeleri Ord.Prof. Dr. Kemalettin Birsen'e Armağan**, Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkiler, 3.Fasikül, Afa Matbaacılık,İstanbul, 2001
- Altay, Sümer: **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku**, 2c., İstanbul, 2005
- Atalay, Oğuz: "İflasın Ertelenmesi", **75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı**, Ankara, 2004, s.49-99
- Atalay, Oğuz: "Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması", **İcra İflas Kanunundaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması**, Seminer, İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul, 2004, s.20-32.
- Baird, Douglas G., Jackson, Thomas H., Adler, Barry E.: **Bankruptcy: Cases, Problems, And Materials**, Revised Third Edition, University Casebook Series, New York Foundation Press, New York, 2001
- Balcı, Şakir: **İflasın Ertelenmesi Usul ve Esaslar**, Güncel Yayınevi, İzmir, 2005
- Balcı, Şakir: **Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma (İİK.309/m-ü), İflasın Ertelenmesi ve Konkordato Hükümleri İle Karşılaştırmalı**, Güncel Yayınevi, İzmir, 2006
- Barbatano, Salvatore A., Vaughan, Lori V.: "Business reorganization in America: chapter 11 of the u.s. bankruptcy code", **Insolvenz-Forum: Vorträge anlässlich des 9.Insolvenz-Forums Grundlsee im November 2002**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Bad Aussee, 2003, s.1-22

- Bauer, Joachim: "Unternehmenssanierung unter besonderer Berücksichtigung von insolvenz-und arbeitsrechtlichen Besonderheiten", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.129-165
- Bauer, Joachim: **Rechtsfragen der Unternehmenssanierung**, ZAP Verlag für die Rechts- und Anwaltspraxis, 2005
- Becker, Christoph: **Insolvenzrecht**, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, München, 2005
- Bertl, Romuald: "Insolvenzzursachen - Insolvenzprophylaxe - IRÄG", **Insolvenz -Sanierung - Liquidation**, yay. haz. Bertl, Romuald, et. al., Verlag Orac, Wien, 1998, s.1-25
- Blatz, Michael, v.d.: **Restrukturierung, Sanierung, Insolvenz: Handbuch**, yay. haz.: Buth, K. Andrea, Hermanns, Michael, 2., vollständig neu bearbeitete Auflage, Verlag C.H.Beck München, 2004
- Bork, Reinhard: "Verfahrenshürden beim Insolvenzplan", **Insolvenzrecht 1998: Tagungsband zum RWS-Forum am 11. und 12.Oktober 1998 in Berlin**, yay. haz.: Henckel, Wolfram, Kreft, Gerhart, RWS Verlag Kommunikationsforum GmbH, Köln, 1999, s.111-127
- Bork, Reinhard: **Einführung in das neue Insolvenzrecht**, 2., neu bearbeitete Auflage, Mohr Siebeck, 1998
- Braggion, Antonio: "Juristische Fragen der Unternehmenssanierung in Italien", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener

Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.;  
Wien: Orac, 1998, s.89-107

Braun, Eberhard,  
Riggert, Rainer,  
Kind, Thomas:

**Die Neuregelungen der Insolvenzordnung in der Praxis: Schwerpunkte mit Musterverfügungen für Richter, Rechtspfleger, Rechtsanwälte, Gläubiger und andere Verfahrensbeteiligte**, 2., überarbeitete Auflage, Richard Boorberg Verlag, Stuttgart, München, Hannover, Berlin, Weimar, Dresden, 2000

Braun, Eberhard,  
Uhlenbruck, Wilhelm:

**Unternehmensinsolvenz: Grundlagen Gestaltungsmöglichkeiten Sanierung mit der Insolvenzordnung**, IDW Verlag GmbH, Düsseldorf, 1997

Breuer, Wolfgang:

**Insolvenzrecht**, 2., völlig überarbeitete und erweiterte Auflage, Verlag C.H. Beck München, 2003

Brox, Hans:

**Handelsrecht und Wertpapierrecht**, 15., neubearbeitete Auflage, Verlag C.H.Beck, München, 2001

Brox, Hans:

**Allgemeiner Teil des BGB**, 20., verbesserte Auflage, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, Bonn, München, 1996

Büchi, Alfred J.:

**Grundzüge des schweizerischen Schuldbetreibungsrechts: 1 Band, Grundlagen und allgemeine Lehren Überblick über die Betreibungsarten Sanierung, Nachlassvertrag und Notstundung Repetitionsfragen, einfache Rechtsfälle und Formulare**, 2., veränderte und nachgeführte Auflage, yay. haz.: Meier, Isaak, Bosshard, Urs, Schulthess Polygraphischer Verlag Zürich, Zürich, 1982

- Çavdar, Seyit,  
Biçkin, İnci: **İflas ve İflasın Erteleme**, Son Yargıtay Kararları ve 4949 Sayılı Kanun ile İİK'da Yapılan Değişikliklerle Birlikte, Seçkin, Ankara, 2006
- C. Frege, Michael,  
Keller, Ulrich,  
Riedel, Ernst: **Insolvenzrecht**, 6. völlig neu bearbeitete Auflage des von Siegfried Schrader begründeten und von Prof.Dr.Wilhelm Uhlbruck und Karl Delhaes bis zur fünften Auflage bearbeiteten Werkes, Verlag C.H. Beck, München, 2002
- Crezelius, Georg,  
v. d.: **Die GmbH in Krise, Sanierung und Insolvenz: Gesellschaftsrecht, Insolvenzrecht, Steuerrecht, Arbeitsrecht, Bankrecht und Organisation bei Krisenvermeidung, Krisenbewältigung und Abwicklung**, yay. haz.: Schmidt, Karsten, Uhlenbruck, Wilhelm, 3. neu bearbeitete Auflage, Verlag Dr.Otto Schmidt Köln, 2003
- Drukarczyk, Jochen: "Probleme des Reorganisationsverfahrens: Bewertung, best interest test und Verlustvorträge", **Unternehmen in der Krise: Ringvorlesung der Fachbereiche Rechts- und Wirtschaftswissenschaft der Freien Universität Berlin im Sommersemester 2003**, yay. haz.: Heintzen, Markus, Kruschwitz, Lutz, Duncker & Humblot, Berlin, 2003, s.129-149
- Eisenhardt, Ulrich: **Gesellschaftsrecht**, 10., ergänzte und überarbeitete Auflage, Verlag C.H. Beck München, 2002
- Enzinger, Michael: "Außergerichtliche Sanierung/ Handels-, gesellschafts- und insolvenzrechtliche Aspekte", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.15-27

- Fechner, Dietrich,  
Kober, Bernd: **Praxis der Unternehmenssanierung: Analyse, Konzept und Durchführung**, 2., überarbeitete und erweiterte Auflage, Luchterhand, München, 2004
- Foerste, Ulrich: **Insolvenzrecht**, 2., überarbeitete und erweiterte Auflage, Verlag C.H. Beck, München, 2004
- Frank, Tom: **Die Überwachung der Insolvenzplanerfüllung**, RWS Verlag Kommunikationsforum GmbH, Köln, 2002
- Glanzmann, Lukas: "Die Pflichten des Verwaltungsrates und der Geschäftsführung in finanziellen Krisensituationen", **Sanierung der AG: Ausgewählte Rechtsfragen für die Unternehmenspraxis**, 2., ergänzte und verbesserte Auflage, yay. haz. Roberto, Vito, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich, Basel, Genf, 2003, s.19-103
- Gless, Sven-Erik,  
Undritz, Sven-Holger: "Sanierung aus der Insolvenz", **Unternehmensrestrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.327-365
- Göpfert, Burkard: "Gestaltungsmöglichkeiten zur Neuordnung des Personalstruktur beim Kauf von Unternehmen aus der Insolvenz", **Unternehmensrestrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.395-421
- Götz, Jan: **Überschuldung und Handelsbilanz: Zur Ableitung einer insolvenzrechtlichen Überschuldung aus den Rechnungslegungsvorschriften des Handelsgesetzbuches und des International Accounting Standards Board**, Duncker & Humbolt, Berlin, 2004

- Günel, Mete Y.: **İflas Davaları ve İflasın Ertelenmesi**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2006
- Happe, Eike: **Die Rechtsnatur des Insolvenzplans**, yay. haz.: Heinze Meinhard, Stürner, Rolf, Uhlenbruck, Wilhelm, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, München, 2004
- Hardmeier, Hans Ulrich: "Voraussetzungen und rechtliche Möglichkeiten von Sanierungen in der Schweiz", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.1-27
- Häsemeyer, Ludwig: **Insolvenzrecht**, 3., vollständig überarbeitete Auflage, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, Berlin, Bonn, München, 2003
- Herzig, Dirk: **Das Insolvenzplanverfahren: Eine schwerpunktmäßige Untersuchung aus praktischer Sicht unter dem Gesichtspunkt der Zeitkomponente mit rechtsvergleichender Betrachtung des Reorganisationsverfahrens nach Chapter 11 des Bankruptcy Code**, Peter Lang Europäischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, 2001
- Hess, Herald, Kranemann, Karl Robert, Pink, Andreas: **InsO'99 Das neue Insolvenzrecht**, RWS Verlag Kommunikationsforum, Köln, 1998
- Hochegger, Herbert: "Die Unternehmenssanierung im Spannungsfeld zwischen gesetzlicher Regelung und Eigeninitiative(-Verantwortung)", **Unternehmenssanierung:**

**16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997,**  
DACH Europäische Anwaltsvereinigung  
Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich:  
Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s.73-85

- Isola, Alexander: "Insolvenzstrategien aus rechtlicher Sicht", **Insolvenz -Sanierung - Liquidation**, yay. haz. Bertl, Romuald, et. al., Verlag Orac, Wien, 1998, s.25-39
- Jauernig, Othmar: **Zwangsvollstreckungs- und Insolvenzrecht**, 21., völlig neubearbeitete Auflage, C.H.Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1999
- Kayar, İsmail: **Anonim Ortalıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler**, Mimoza, Konya, 1997
- Kodek, Georg E.: "Ausgewählte Fragen des Zwangsausgleichs", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundlsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.95-116
- Kuczewski, Bernd, Zuleger, Reinhard: "Österreich", **Insolvenzen in Europa**, yay.haz. Jahn, Uwe, Sahn, Anne, 4., neu bearbeitete Auflage, Economica Verlag, Heidelberg, 2004, s.353-373
- Kuru, Baki: **Hukuk Muhakemeleri Usulü**, Altıncı Baskı, 6c, Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul, 2001
- Kuru, Baki: **İcra ve İflas Hukuku**, 4c., İstanbul, 1997
- Kuru, Baki: **İcra ve İflas Hukuku: El Kitabı**, Türkmen Yayınevi, İstanbul, 2004



- Lerche, Niklas,  
Wahl, Tobias: "Unternehmenskauf aus der Insolvenz - Rechtliche Rahmenbedingungen und praktische Aspekte", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.365-395
- Loges, Rainer,  
Benz, Johannes: "Eigenkapitalersetzende Darlehen in der Sanierung", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.471-493
- Märki, Michael: **Die Sanierung von krisenbelafteten Grossunternehmen aus Sicht der Gläubigerbank: Eine empirische Untersuchung für die Schweiz**, Hauptverlag, Bern, Stuttgart, Wien, 2004
- Mohr, Franz: "Zwangsausgleich", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11. Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.141-155
- Mohr, Franz: **Unternehmensreorganisationsgesetz – URG: samt umfangreichen Anmerkungen**, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 1997
- Muşul, Timuçin: **İcra ve İflas Hukuku**, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005
- Muşul, Timuçin: **Teorik ve Uygulamalı İcra ve İflas Hukuku**, 2c., İstanbul, 2002
- Oğuzman, Kemal,  
Öz, Turgut: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Üçüncü Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000

- Pekcanitez, Hakan: **Anonim Ortaklıkların İflası**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1991
- Pekcanitez, Hakan: “Yeniden Yapılandırma Projesinin Tasdiki ve Uygulanması”, **İcra İflas Kanunundaki Değişiklikler Çerçevesinde Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Borçlarının Yeniden Yapılandırılması**, Seminer, İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul, 2004, s.33-44.
- Pekcanitez, Hakan, v.d.: **İcra ve İflas Hukuku: 4949 ve 5092 sayılı Kanunlar ile İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklerle Birlikte**, 3.Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005
- Picot, Gerhard, Aleth, Franz: **Unternehmenskrise und Insolvenz: Vorbeugung, Turnaround, Sanierung**, C.H. Beck’sche Verlagsbuchhandlung, München, 1999
- Poroy, Reha, Tekinalp, Ünal, Çamoğlu, Ersin: **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, Gözden Geçirilmiş, Geliştirilmiş ve Güncellenmiş Dokuzuncu Bası, Beta, İstanbul, 2003
- Presoly, Christian: **Chapter11 Unternehmensreorganisation in den U.S.A.: im Rechtsvergleich zum österreichischen Recht**, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2002
- Rattunde, Rolf: "Sanierungsplan im Insolvenzverfahren - der Fall Herlitz", **Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.421-441
- Ritter, Wolfgang: **Unternehmenssanierung im neuen Insolvenzrecht: Eine Analyse aus Sicht der Kreditinstitute**, yay. haz.: Hölscher Reinhold, Verlag Wissenschaft &

Praxis, 2000

- Roberto, Vito: "Rechtsprobleme bei Sanierungen-ein Überblick", **Sanierung der AG: Ausgewählte Rechtsfragen für die Unternehmenspraxis**, 2., ergänzte und verbesserte Auflage, yay. haz. Roberto, Vito, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich, Basel, Genf, 2003, s.9-19
- Scarberry Mark S., v.d.: **Business Reorganization in Bankruptcy: Cases And Materials**, Second Edition, American Casebook Series, West Group, St.Paul, Minn., 2001
- Schiessler, Wolfram: **Der Insolvenzplan**, yay.haz. Bosch, F.W., Gaul, H.F., Sandrock, O., Verlag Ernst und Werner Gieseking, Bielefeld, 1997
- Seefelder, Günter: **Unternehmenssanierung**, Schäffer-Poeschel Verlag Stuttgart, 2003
- Smid, Stefan: "Haftung des außergerichtlichen Sanierers", **Insolvenz-Forum 2004: Vorträge anlässlich des 11.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2004**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien, Graz, 2005, s.191-223
- Smid, Stefan, Rattunde, Rolf: **Der Insolvenzplan: Handbuch für das Sanierungsverfahren gemäß §§ 217 bis 269 InsO mit praktischen Beispielen und Musterverfügungen**, Zweite neu bearbeitete Auflage, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart, 2005
- Spahlinger, Andreas, Fischer, Roderich: "Sanierung vor der Insolvenz - Rechtlicher Rahmen, klassische Konzepte und kreative Alternativen",

- Unternehmens- restrukturierung: Strategien und Konzepte**, Schäffer-Poeschel Verlag, Stuttgart, 2004, s.291-327
- Tanrıver,Süha,  
Deynekli, Adnan: **Konkordatonun Tasdiki**, Yetkin Yayınları, Ankara, 1996
- Taşpınar, Sema: "Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler", **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C:XXII, Sayı:2, Aralık 2003, Ankara, 2003, s.49-92
- Taşpınar, Sema: "İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış, **75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı**, Ankara, 2004, s.599-670
- Taşpınar Ayvaz,  
Sema: **İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005
- Tekinay, Sulhi, v.d.: **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Yeniden Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1993
- Türk, Ahmet: **Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları (TTK.m.334)**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1999
- Uhlenbruck, Wilhelm: "Erfahrungen mit der neuen Insolvenzordnung aus der Sicht des Richters", **Unternehmen in der Krise: Ringvorlesung der Fachbereiche Rechts- und Wirtschaftswissenschaft der Freien Universität Berlin im Sommersemester 2003**, yay. haz.: Heintzen, Markus, Kruschwitz, Lutz, Duncker & Humblot, Berlin, 2003, s.149-191

- Uhlenbruck, Wilhelm: "Gerichtliche oder außergerichtliche Sanierung von Krisenunternehmen", **Insolvenz-Forum: Vorträge anlässlich des 9.Insolvenz-Forums Grundsee im November 2002**, yay. haz.: Konecny, Andreas, Bad Aussee, 2003, s.206-228
- Ulukapı, Ömer: **Konkordatonun Feshi**, Mimoza, Konya, 1998
- Üstündağ, Saim: **İflas Hukuku: İflas-Konkordato-İptal Davaları**, Yenilenmiş 6.Bası, İstanbul, 2002
- Wüthrich, Karl: "Sanierung über eine Auffanggesellschaft in der Schweiz", **Unternehmenssanierung: 16.Tagung in Bad Ragaz vom 29.-31.Mai 1997**, DACH Europäische Anwaltsvereinigung Eingetragener Verein, Köln: O.Schmidt; Zürich: Polygraph. Verl.; Wien: Orac, 1998, s. 29-50
- Yavuz, Cevdet: **Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler**, Yenilenmiş 6.Baskı, Beta, İstanbul, 2002